

Hallituksen esitys Eduskunnalle radiolaiksi sekä laeiksi televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain ja yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Radiotaajuuksia hyödyntävät viestintäverkot muodostavat tietoyhteiskunnan perusrakenteen. Tietoyhteiskunnan tärkeimpiä raaka-aineita, sähköisessä muodossa olevaa tekstiä, puhetta, kuvaa ja palveluita, siirretään viestintäverkkojen välityksellä nopeasti ja helposti ympäri maailmaa. Tämän vuoksi radiotaajuudet ja niiden käyttöoikeudet ovat jatkuvasti kasvavan taloudellisen ja poliittisen mielenkiinnon kohteina.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki, jolla kumottaisiin voimassa oleva radiolaki. Laki koskisi radiotaajuuksia ja niiden käytön suunnittelua sekä radiolaitteita ja niiden olennaisia vaatimuksia, hallussapitoa ja käyttöä sekä radioviestinnän suojaamista häiriöiltä. Lisäksi kahteen viestintäalan lakiin, televisio- ja radiotoiminnasta annettuun lakiin sekä yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annettuun lakiin ehdotetaan vähäisiä lähinnä lakiteknisii muutoksia. Ehdotuksella saatettaisiin Suomen lainsäädäntö radiolaitteiden osalta vastaamaan Euroopan yhteisöjen radio- ja telepäätelaitteita ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroista tunnustamista koskevia säännöksiä.

Esityksen mukaan Viestintävirasto suunnittelisi edelleen radiotaajuuksien käyttöä. Suunnitelmilla ja niihin perustuvilla taajuuksien käyttötarkoitusta koskevilla Viestintäviraston määräyksillä pyrittäisiin osaltaan toteuttamaan lain tavoitteet taajuuksien tasapuolisesta saatavuudesta sekä tehokkaasta, tarkoituksenmukaisesta ja riittävän häiriöttömästä käytöstä. Esityksen mukaan valtioneuvosto vahvistaisi suunnitelman televisio- ja radiotoimintaan sekä toimiluvanvaraiseen teletoimintaan osoitettujen radiotaajuuksien tarkemmasta

käyttösuunnitelmasta.

Esityksen mukaan radiolähetintä koskeva luvanvaraisuus säilyisi silloin, kun lupavaatimus on taajuuksien tehokkaan, tarkoituksenmukaisen ja riittävän häiriöttömän käytön kannalta perusteltua. Sen sijaan kaikki yhteistaajuuksilla toimivat radiolähettimet sekä käyttövalmiudesta pysyvästi poistetut radiolähettimet vapautettaisiin luvanvaraisuudesta. Myös radiolähettimen radioviestintätarkoitukseen liittyvä hallussapito säilytettäisiin valvonnallisista syistä luvanvaraisena silloin, kun radiolähettimen käyttö olisi luvanvaraista.

Radiolähetintä ei saisi käyttää, tuoda maahan, pitää kaupan, myydä tai muuten luovuttaa ennen kuin valmistaja on varmistanut, että laite täyttää olennaiset vaatimukset, ja antanut vaatimustenmukaisuudesta kirjallisen vakuutuksen. Viestintäviraston tehtävänä olisi pitää huolta siitä, että markkinoilla olisi vain vaatimukset täyttäviä, vaadittavilla merkinnöillä ja käyttöä koskevilla tiedoilla varustettuja laitteita.

Esityksessä ehdotetaan myös säädettäväksi meriradio- ja radioamatööriviestinnässä vaadittavasta pätevyydestä. Vastaavat säännökset ovat nykyisin radioasetuksessa, ja ne ehdotetaan perustuslaissa asetettujen säädösten vaatimusten vuoksi siirrettäviksi lain tasolle.

Radioviestinnän häiriöiden ennaltaehkäisemiseksi säädetyistä toimista huolimatta radiotaajuuksilla esiintyy häiriöitä. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että Viestintävirastolla olisi radioviestinnän riittävän häiriöttömyyden turvaamiseksi viestinnän luottamuksellisuuden estämättä oikeus tarkkailla radioviestintää ja sen teknistä

toteutusta. Viestintävirastolla olisi myös oikeus käyttää näin saamiaan tai sen tietoon saatettuja tietoja häiriön aiheuttajan tunnistamiseksi ja paikantamiseksi. Tietoa radioviestin sisällöstä saisi kuitenkin käyttää ainoastaan, jos se olisi välttämätöntä turvallisuusradioviestinnän häiriön tai muun haitallisen häiriön aiheuttajan tunnistamiseksi tai paikantamiseksi. Viestintäviraston erityinen oikeus rajoittuisi siten yleensä radioviestinnän tunnistetietojen hyväksikäyttöön häiriötapausten selvittämisessä. Ainoastaan poikkeuksellisesti Viestintävirastolla olisi oikeus viestinnän sisällön rajoitettuun hyväksikäyttöön silloin, kun ihmishengen tai

omaisuuden turvaamiseksi harjoitetun turvallisuusradioviestinnän häiriön tai radioviestinnän muun haitallisen häiriön kiireellinen poistaminen vaatisi välttämättä viestin sisällön rajoitettua hyväksi käyttämistä.

Eduskunnalle annettiin 27 päivänä huhtikuuta 2001 hallituksen esitys viestintähallinnosta. Telehallintokeskuksen nimi on tarkoitus muuttaa Viestintävirastoksi. Muutos on otettu huomioon tämän esityksen valmistelussa.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	3
YLEISPERUSTELUT	5
1. Johdanto	5
2. Nykytila	5
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö.....	5
Radiotaajuuksien käytöstä päättäminen	5
Radiolaitteiden tekniset vaatimukset.....	6
Lupa	6
Markkinavalvonta ja muu lain noudattamisen valvonta	6
Rangaistussäännökset	7
2.2. Euroopan yhteisöjen lainsäädäntö	7
Radio- ja telepääteläitedirektiivi	7
Radiotaajuuksien käytön harmonisointi Euroopan yhteisössä	9
Sähköisen viestinnän verkkoja ja palveluja koskevat luvat	9
2.3. Ulkomaiden lainsäädäntö	9
2.4. Nykytilan arviointi.....	10
Taajuuksien käytöstä päättäminen	10
Lupa radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön sekä taajuusvaraus	10
Häiriöiden paikantaminen ja selvittäminen	11
Markkinavalvonta	11
Perustuslaista aiheutuva lain muutostarve	11
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	12
3.1. Radiotaajuuksien saatavuus ja riittävä häiriöttömyys.....	12
3.2. Radiolaitemarkkinoiden kilpailun edistäminen ja tehokas markkinavalvonta	12
3.3. Uuden perustuslain vaatimusten täyttäminen	13
4. Esityksen vaikutukset	13
4.1. Taloudelliset vaikutukset	13
4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	14
4.3. Vaikutukset kuluttajien ja muiden radiolaitteita hankkivien asemaan ..	14
5. Asian valmistelu	15
6. Riippuvuus muista esityksistä	15
6.1. Menettämisseuraamuksia koskevan lainsäädännön uudistaminen.....	15
6.2. Hallituksen esitys laiksi tietoyhteiskunnan palvelujen suojasta	15

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	15
1. Lakiehdotusten perustelut	15
1.1. Vastaavuustaulukko.....	16
1.2. Radiolaki.....	18
1 luku. Yleiset säännökset	18
2 luku. Radiotaajuushallinto	20
3 luku. Radiolaitteiden markkinoille saattaminen.....	28
4 luku. Ohjaus ja valvonta	31
5 luku. Erinäiset säännökset	36
6 luku. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset	37
1.3. Laki televisio- ja radiotoiminnasta	37
1.4. Laki yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta	37
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	37
3. Voimaantulo	38
4. Säättämisjärjestys	38
LAKIEHDOTUKSET	40
Radiolaki.....	40
Laki televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamisesta	50
Laki yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta	51
LIITE	52
RINNAKKAISTEKSTIT	52
Laki televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamisesta	52
Laki yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta	53

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Radiotaajuuksien käytön yhteiskunnallinen ja taloudellinen merkitys kasvaa nopeasti ja jatkuvasti. Tietoyhteiskunnan palvelujen laajeneva käyttö ja käyttäjien vaatimus nopeammista langattomista yhteyksistä lisäävät entisestään rajoitetusti saatavissa olevien radiotaajuuksien kysyntää. Markkinaosuuksista käytävä kilpailu johtaa siihen, että tietoyhteiskunnan palveluja tarjotaan langattomasti perinteisen kiinteän televerkon ohii. Kehittyvä tekniikka mahdollistaa yhä laajemman palvelukirjon tuottamisen langattomasti. Taajuuksien saatavuus saattaa kuitenkin rajoittaa langattoman tietoyhteiskunnan kehitystä. Tulevaisuudessa taajuuksien riittävyys rajoittaa joukkoviestinnän ja mahdollisesti myös matkaviestinnän kehitystä. Radiotaajuuksien käyttö kasvaa voimakkaimmin matkaviestinnässä. Elokuussa 2000 Suomessa oli käytössä yli 3,6 miljoonaa matkaviestintä ja matkaviestinliittymätiheys oli 70 prosenttia väestöstä. On mahdollista, että nykyisin käytössä olevien matkaviestinverkkojen eli GSM-verkkojen taajuuskapasiteetti ei riitä toteuttamaan visiota, joka teleyrityksillä on nopean datasiirron liikennemäärien kasvusta. Suomi jakoi kolmannen sukupolven matkaviestinluvut ensimmäisenä maailmassa maaliskuussa 1999. UMTS™ (Universal Mobile Telecommunications System) on kolmannen sukupolven matkaviestinjärjestelmästä Euroopassa käytetty lyhenne. Jotta Suomi pysyisi langattoman viestinnän kehityksen kärjessä taajuushallinnon on huolehdittava siitä, että toiminta UMTS -verkoissa voi käynnistyä Suomessa vuonna 2002. UMTS -verkkojen aikainen ja suotuinen käynnistyminen on ainoa varma keino, jonka avulla rohkeimmat matkaviestinnän visiot voivat toteutua. Tämänhetkisen näkemyksen mukaan UMTS -kaistoilla on riittävästi taajuuskapasiteettia ainakin vuosikymmenen loppuun asti. Myös teollisuuden, kaupan, kuljetussektorin, palvelualueiden ja kunnallistekniikan sekä yksityishenkilöiden radiotaajuuksien käyttö jatkaa kasvuaan. Näiden toimialojen automatisointi- ja rationalisointihankkeista merkittävä osa tukeutuu radiotaajuuksien käyttöön. Elinkeinoelämän digitaalisille

radiojärjestelmille saadaan lisää taajuuksia, kun vanhoja analogisia radioverkkoja poistuu käytöstä.

Radiotaajuuksien hallinnointi kansainvälistyy entisestään. Viestintäviraston taajuuksien käyttösuunnitelmat perustuvat kansainvälisten järjestöjen päätöksiin siitä, mihin tarkoituksiin taajuuskaistoja käytetään. Maailmanlaajuiset päätökset tehdään Kansainvälisen televiestintäliiton ITUn (International Telecommunication Union) radioviestintäkonferensseissa (World Radiocommunications Conference, WRC) ja eurooppalaiset päätökset Euroopan posti- ja telehallintojen yhteistyöorganisaation CEPTin (European Conference of Postal and Telecommunications Administrations) radioviestintäkomiteassa (ERC, European Radiocommunications Committee). Aktiivinen osallistuminen radiotaajuuksien käyttöä koskevaan kansainväliseen päätöksentekoon on ehdoton edellytys sille, että radiotaajuuksia on Suomessa käytettävissä mahdollisimman hyvin kysyntää vastaavasti myös tulevaisuudessa.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Radiotaajuuksien käytöstä päättäminen

Radiolaki (517/1988) tuli voimaan 1 päivänä lokakuuta 1988. Laki korvasi osittain vuonna 1927 radiolaitteista annetun lain (9/1927). Radiolaki ei koske yleisradiolähetystoimintaa eikä televisiolähetysten vastaanottamiseen tarkoitettuja lupia. Tämän vuoksi radiolaitteista annettua lakia ei voitu kumota radiolain antamisen yhteydessä.

Telehallintokeskus tekee taajuussuunnitteluun perustuvat päätökset taajuusalueiden jakamisesta tiettyihin käyttötarkoituksiin ja päätökset käytettävissä olevien taajuuksien jakamisesta käyttäjien kesken. Taajuussuunnittelu ja siihen perustuva taajuusalueiden jakaminen vaatii vankkaa teknistä tietämystä ja osaamista sekä asiantuntemusta esimerkiksi Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista ja yhteiseurooppalaisista taajuuspäätöksistä. Vuoden 1999 alusta voimaan tullessa televisio- ja radiotoiminnasta annetussa laissa (744/1998) on radiotaajuuksien käyttöä

koskeva säännös. Sen 8 §:n mukaan valtioneuvosto vahvistaa suunnitelman siitä, miten televisio- ja radiotoimintaan Suomelle varatut taajuudet käytetään. Lain 7 §:ssä puolestaan säädetään Yleisradio Oy:n oikeudesta harjoittaa televisio- ja radiotoimintaa. Sen mukaan Yleisradio Oy saa harjoittaa televisio- ja radiotoimintaa ilman toimilupaa niillä taajuuksilla, jotka 8 §:ssä tarkoitettussa suunnitelmassa on varattu sen käyttöön.

Radiolaitteiden tekniset vaatimukset

Radiolaissa säädetään radiolaitteiden teknisistä vaatimuksista. Liikenne- ja viestintäministeriö ja Telehallintokeskus voivat sen mukaan antaa radiolaitteiden rakennetta ja käyttöä koskevia määräyksiä. Telehallintokeskus on säännöksen voimassaoloaikana antanut useita määräyksiä erilaisten radiolaitetyyppien tyyppihyväksyntävaatimuksista. Ennen 1.10.1992 voimaan tullutta lakia radiolain muuttamisesta radiolaissa säädettiin radiolaitteiden tarkastus- ja tyyppihyväksyttämismääräyksiä. Muutetun säännöksen mukaan radiolaitteiden vaatimustenmukaisuus voidaan osoittaa muullakin tavalla kuin kansallisella tyyppihyväksynnällä. Radiolain mukaan radiolähtäjien vaatimustenmukaisuus on varmistettava siten kuin Telehallintokeskus määrää. Säännöksen muuttaminen oli tarpeen, jotta ERC:n päätökset yhteiseurooppalaisista tyyppihyväksyntävaatimuksista voitiin saattaa Suomessa voimaan. Sitten säännös on joustavan sanamuotonsa ansiosta tehnyt mahdolliseksi senkin, että radiolaitteiden tyyppihyväksyntävaatimukset on voitu kokonaan poistaa, niin kuin Euroopan yhteisöjen lainsäädäntö edellyttää, pelkästään Telehallintokeskuksen määräyksiä muuttamalla.

Lupa

Radiolain mukaan radiolähtäjien hallussapitoon ja käyttöön on hankittava lupa. Radiolähtäjien luvanvaraisuus on pääsääntö, joskin siitä säädetty poikkeukset ovat ajan myötä tulleet yhä merkittävämpään asemaan. Näin on käynyt etenkin Telehallintokeskuksen määräyksen eräiden radiolähtäjien yhteistaajuuksista ja

käytöstä (THK 15 P/2001 M) perusteella luvasta vapautetuille radiolähtäjille, joiden osuus kaikista käytössä olevista radiolaitteista on yli 95 prosenttia. Merkittävien luvasta vapautettujen radiolaitteiden ryhmä on matkaviestimet.

Markkinavalvonta ja muu lain noudattamisen valvonta

Radiolain säätämisen yhteydessä annettiin laki telehallinnosta (518/1988), jolla muodostettiin liikenne- ja viestintäministeriön alaisena virastona toimiva Telehallintokeskus. Telehallintokeskukselle siirrettiin radiohallinnon lisäksi teletointalain (183/1987) ja radiolaitteista annetun lain mukaiset viranomaistehtävät. Radiolain mukaan Telehallintokeskuksen tehtäviin kuuluvat radiolupien myöntäminen, radiolaitteiden markkinavalvonta sekä lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta yleensä. Telehallintokeskuksen markkinavalvonnan tehtävänä on huolehtia siitä, että markkinoilla on vain sellaisia radiolaitteita, jotka täyttävät niitä koskevat vaatimukset. Valvonnalla osaltaan ehkäistään radioviestinnän häiriöitä. Lisäksi Telehallintokeskus valvoo, että markkinoilla ei ole oikeudettomia suojauspurkulaitteita kuten niin sanottuja piraattiälykortteja, joiden tarkoituksena on purkaa maksullisen televisiolähteyksen erityisellä teknisellä järjestelmällä toteutettu suojaus.

Telehallintokeskus suorittaa yleisvalvontaa, jolloin tarkastetaan useita liikkeitä samalla paikkakunnalla. Tällaisesta valvonnasta tiedotetaan ennalta paikallisissa tiedotusvälineissä. Valvontaa kohdistetaan myös ilmiantojen perusteella. Valvonnan kohdistamisessa hyödynnetään lisäksi lehti-ilmoituksia, mainoksia, messuja ja muuta omatoimista seurantaa. Radiolaitteita myydään, markkinoidaan ja käytetään monissa eri yhteyksissä ja siksi myös markkinavalvontaa suoritetaan hyvin erilaisissa liikkeissä, esimerkiksi lelukaupoissa, kirpputoreilla, venetarvikeliikkeissä, huonekaluliikkeissä, autoliikkeissä ja lukkuliikkeissä.

Jos tarkastettavan radiolaitteen puutteet ovat vähäisiä (esimerkiksi siinä olevat merkinnät ovat puutteelliset), laitteita on myytävänä vain muutama kappale tai radiolaitteen

häiriövaara on olematon, annetaan myyjälle huomautus puutteista ja kehoitus korjata säännösten vastainen tilanne. Jos puutteet ovat vakavia, Telehallintokeskus voi radiolain mukaisesti pyytää poliisilta virka-apua radiolaitteiden takavarikointia varten. Huomautuksia on jouduttu antamaan vuosittain noin sadalle liikkeelle. Takavarikointitapauksia on ollut noin kymmenen vuodessa.

Radiolaitteet ovat usein yksityisten käytössä. Sen vuoksi radiolain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi joudutaan yksittäistapauksissa tekemään tarkastuksia myös kodeissa. Radiolaki kuitenkin edellyttää, että tällöin on oltava erityinen syy epäillä, että radiolaitte on säännösten tai määräysten vastainen tai aiheuttaa häiriön. Yksityishenkilöiden radiolaitteita valvotaan myös sesonkiluonteisesti, esimerkiksi syksyllä metsästyskauden alettua erityisvalvonnassa ovat metsästäjien käyttämät radiopuhelimet.

Rangaistussäännökset

1.9.1995 voimaan tulleeseen lakiin radiolain muuttamisesta (659/1995) saakka radiolain rikkomisen rangaistuksen enimmäismäärä riippui siitä, oliko säännösten rikkominen radiolaissa tarkoitetulla tavalla perustekomuodon tunnusmerkit täyttävää vai täyttikö teko radiolaitteista annettujen säännösten törkeän rikkomisen tunnusmerkit. Radiolaitteista annettujen säännösten rikkomisen perustekomuodosta voitiin tuomita sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi. Se, joka lähetti aiheettoman hätäkutsun, häiritsi tai vaaransi turvallisuusradioliikennettä tai jonka tekoa oli kokonaisuutena arvostellen pidettävä törkeänä, oli tuomittava radiolaitteista annettujen säännösten törkeästä rikkomisesta vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Rikoslain kokonaisuudistuksen toisen vaiheen (HE 94/1993 vp) yhteydessä rikoslain 38 lukuun sisällytettiin säännökset (578/1995) muun muassa tietoliikenteen häirinnästä (5 §) ja törkeästä tietoliikenteen häirinnästä (6 §) sekä lievästä tietoliikenteen häirinnästä (7 §). Pykälät koskevat myös radioviestinnän estämistä ja häiritsemistä. Tietoliikenteen häirinnän perustekomuodon enimmäisrangaistus on kaksi vuotta vankeutta ja törkeämmän tekemuodon enimmäisrangaistus neljä vuotta vankeutta.

Hallituksen esityksessä todetaan, että törkeänä tietoliikenteen häirintänä voitaisiin pitää esimerkiksi sellaista radioviestinnän estämistä tai häiritsemistä, joka kohdistuisi hätäkutsuihin tai muuhun ihmishengen turvaamiseksi tai ihmishenkeä uhkaavan vaaran torjumiseksi harjoitettavaan radioviestintään.

Aiheettoman hätäkutsun lähettäminen tuli arvosteltavaksi edellä tarkoitetun rikoslain kokonaisuudistuksen yhteydessä säädetyin rikoslain 34 luvun 10 §:n perätöntä vaarailmoitusta koskevan säännöksen nojalla. Tietoliikenteen häirintää ja perätöntä vaarailmoitusta koskevien pykälien säätämisen vuoksi katsottiin, että radiolaissa ei enää ollut tarpeen säätää vankeusuhan sisältäviä rangaistussäännöksiä. Radiolakiin sisällytettiin viittaussäännös rikoslain 38 luvun 5 - 7 §:ään. Radiolain avoin rangaistussäännös koskee paitsi radiolaitteista annettuja myös radioviestinnästä annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Tämän vuoksi myös radiolain rikosnimi muutettiin radiolaitteista annettujen säännösten rikkomisesta radiolain rikkomiseksi.

Radiolaissa on kotietsintää ja henkilötarkastusta koskeva erityissäännös. Sen mukaan lainvastaisen radiolaitteen löytämiseksi saadaan toimittaa pakkokeinolain asettamista rajoituksista poiketen kotietsintä ja henkilötarkastus. Rangaistussäännösten muuttamisen yhteydessä katsottiin johdonmukaiseksi ulottaa radiolain kotietsintää koskeva erityissäännös koskemaan myös lievää tietoliikenteen häirintää (rikoslain 38 luvun 7 §).

2.2. Euroopan yhteisöjen lainsäädäntö

Radio- ja telepäätelaitedirektiivi

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi radio- ja telepäätelaitteista ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta 1999/5/EY, jäljempänä radio- ja telepäätelaitedirektiivi, annettiin usean vuoden valmistelutyön jälkeen 9.3.1999. Määräaika direktiivin kansalliselle täytäntöönpanolle kului umpeen 8.4.2000. Samana päivänä se pantiin kaikilta mahdollisilta osin Suomessa täytäntöön Telehallintokeskuksen määräyksellä radio- ja telepäätelaitteiden vaatimustenmukaisuuden

varmistamisesta ja merkitsemisestä, THK 1/2000 M. Direktiivin tarkoituksena on luoda edellytykset radio- ja telepäätelaitteiden yhtenäismarkkinoille, vapaalle liikkumiselle ja käyttöön ottamiselle. Direktiivin tavoitteena on edistää kilpailua radio- ja telepäätelaitemarkkinoilla sekä mahdollistaa sijoitusten, valmistuksen ja myynnin samanaikainen toteutuminen tekniikan ja markkinoiden kehityksen kanssa. Radio- ja telepäätelaitedirektiiviä edelsi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi telepäätelaitteista ja satelliittimaa-aselaitteista ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta 98/13/EY, jäljempänä telepäätelaitedirektiivi. Radio- ja telepäätelaitedirektiivin ja aiemman telepäätelaitedirektiivin välinen merkittävin ero on siinä, että telepäätelaitedirektiivin soveltamisalaan kuuluivat vain harvat radiolaitteet, kun taas radio- ja telepäätelaitedirektiivi kattaa telepäätelaitteiden ohella lähes kaikentyyppiset radiolaitteet. Radio- ja telepäätelaitedirektiivissä on myös vähemmän olennaisia vaatimuksia ja yksinkertaisemmat vaatimustenmukaisuuden varmistamisessa noudatettavat menettelysäännökset kuin vanhassa telepäätelaitedirektiivissä. Radio- ja telepäätelaitedirektiivin mukaisesti laitteen markkinoille saattaminen on sallittu sen jälkeen, kun valmistaja varmistaa että laite täyttää direktiivissä tarkoitettut olennaiset vaatimukset ja antaa siitä vakuutuksensa. Valmistajan tai maahantuojan ei siis enää tarvitse hakea laitteelle tyyppihyväksyntää. Direktiivissä säädetään radio- ja telepäätelaitteiden olennaisista vaatimuksista, jotka eivät itsessään ole teknisiä vaatimuksia. Direktiivissä on myös säännökset niistä vaihtoehtoisista menettelytavoista, joilla valmistaja voi varmistaa laitteen vaatimustenmukaisuuden. Standardien soveltaminen ei ole pakollista, joskin niiden merkitys lienee oleellinen tulevaisuudessakin, koska valmistajan on usein käytännössä helpointa varmistaa laitteen vaatimustenmukaisuus yhdenmukaistettuja standardeja soveltamalla. Radiotaajuuksien käyttö ei ole yhdenmukaista Euroopassa. Radio- ja telepäätelaitedirektiivi ei harmonisoi yhteisön jäsenmaiden radiotaajuuksien

käyttöä tai jakamista eri käyttötarkoituksiin, vaan se kuuluu edelleenkin jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan. Direktiivi velvoittaa jäsenvaltiot ilmoittamaan kansalliset taajuusjakotaulukot komissiolle. Radiolaitteiden valmistajien on erittäin tärkeää saada ajanmukaista tietoa jäsenvaltioiden taajuusallokoinneista kyetäkseen toimittamaan oikeilla taajuuksilla toimivia laitteita eri jäsenvaltioiden markkinoille.

Direktiivi edellyttää, että jäsenvaltioiden on sallittava vaatimukset täyttävän laitteen pääsy markkinoilleen siitä riippumatta, ovatko laitteen käyttämät taajuudet sopivia vai eivät. Radiolaitteessa on tosin aina oltava jo myyntipäilyksessä näkyvissä tieto siitä, missä laite soveltuu käytettäväksi. Kaupan hyllyillä saattaa siten olla radiolaitteita, jotka ovat vaatimusten mukaisia ja muutenkin säännöksiä noudattaen markkinoille saatettuja, mutta joita ei saa käyttää Suomessa. Radiolähetintä hankkivalle siirtyy direktiivin myötä aiempaa enemmän vastuuta siitä, että hänen hankkimansa radiolähetin on tarkoitettuun käyttöympäristöönsä sopiva. Tähän astihan sopiva taajuusalue on ollut tyyppihyväksynnän ja sitä kautta kaupan pitämisen edellytys.

Direktiivi edellyttää lisäksi, että jäsenvaltiot rajoittavat radiolaitteiden käyttöönottoa vain taajuuksien tehokkaaseen ja asianmukaiseen käyttöön, haitallisten häiriöiden välttämiseen ja kansanterveyteen liittyvistä syistä. Jäsenvaltioiden tulisi säännöksen tarkoituksen toteuttaakseen luopua kaikista sellaisista lupaedellytyksistä, jotka eivät ole direktiivissä tarkoitetuista syistä perusteltuja. Direktiivillä ei tältä osin ole vaikutusta säännöksiin, joihin radiolähetinten luvanvaraisuus Suomessa perustuu. Voimassa olevan radiolain ja -asetuksen sekä Telehallintokeskuksen määräyksen eräiden radiolähettimien yhteistaajuuksista ja käytöstä (THK 15 P/2001 M) mukaisesti radiolähettimen hallussapito ja käyttö on luvanvaraista vain silloin, kun se on perusteltua taajuuksien tehokkaan, tarkoituksenmukaisen ja riittävän häiriöttömän käytön vuoksi.

Radio- ja telepäätelaitedirektiivin myötä luovuttiin radiolaitteiden tyyppihyväksyntöjen muodossa tapahtuneesta laitteiden vaatimustenmukaisuuden ennakkovalvonnasta. Direktiivi velvoittaa

jäsenvaltiot kuitenkin huolehtimaan siitä, että markkinoilla on vain vaatimukset täyttäviä, asianmukaisin tiedoin ja merkinnöin varustettuja laitteita. Tämän vuoksi markkinavalvonnan muodossa tapahtuvan jälkikäteisvalvonnan merkitys on tullut entistä suuremmaksi. Tehokkaan markkinavalvonnan edellytyksenä ovat puolestaan riittävät toimivaltuudet.

Radio- ja telepäätelaitedirektiiviin sisältyy suojasäännös, jonka käyttö on mahdollista silloin, jos radiolaitte aiheuttaa haitallisen häiriön tai jos sen voidaan todennäköisesti olettaa aiheuttavan haitallisen häiriön kansallisesti jaettujen radiotaajuuksien olemassa olevalle tai suunnitellulle käytölle. Suojasäännös antaa tällaisissa tapauksissa jäsenvaltiolle mahdollisuuden perustamissopimuksen 30 artiklan mukaisesti estää tai rajoittaa radiolaitteiden markkinoille pääsyä tai vetää ne pois markkinoiltaan. Jäsenvaltio on aina velvollinen ilmoittamaan komissiolle suojasäännöksen soveltamisesta ja soveltamisen syistä.

Radiotaajuuksien käytön harmonisointi Euroopan yhteisössä

EY:n säädökset eivät ole tähän saakka koskeneet taajuuksien jakamista vaan niistä päättäminen kuuluu jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan. Kansallista taajuushallintoa sääntelisi kuitenkin toteutuessaan komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi Euroopan yhteisön radiotaajuuspolitiikan sääntelyjärjestelmästä, KOM (2000) 407. Ehdotuksen toteutuessa jäsenvaltiot olisivat velvollisia toteuttamaan komission päätökset taajuuksien käytön harmonisoinnista Euroopan yhteisöjen alueella.

Sähköisen viestinnän verkkoja ja palveluja koskevat luvat

Komissio on laatinut ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähköisen viestinnän verkkoja ja palveluja koskevista valtuutuksista, KOM (2000) 386. Direktiiviehdotuksen tavoitteena on yhdenmukaistaa ja yksinkertaistaa toimilupasäännökset ja viestinnän palvelutarjoajien markkinoille tulon valtuutuksiin liittyvät menettelyt. Se sisältää myös radiolupien myöntämiseen vaikuttavia säännöksiä.

2.3. Ulkomaiden lainsäädäntö

Ruotsi saattoi kansallisen lainsäädäntönsä radio- ja telepäätelaitedirektiivin mukaiseksi säätämällä 8.4.2000 voimaan tulleen radio- ja telepäätelaitelain ja -asetuksen (Lag om radio- och teleterminalutrustning och förordning om radio- och teleterminalutrustning). Uudella lailla kumottiin vuodelta 1992 peräisin ollut telepäätelaitelaki. Tarkemmat laitteiden teknisiä vaatimuksia ja vaatimusten varmistamista koskevia menettelyjä koskevat säännökset ovat posti- ja telehallituksen määräyksessä.

Lisäksi Ruotsi muutti vuonna 1993 säädetyt radioviestintälakia ja telelakia. Radioviestintälakia poistettiin radiolähtäjien hallussapidon luvanvaraisuus. Ruotsi katsoo radio- ja telepäätelaitedirektiivin laitteiden vapaan liikkuvuuden vaatimuksesta seuraavan, että ainoastaan radiolähtäjien käyttäjältä voidaan edellyttää luvan hankkimista. Radiolähtäjien hallussapidon luvanvaraisuus ei Ruotsin tulkinnan mukaan sovi yhteen direktiivin tavoitteen eli toimivien sisämarkkinoiden luomisen kanssa. Vuoden 1994 heinäkuun alkuun asti radioluvan hankkimisvelvollisuus ei koskenut Ruotsin valtion viranomaisia. Heinäkuussa 1994 voimaan tullut radioviestintälain säännös teki lupavelvollisiksi kaikki muut valtion viranomaiset paitsi puolustusvoimat. 8.4.2000 voimaan tullessa muutoksella lupavelvollisuus poistettiin myös poliisilta, koska poliisin kohtelu puolustusvoimista poikkeavalla tavalla katsottiin perusteettomaksi.

Luvattomasta radiolähtäjien käytöstä tai lupaehtojen rikkomisesta voidaan tuomita sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi. Samat rangaistuslajit ja asteikko on säädetty myös radio- ja telepäätelaitelaisissa seuraamukseksi sille, joka määräysten vastaisesti saattaa laitteen markkinoille.

Norjassa taajuushallinnosta ja radioluvista säädetään vuodelta 1995 peräisin olevassa televiestintälakissa. Sen mukaan radiolähtäjien hallussapito on käytön ohella luvanvaraista. Säännös pysyi ennallaan, kun Norja saattoi lainsäädäntönsä radio- ja telepäätelaitedirektiivin mukaiseksi 1.7.2000

voimaan tulleella posti- ja telehallituksen määräyksellä. Kuten Ruotsissa, Norjassakin radiolähettimen lupasäännösten tai markkinoille saattamista ja kaupanpitoa koskevien säännösten rikkomisesta voi seurata sakkoa tai enintään kuuden kuukauden vankeusrangaistus.

Tanskassa tuli 8.4.2000 voimaan lainsäädäntö (Lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold ja Bekendtgørelse om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold), jolla pantiin täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin edellyttämät muutokset kansalliseen lainsäädäntöön. Radio- ja telepäätelaitedirektiivin lisäksi säädökset sisältävät sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 89/336/ETY, jäljempänä EMC -direktiivi, täytäntöön panevia säännöksiä. Niinpä Tanskassa radio- ja telepäätelaitteita koskevan lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvat myös muut sähkölaitteet kuin radio- ja telepäätelaitteet. Suomessa EMC -direktiivi on radio- ja telepäätelaitteiden osalta pantu täytäntöön Telehallintokeskuksen määräyksellä ja muiden sähkölaitteiden osalta kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä.

Tanskan radioviestintää ja taajuuksien jakamista koskevassa laissa (Lov om radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser) on säännökset perusteista, joita on noudatettava taajuuksien jakamisessa ja osoittamisessa eri käyttötarkoituksiin. Radiolähettimien luvanvaraisuuden sijasta laissa säädetään radiotaajuuksien käytön luvanvaraisuudesta. Taajuuksien käytön luvanvaraisuus ei juurikaan eronne käytännön merkitykseltään tai vaikutuksiltaan radiolähettimen käytön luvanvaraisuudesta.

Iso-Britannia panti radio- ja telepäätelaitedirektiivin täytäntöön määräyksellä (the Radio Equipment and Telecommunications Terminal Equipment Regulations 2000), joka niin ikään tuli voimaan 8.4.2000. Määräyksen mukaan radio- tai telepäätelaitteen markkinoille saattamista koskevia säännöksiä rikkova voidaan tuomita sakkoon tai enintään kolmeksi kuukaudeksi vankeuteen.

Radio- ja telepäätelaitedirektiivin implementointi ei aiheuttanut muutoksia lainsäädäntöön (the Wireless Telegraphy

Acts 1949, 1967 ja 1998), jossa säädetään radiotaajuuksien jakamisesta ja radioluvista. Vuodelta 1949 peräisin oleva radiolaki kieltää radiolähettimen asennuksen ja käyttämisen ilman lupaa. Lain rikkomisesta voi seurata jopa kahden vuoden vankeusrangaistus.

2.4. Nykytilan arviointi

Taajuuksien käytöstä päättäminen

Voimassa oleva radiolaki on ollut pääperiaatteiltaan onnistunut ja toimiva aivan viime aikoihin asti. Merkittävä epäkohta on kuitenkin se, ettei radiolaissa säädetä taajuuksien käytöstä tai käytön suunnittelusta ja taajuuksien jakamisesta eri käyttötarkoituksiin eikä käytettävissä olevien taajuuksien jakamisesta niitä tarvitseville. Telehallintokeskuksen toimivalta taajuussuunnittelussa perustuu Telehallinnosta annettuun asetukseen (423/1997). Sen mukaan Telehallintokeskuksen tehtävänä on radiotaajuuksien käytön suunnittelu. Taajuuksien hallinnointi on paljon muutakin kuin vain taajuuksien käytön suunnittelua. Taajuussuunnittelun perusteella taajuuksia jaetaan eri käyttötarkoituksiin ja esimerkiksi luvanhaltijalle osoitetaan radioluvassa taajuusalue, jolla hän saa radiolähetintään käyttää. Uuden perustuslain vaatimukset huomioon ottaen olisi asianmukaista säätää yksilön ja yhteisöjen oikeuksiin ja velvollisuuksiin vaikuttavasta taajuushallinnosta radiolaissa.

Lupa radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön sekä taajuusvaraus

Pääsääntö radiolähettimen hallussapidon ja käytön luvanvaraisuudesta yhdessä radioasetuksessa säädettyjen poikkeusten kanssa on osoittautunut onnistuneeksi sääntelyksi. Taajuuksien häiriöttömyyden ja lupavelvollisuuden noudattamisen valvontaa ei olisi kyetty suorittamaan yhtä tehokkaasti, jos toimintakuntoisen radiolähettimen hallussapitoa ei olisi luvanvaraistettu.

Voimassa oleva radiolaki ei aseta edellytyksiä sille, kenelle radiolupa voidaan myöntää. Käytännössä eteen tulee kuitenkin tilanteita, joissa olisi tarkoituksenmukaista, jos Viestintävirastolla olisi toimivalta hylätä lupahakemus. Tällainen on esimerkiksi

tilanne, jossa hakijan aiemmasta saman radiolähetinlajin radioluvasta perityt maksut ovat kehotuksista huolimatta jääneet muilta kuin vähäisiltä osin maksamatta tai hakija on radioviestintää koskevia säännöksiä toistuvasti rikkomalla osoittanut piittaamattomuutensa niitä kohtaan. Lisäksi olisi epätarkoituksenmukaista, jos radiolupa pitäisi myöntää myös sellaiselle hakijalle, jonka tarkoituksena on toimiluvanvaraisen teletoinnin tai televisio- ja radiotoiminnan harjoittaminen, mutta jolle ei ole myönnetty tarvittavaa toimilupaa.

Voimassa oleva radiolaki antaa Telehallintokeskukselle mahdollisuuden peruuttaa radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön myönnetyn luvan vain silloin, jos lupaehtoja rikotaan tai jos Suomea velvoittavat kansainväliset sopimukset edellyttävät sitä. Käytännössä nämä perusteet ovat osoittautuneet riittämättömiksi tehokkaan, tarkoituksenmukaisen ja riittävän häiriöttömän taajuuksien käytön turvaamisen kannalta. Lisäksi olisi johdonmukaista säätää Viestintävirastolle toimivalta peruuttaa radiolupa myös kaikkien sellaisten syiden vuoksi, joiden nojalla lupahakemus voitaisiin hylätä.

Nykyisessä lainsäädännössä on osoittautunut puutteeksi se, ettei radiolähettimen tarvitsemia taajuuksia ole voinut varata. Tietyissä tapauksissa, kuten uuden radiojärjestelmän suunnittelussa, saattaa olla erittäin tärkeää saada ennakkoon varmuus taajuuksista, jotka radiojärjestelmän käyttöön osoitettaisiin radioluvassa.

Häiriöiden paikantaminen ja selvittäminen

Radioviestinnän ja radiotaajuuksien riittävän häiriöttömyyden ja tehokkaan käytön turvaaminen on olennainen ja tärkeä osa radiohallinnon työtä. Voimassa olevan radiolain häiriöiden paikantamiseen ja selvittämiseen tarkoitettu toimivaltasäännös on joiltakin osin riittämätön. Sen mukaan luottamuksellisen radiolähetyksen olemassaolo ja sen tunnistamiseksi tarvittavat tiedot voidaan saattaa Telehallintokeskuksen tietoon radioviestinnän häiriöiden poistamiseksi. Vaikka voimassa olevaa radiolakia koskevan hallituksen esityksen perusteluissa nimenomaisesti todetaankin, että "valvontaan sisältyy radioviestinnän tekninen seuraaminen sekä sen häiriöiden paikantaminen ja selvittäminen" ja että

"radiosalaisuuden estämättä Telehallintokeskuksella olisi oikeus tarkkailla radioviestinnän käyttöä, sen teknistä toteutusta ja häiriöitä", niin itse lakiin tällaista toimivaltasäännöstä ei ole kirjoitettu. Perustuslain 3 §:ään kirjattu hallinnon lainalaisuusperiaate edellyttää, että häiriöiden selvittämiseen ja paikantamiseen liittyvästä Viestintäviraston toimivallasta säädettäisiin laissa tarkkarajaisesti ja ottaen huomioon eri oikeushyvien suojaamisen tarkeys.

Markkinavalvonta

Radiolain markkinavalvontaan liittyvät toimivaltasäännökset olivat tyydyttävällä tasolla siihen saakka, kun radio- ja telepäätelaitedirektiivi pantiin täytäntöön. Direktiivin täytäntöön panon yhteydessä ennakkotarkastuksesta ja tyyppihyväksyntävaatimuksesta oli luovuttava eikä markkinoille saatettavien radiolaitteiden teknisiä ominaisuuksia ole enää mahdollista ennalta valvoa. Tämän vuoksi jälkikäteisvalvonnan eli markkinavalvonnan merkitys on huomattavasti korostunut. Voimassa oleva radiolaki ei uudessa tilanteessa anna riittävää toimivaltaa tehokkaalle ja toimivalle markkinavalvonnalle. Valvonnassa tarvittavien tietojen saaminen olisi niin ikään turvattava paremmin.

Markkinoita valvovilla tarkastajilla ei ole uusien laitteiden osalta enää käytettävissään hyväksytyjen laitteiden luettelo, vaan uudesta laitteesta saatetaan saada tieto vasta sitä myyvässä liikkeessä. Radiolaitteen vaatimustenmukaisuutta ei pysty varmuudella päättelemään pelkästään laitetta päällisin puolin havainnoimalla, sillä puutteet eivät useinkaan ole tunnistettavissa ilman mittauksia. Telemarkkinalaissa (396/1997) on säännös, joka antaa Telehallintokeskukselle mahdollisuuden ottaa tutkittavaksi telepäätelaitte, jonka todennäköisin syin epäillään olevan säännösten vastainen ja kieltää sen kaupanpito tutkimuksen ajaksi. Radiolaissa vastaavaa säännöstä ei ole.

Perustuslaista aiheutuva lain muutostarve

Voimassa oleva radiolaki ja sen nojalla annetut alemmanasteiset säädökset eivät

kaikin osin täytä uuden perustuslain vaatimuksia. Perustuslaki muun muassa edellyttää, että lailla säädetään yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Esimerkiksi radioviestinnässä vaadittavasta pätevydestä ei kuitenkaan ole säännöstä voimassa olevassa radiolaissa tai muussakaan laissa. Pätevydestä säädetään määräyksessä, jonka Telehallintokeskus on antanut radioasetuksessa olevan valtuutussäännöksen nojalla.

Perustuslaki edellyttää myös, että viranomaisen voidaan valtuuttaa oikeussääntöjen antamiseen vain lailla, ei sen sijaan asetuksella. Voimassa olevan radioasetuksen 13 pykälästä 9 pykälässä on oikeussäännösten antamiseen valtuuttava säännös. Radiolain ja -asetuksen säädöstoimivaltaa delegoivat säännökset eivät kaikin osin täyttäne myöskään perustuslakivaliokunnan viimeaikaisessa lausuntokäytännössä esitettyjä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimuksia.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Radiotaajuuksien saatavuus ja riittävä häiriöttömyys

Radioviestinnän yhteiskunnallinen merkitys on kasvanut huomattavasti viime vuosien aikana ja kasvaa edelleen voimakkaasti. Tekniikan kehitys ja sen mukanaan tuomat uudet ja laajenevat radiojärjestelmät aiheuttavat taajuussuunnittelulle jatkuvasti uusia ja entistä monimutkaisempia haasteita. Tietoyhteiskunta ja siihen liittyvien hankkeiden edistyminen luovat uusia tarpeita langattoman viestinnän, langattomien tietoliikenneyhteyksien ja muiden vastaavien sovellusten toteuttamiselle.

Esityksellä pyritään ylläpitämään mahdollisuudet monipuoliseen radioviestintään ja turvaamaan radiotaajuuksien tasapuolinen saatavuus ja riittävyys myös tulevaisuuden taajuustarpeita ajatellen. Esityksen tavoitteena on edistää radiotaajuuksien tehokasta, tarkoituksenmukaista ja riittävän häiriötöntä käyttöä. Viestintävirasto jatkaisi taajuussuunnittelua, jonka avulla päätettäisiin taajuusalueiden jakamisesta ja osoittamisesta eri käyttötarkoituksiin. Taajuussuunnittelun

avulla radiolähettille etsitään kulloiseenkin käyttöön mahdollisimman hyvin soveltuvia taajuuksia. Esityksessä ehdotetaan, että radiojärjestelmien tarvitsemat taajuudet voitaisiin perustelluista syistä myös varata ennen kuin itse radiolupaa haetaan.

Esityksen tavoitteena on radiotaajuuksien ja radioviestinnän suojaaminen haitallisilta häiriöiltä. Täydelliseen häiriöttömyyteen ei edes pyritä, koska se johtaisi radiotaajuuksien käyttämiseen tarpeettoman tehottomasti. Viestintävirasto seuraisi radioviestinnän häiriöttömyyttä, paikantaisi häiriöiden aiheuttajat ja poistaisi mahdollisuuksien mukaan häiriöiden syitä. Esityksessä ehdotetaan radio- ja telepäätelaitedirektiivin tavoitteiden täyttämiseksi, että Viestintävirastolla olisi oikeus estää sellaisen radiolaitteen markkinoille pääsy, joka on aiheuttanut haitallisen häiriön tai jonka voidaan todennäköisin syin olettaa aiheuttavan haitallisen häiriön joko olemassa olevalle taajuuksien käytölle tai sellaiselle käytölle, jota taajuussuunnitelman mukaan taajuusalueella tulevaisuudessa harjoitetaan.

Radiolähtimen luvanvaraisuus on tärkeä keino radioviestinnän häiriöiden syntymisen ennaltaehkäisemisessä. Kääntäen tämä tarkoittaa sitä, että radiolähtimen olisi vapautettava luvasta, jos sen luvanvaraisuus ei ole häiriöiden aiheutumisen vaaran vuoksi perusteltua. Esityksessä ehdotetaan, että pääsääntö radiolähtimen luvanvaraisuudesta jätetään ennalleen.

Viestintäviraston tehtäviin kuuluu häiriöiden aiheuttajan tunnistaminen ja paikantaminen sekä häiriöiden selvittäminen ja poistaminen. Esityksessä ehdotetaan säädettävän niistä keinoista, joita Viestintävirastolla olisi oikeus käyttää tämän tehtävän hoitamiseksi. Viestintävirastolla olisi oikeus tarkkailla radioviestintää sekä poikkeuksellisesti välttämättömyyседellytysten täytyessä käyttää tietoa radioviestin sisällöstä häiriön aiheuttajan tunnistamisessa ja paikantamisessa.

3.2. Radiolaitemarkkinoiden kilpailun edistäminen ja tehokas markkinavalvonta

Esityksellä pyritään toteuttamaan radio- ja telepäätelaitedirektiivin tavoitteet radiolaitemarkkinoiden kilpailun edistämisestä ja radiolaitteiden markkinoille saattamisen nopeuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan säädettävän radiolaitteiden

olennaisista vaatimuksista ja vakuutuksesta, jonka valmistaja antaa varmistuttuaan siitä, että laite täyttää olennaiset vaatimukset ja jonka antaminen on edellytyksenä sille, että valmistaja voi saattaa radiolaitteen markkinoille.

Tavoite radiolaitteiden vapaasta liikkuvuudesta pyritään niin ikään takaamaan direktiivin tarkoituksen mukaisesti. Vaikka toimintakuntoisen radiolähettimen hallussapito ehdotetaan säilyttävän pääsääntöisesti luvanvaraisena, se ei kuitenkaan direktiivin tarkoituksen vastaisesti estä tai vaikeuta radiolähettimien vapaata liikkuvuutta. Hallussapito ehdotetaan vapautettavaksi luvanvaraisuudesta silloin, jos lähettimen haltija selvästi näyttää hallussapidon tarkoitukseksi muun kuin radioviestinnän. Näin ollen esimerkiksi radiolähettimien maahantuojia tai kauppiaita ei veloitettaisi hankkimaan radiolupaa.

Radioviestinnän häiriöiden syntymisen estämiseksi ja häiriöiden vaikutusten rajoittamiseksi on tärkeää huolehtia siitä, että markkinoilla on saatavilla vain vaatimukset täyttäviä radiolaitteita. Viranomaiset eivät voi enää ennakolta valvoa radiolaitteiden vaatimusten mukaisuutta. Sen vuoksi esityksellä pyritään luomaan Viestintäviraston vastuulla olevalle markkinavalvonnalle asianmukaiset ja riittävät toimivaltuudet. Radiolaitteiden liikkua vapaasti yhteisössä tehokkaan markkinavalvonnan järjestäminen on myös kuluttajien ja muiden käyttäjien etujen mukaista.

Esityksessä ehdotetaan, että Viestintävirastolla olisi radiolaitteiden markkinavalvonnassa vastaava toimivalta kuin telepäätelaitteiden valvonnassa eli mahdollisuus ottaa vaatimusten vastaiseksi epäilty radiolaitte tutkittavaksi ja väliaikaisesti estää laitteen käyttö, kaupan pitäminen, myyminen ja muu luovuttaminen. Esityksessä ehdotetaan myös säännöstä, jonka perusteella tutkittavaksi otetun laitteen omistajalla olisi mahdollisuus saada täysi korvaus kärsimästään vahingosta, jos laite osoittautuu vaatimusten mukaiseksi. Lisäksi ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan Viestintävirasto voisi vaatia tutkimuksesta ja testaamisesta aiheutuneiden kustannusten korvaamista sekä radiolaitteen markkinoilta poistamista, jos tutkittavaksi otettu laite ei täytä vaatimuksia.

3.3. Uuden perustuslain vaatimusten täyttäminen

Esityksen tavoitteena on saattaa radiolainsäädäntö vastaamaan uuden perustuslain vaatimuksia. Tämän vuoksi esitykseen ehdotetaan sisällytettäväksi voimassa olevassa radioasetuksessa olevat oikeussääntöjen antamista koskevat toimivaltasäännökset. Lisäksi ehdotetaan, että säädöstoimivaltaa delegoivat säännökset muotoillaan niin täsmällisiksi ja tarkkarajaisiksi kuin perustuslaki edellyttää. Perustuslain vaatimusten täyttämiseksi ehdotetaan myös, että radiolakiin sisällytetään kattavasti kaikki asiaan kuuluvat radiolaitteiden käyttäjien, valmistajien, maahantuojien, kauppiaiden ja muiden vastaavien tahojen oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita koskevat säännökset. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan säädettävän muun muassa meriradio- ja radioamatööriviestinnässä vaadittavasta pätevyydestä, radioviestinnässä käytettävistä tunnisteista ja niiden jakamisesta sekä niistä edellytyksistä, joiden täytyessä Viestintäviraston on hyväksyttävä radiolupahakemus ja joiden perusteella myönnetty radiolupa voidaan peruuttaa.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole arvioitavissa olevia vaikutuksia valtion tai kuntien talouteen. Radiotaajuuksien tasapuolinen saatavuus ja mahdollisuus riittävän häiriöttömään käyttöön vaikuttavat myönteisesti alalla toimivien yritysten kehitykseen. Radiotaajuuksien tehokas ja tarkoituksenmukainen käyttö edistää esimerkiksi matkaviestinverkkojen kapasiteetin mahdollisimman täysimääräisen hyödyntämistä. Esityksen välilliset vaikutukset elinkeinoelämän asemaan arvioidaan vähäistä suuremmiksi. Radio- ja telepäätelaitedirektiivi pantiin osittain täytäntöön Telehallintokeskuksen määräyksellä radio- ja telepäätelaitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta ja merkitsemisestä (THK 1/2000 M). Tämän vuoksi esityksellä ei ole suoraan direktiivin täytäntöönpanosta johtuvia taloudellisia vaikutuksia.

Radio- ja telepäätelaitedirektiivin mukaisesti

radiolaitteiden ennakkotarkastus- ja tyyppihyväksyntämenettelyt on lakkautettu. Laitteen vaatimusten mukaisuudesta vastaa valmistaja. Valmistaja voi pääsäännön mukaan tuoda laitteen markkinoille käyttämättä laitteen vaatimusten mukaisuuden arvioinnissa ulkopuolista tahoa. Tämän arvioidaan alentavan radiolaitteiden valmistuskustannuksia jonkin verran. Menettely myös nopeuttaa uusien tuotteiden markkinoille saattamista, minkä arvioidaan tuottavan radiolaiteteollisuudelle ja -kaupalle välillistä taloudellista hyötyä. Menettelyn yksinkertaistaminen saattaa myös johtaa radiolaitteiden hintojen hienoiseen alenemiseen, joten yksinkertaistetuilla vaatimustenmukaisuuden varmistamismenettelyllä voi olla vähäisiä taloudellisia hyötyvaikutuksia kotitalouksien ja radiolaitteita käyttävän elinkeinoelämän asemaan.

Radio- ja telepäätelaitedirektiivin täytäntöönpano lisää Viestintäviraston taloudellista rasitusta muun muassa sen vuoksi, että radiolaitteiden vaatimustenmukaisuuden selvittäminen edellyttää yhä useammassa tapauksessa valtuutetussa mittauslaboratoriossa suoritettavia testejä ja mittauksia. Viestintävirasto kattaa menonsa suoritteistaan perimillään maksuilla, minkä vuoksi Viestintäviraston kustannusten kasvulla ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia.

4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Telehallintokeskuksen tehtäviin kuulunut radio- ja telepäätelaitteiden tyyppihyväksyntätoiminta päättyi lähes kokonaan radio- ja telepäätelaitedirektiivin kansallisen täytäntöönpanon myötä 8.4.2000 alkaen. Niin ikään direktiivin täytäntöönpanosta johtuen lähitulevaisuudessa lakkautetaan luvasta vapautettuja kansallisesti tyyppihyväksytyjä radiolähtimiä koskeva valvontamaksujärjestelmä, jonka ylläpito myös kuuluu Viestintäviraston tehtäviin. Edellä mainittujen muutosten vuoksi Viestintäviraston organisaatiota ja työjärjestystä on muutettu vastaavasti. Kansallisen tyyppihyväksyntätoiminnan ja valvontamaksujärjestelmän poistumisen vuoksi Viestintäviraston henkilöstötarve

vähenee ja vähenee edelleen yhteensä noin neljällä henkilötyövuodella. Samanaikaisesti direktiivin täytäntöönpanosta on kuitenkin aiheutunut Viestintävirastolle tarve lisätä henkilöstön määrää. Tämä johtuu ennen kaikkea tarpeesta tehostaa markkinavalvontaa ja taajuuksien häiriöttömyyden valvontaa mutta myös tarpeesta lisätä kansainvälistä yhteistyötä eri maiden markkinavalvontaa ja taajuuksien häiriöttömyyttä valvovien viranomaisien kanssa.

Radio- ja telepäätelaitedirektiivin vaatimusten täyttämiseksi liikenne- ja viestintäministeriö on nimennyt Viestintäviraston tässä esityksessä tarkoitetuksi arviointilaitokseksi. Arviointilaitoksen tehtävien hoitaminen vaatii Viestintävirastolta ainakin toistaiseksi yhden kokonaisen henkilötyövuoden.

Radio- ja telepäätelaitedirektiivin täytäntöönpanosta aiheutuva henkilöstötarpeen väheneminen on jokseenkin samansuuruinen kuin täytäntöönpanosta aiheutuva tarve lisätä henkilöstöä. Lisäksi muusta kuin suoraan tästä esityksestä johtuvasta syystä radiohallinnon muun henkilöstön, esimerkiksi taajuussuunnittelua hoitavan henkilöstön, lisäämistarve on lähes jatkuva. Niinpä tyyppihyväksyntätoiminnasta ja valvontamaksu-toiminnasta vapautuva henkilöstö voidaan siirtää sellaisiin uusiin radiohallinnon tehtäviin, joihin muussa tapauksessa olisi haettava lisähenkilöstöä Viestintäviraston ulkopuolelta.

4.3. Vaikutukset kuluttajien ja muiden radiolaitteita hankkivien asemaan

Ennen voimassa olevaa radiolakia radiolaitteiden kaupanpitoa ei rajoitettu ja markkinoille tuli häiriöitä aiheuttavia laitteita. Tätä pidettiin radiolain säätämisen yhteydessä korjausta vaativana epäkohtana. Erityisesti katsottiin kuluttajansuojan kannalta haitalliseksi se, että kaupan voitiin pitää laitteita, joille voimassa olevien säännösten ja määräysten mukaan ei voitu myöntää käyttö lupaa.

Radiolaki korjasi mainitun epäkohdan. Se edellytti, että kaupan saa pitää vain vaatimukset täyttäviä radiolaitteita. Ennen radio- ja telepäätelaitedirektiivin kansallista voimaan saattamista radiolähtimen

tyyppihyväksyntävaatimuksiin kuului myös edellytys sellaisella taajuusalueella toimimisesta, joka on Suomessa kyseiseen käyttötarkoitukseen osoitettu. Radio- ja telepäätelaitedirektiivin täytäntöönpano merkitsee tässä mielessä radiolaitemarkkinoiden kehityksen taantumista. Direktiivi edellyttää, että radiolaitteet liikkuvat vapaasti yhteisössä ja että niitä on voitava myydä ja ostaa missä tahansa jäsenvaltiossa siitä riippumatta, missä ne taajuuksiensa puolesta soveltuvat käytettäväksi.

Kuluttajien ja muiden radiolaitteita hankkivien kannalta on siten palattu radiolain säätämistä edeltäneeseen aikaan. Kaupan hyllyillä voi olla sellaisia radiolähtimiä, jotka täyttävät vaatimukset, mutta joita ei niiden aiheuttaman häiriövaaran vuoksi voi käyttää Suomessa. Kuluttaja saattaa epähuomiossa ostaa radiolähtimen, jonka käyttämiseen Viestintävirasto ei voi myöntää lupaa. Jotta riski tällaisen tilanteen syntymisestä olisi mahdollisimman pieni, esityksessä ehdotetaan, että jo radiolaitteen myyntipäällyksestä olisi käytävä ilmi ne jäsenmaat tai maantieteelliset alueet, joissa radiolähtin soveltuu käytettäväksi. Lähtimen mukana seuraavissa asiakirjoissa on myös oltava suomen ja ruotsin kielellä tiedot laitteen käyttötarkoituksesta.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä. Ministeriö on pyytänyt hallituksen esityksestä lausunnot ministeriöiltä ja muilta viranomaisilta, järjestöiltä sekä yrityksiltä, joiden toimintaan esitys keskeisesti liittyy.

6. Riippuvuus muista esityksistä

6.1. Menettämisseuraamuksia koskevan lainsäädännön uudistaminen

Eduskunnalle annettiin 16 päivänä kesäkuuta 2000 hallituksen esitys menettämisseuraamuksia koskevan lainsäädännön uudistamiseksi (HE 80/2000).

Esitys liittyy rikoslain kokonaisuudistuksen kolmanteen vaiheeseen ja siinä ehdotetaan rikoslakiin uutta 10 lukua, johon sisältyisivät menettämisseuraamuksia koskevat soveltamisalaltaan yleiset säännökset. Samalla ehdotetaan, että valtaosa niin rikoslain kuin sen ulkopuolisenkin lainsäädännön menettämisseuraamusta koskevista säännöksistä kumotaan. Muun muassa radiolain 20 §:n 3 momentin menettämisseuraamussäännös ehdotetaan kumottavaksi. Menettämisseuraamuksia koskevassa kokonaisuudistuksessa noudatetun periaatteen mukaisesti menettämisseuraamukseen sovellettaisiin ilman eri mainintaakin rikoslain 10 luvun yleissäännöksiä. Tästä syystä menettämisseuraamuksista ei ehdoteta säädettävän tässä esityksessä.

6.2. Hallituksen esitys laiksi tietoyhteiskunnan palvelujen suojasta

Eduskunnalle annettiin 6 päivänä lokakuuta 2000 hallituksen esitys laeiksi tietoyhteiskunnan palvelujen suojasta sekä rikoslain 38 luvun ja eräiden viestintälakien muuttamisesta (HE 146/2000). Esityksessä ehdotetaan, että lakia tietoyhteiskunnan palvelujen suojasta sovellettaisiin televerkon avulla tarjottavien tietoyhteiskunnan maksullisten palvelujen suojaamiseen niiden suojauksen purkujärjestelmien oikeudetonta käyttöä vastaan. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rikoslakia ja kolmea viestintäalan lakia, joista yksi on radiolaki.

Esityksessä ehdotetaan, että yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annettua lakia (565/1999) muutetaan siten, että laissa kielletäisiin televiestinnän teknisen suojauksen purkavan järjestelmän oikeudeton hallussapito. Tämän muutoksen sekä tietoyhteiskunnan palvelujen suojasta annettavan lain johdosta esityksessä ehdotetaan, että muun muassa voimassa olevan radiolain 7 §:n 2 momentin suojauksen purkulaitteita koskeva säännös kumotaan. Tästä syystä tähän esitykseen ei ehdoteta sisällytettävän radiolain 7 §:n 2 momenttia vastaavaa suojauksen purkujärjestelmän oikeudettoman hallussapidon kieltävää säännöstä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Vastaavuustaulukko

Seuraavassa vastaavuustaulukossa esitetään, miten radio- ja telepäätelaitedirektiivi saatetaan osaksi Suomen lainsäädäntöä ehdotetussa laissa.

<i>Direktiivi</i>	<i>Lakiehdotus</i>
1 artikla Soveltamisala ja tarkoitus	1 § Lain tarkoitus 2 § Soveltamisala 3 § Soveltamisalan rajoitukset
2 artikla Määritelmät	4 § Määritelmät
3 artikla Olellaiset vaatimukset	20 § Olellaiset vaatimukset
5 artikla Yhdenmukaistetut standardit	
1 kohta	19 § 1 ja 2 mom. Maahantuonti, myynti, kaupan pitäminen, esittely ja käyttö
2 kohta	21 § 2 mom. Vaatimustenmukaisuuden varmistaminen
3 kohta	21 § 2 mom. Vaatimustenmukaisuuden varmistaminen
6 artikla Markkinoille saattaminen	
1 kohta	19 § Maahantuonti, myynti, kaupan pitäminen, esittely ja käyttö
<i>Direktiivi</i>	<i>Lakiehdotus</i>
3 kohta	22 § Merkitseminen ja annettavat tiedot
4 kohta	23 § Ilmoitus aikomuksesta saattaa radiolaitte markkinoille 5 § Radiolaitteen valmistajan sijasta vastuussa olevat
7 artikla	

Käyttöönotto ja liitännäisosa

2 kohta

7 §
Radiolupa
Poikkeukset velvollisuudesta hankkia radiolupa

8 artikla
Laitteistojen vapaa liikkuvuus
2 kohta

19 § 3 mom.
Maahantuonti, myynti, kaupan pitäminen, esittely ja käyttö

9 artikla
Suojatoimet

1 kohta

34 § 1 ja 2 mom.
Viestintäviraston toimivalta
32 § 1 mom.
Radiolaitteen tutkittavaksi ottaminen
36 §
Pakkokeinot

5 a) kohta

34 § 2 ja 3 mom.
Viestintäviraston toimivalta

10 artikla
Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt

3 - 5 kohdat

21 § 1 mom
Vaatimustenmukaisuusvakuutus
21 § 3 mom.
Asiakirjojen säilyttäminen ja käytettävä kieli

6 kohta

21 § 4 mom.
Asiakirjojen säilyttäminen ja käytettävä kieli

Direktiivi

Ehdotus

11 artikla
Ilmoitetut tarkastuslaitokset ja valvontaviranomaiset

1 kohta

39 §
Arviointilaitos

12 artikla
CE –merkintä

1 kohta

5 §
Radiolaitteen valmistajan sijasta vastuussa olevat

18 artikla
Siirtymäsäännökset

2 kohta

1.2. Radiolaki

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Lain tarkoitus.* Pykälässä säädettäisiin lain tarkoituksesta. Lain tavoitteena olisi pykälän 1 kohdan mukaan edistää radiotaajuuksien tehokasta, tarkoituksenmukaista ja riittävän häiriötöntä käyttöä. Radiotaajuudet ovat rajallinen luonnonvara. Tämän vuoksi radiotaajuuksien riittävyys turvaaminen myös tulevaisuuden tarpeita varten edellyttää, että niitä käytetään tarkoituksenmukaisesti ja niin tehokkaasti kuin on mahdollista ilman, että radioviestinnälle aiheutuu kohtuutonta häiriötä. Radiotaajuuksien käytön tehokkuutta on mahdollista jatkuvasti parantaa radiolaitteiden ja -järjestelmien teknisen kehityksen kuten digitalisoinnin ansiosta. Viestintäviraston tehtävänä olisi radiotaajuushallinnossaan käyttää hyödyksi nämä mahdollisuudet. Taajuuksien tarkoituksenmukainen käyttö tarkoittaa sitä, että taajuuksia ei tuhlaata teknisesti tai taloudellisesti epätarkoituksenmukaisiin käyttötarkoituksiin. Radioviestinnän käytettävyyden yleinen edellytys taas on, että sitä suojataan haitallisilta häiriöltä taajuussuunnittelulla ja siihen liittyvällä lupajärjestelmällä sekä radiolaitteiden käyttöä koskevien säännösten noudattamisen valvonnalla.

Pykälän 2 kohdan mukaan lain tarkoitus olisi turvata radiotaajuuksien tasapuolinen saatavuus nyt ja tulevaisuudessa. Radiotaajuuksien tasapuolisella saatavuudella tarkoitetaan sitä, että radiotaajuuksia on mahdollisimman hyvin kysyntää vastaavasti saatavilla tyydyttämään yhteiskunnassa olevia erilaisia tarpeita. Näitä ovat esimerkiksi sotilaallisen maanpuolustuksen, tutkimustoiminnan, merenkulun, ilmailun, yleisradiotoiminnan, yleisen teletoiminnan, elinkeinoelämän, harrastustoiminnan ynnä muiden vastaavien tarpeet.

Lain tarkoituksena olisi pykälän 3 kohdan mukaan myös luoda edellytykset radiolaitteiden mahdollisimman vapaalle

42 § 2 mom
Siirtymäsäännökset

liikkuvuudelle. Lailla luotaisiin puitteet toimiville radiolaitemarkkinoille tilanteessa, jossa radiolaitteet liikkuvat yhteisössä vapaasti rajojen yli radio- ja telepääteläitedirektiivin edellyttämällä tavalla. Myös ulkomaalaisilla olisi yleensä vastaavat oikeudet radiolaitteiden käyttöön ja hallussapitoon kuin Suomen kansalaisilla. Pykälän 4 kohdaksi ehdotetaan erityistä säännöstä, jonka mukaan toimiluvanvaraiseen teletoimintaan osoitettavien taajuuksien käyttöä koskevia taajuussuunnitelmia laadittaessa ja päätettäessä käytettävissä olevien taajuuskaistojen jakamisesta pyrittäisiin mahdollisuuksien mukaan edistämään viestintämarkkinoiden tehokkuutta. Viestintämarkkinoiden kilpailun edistäminen saattaisi jossain tapauksissa tarkoittaa sitä, että taajuuksien tehokkaassa ja tarkoituksenmukaisessa käytössä ei saavuteta parasta mahdollista tulosta. Toimiluvanvaraisen teletoiminnan terve ja toimiva kilpailu on kuitenkin viestintämarkkinoiden kehittymisen kannalta oleellista ja sen vuoksi esitetään, että viestintämarkkinoiden tehokkuus olisi otettava huomioon. Viestintämarkkinoiden tehokkuudella tarkoitettaisiin telemarkkinalain (396/1997) 1 §:ssä tarkoitettua telemarkkinoiden tehokkuutta. Säännös rajoitettaisiin koskemaan vain toimiluvanvaraista teletoimintaa, koska se yleisesti sovellettuna johtaisi niukkojen radiotaajuuksien tehostamiseen käyttöön.

2 §. *Soveltamisala.* Lain soveltamisala vastaisi suurelta osin voimassa olevan radiolain soveltamisalaa. Radiotaajuus on määritelty 4 §:n 1 kohdassa ja radiolaitte 4 §:n 3 kohdassa.

Pykälän 2 momentin säännös vastaisi pääosin voimassaolevan radiolain 2 §:n 1 momenttia. Ehdotettu soveltamisalan laajennus avaruuteen lähetettyihin esineisiin on tarpeen, jotta Suomessa voidaan Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjan mukaisesti huolehtia myös avaruuteen lähetettyjen suomalaisten radiolähettimien radiotaajuuksien käytöstä siten, että ne eivät aiheuta haitallisia häiriöitä

maailman muulle radioviestinnälle. Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävä radio-ohjesääntö sisältää lukuisia yksityiskohtaisia määräyksiä avaruuteen lähetetyissä esineissä olevien radiolaitteiden käytön hallinnoinnista.

Pykälän 3 momentin ensimmäisen lauseen mukaan lakia sovellettaisiin myös Suomen alueella liikkuvassa ulkomaisessa kulkuneuvossa olevan tai ulkomaalaisen hallussaan pitämän radiolaitteen hallussapitoon ja käyttöön. Säännös korvaisi voimassa olevan radioasetuksen 1 §:n 1 momentin ja 5 §:n. Perustuslain 12 §:n sananvapaussäännös koskee jokaista, myös ulkomaalaista. Tämän vuoksi nykyisin asetuksessa oleva säännös ehdotetaan nostettavaksi lain tasolle.

3 momentin toisen lauseen mukaan vieraan valtion puolustusvoimiin ja muihin viranomaisiin sekä Suomen alueella liikkuvassa ulkomaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa olevan radiolähtetimen hallussapitoon ja käyttöön lakia sovellettaisiin siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Säännös vastaisi voimassa olevan radioasetuksen 1 §:n 3 momenttia ja 2 §:n 1 momenttia, jonka nojalla liikenneministeriö on antanut päätöksen radiolain ja radioasetuksen soveltamisesta Suomen alueella liikkuvassa ulkomaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa olevan radiolähtetimen hallussapitoon ja käyttöön (43/1999). Kyseessä on hyvin yksityiskohtainen säädös, minkä vuoksi sen nostamista lakitasolle ei pidetä perusteltuna. Voimassa olevan radioasetuksen 2 §:n 2 momenttia vastaava ulkomaalaisen aluksen yleisradiolähtetimiä koskeva kielto on tarkoitus myös säätää tällä valtioneuvoston asetuksella. Säännöksen tarkoituksena on estää merellä harjoitettava ns. merirosvoradiotoiminta.

Ehdotetun 3 momentin nojalla on tarkoitus antaa myös valtioneuvoston asetus radiolainsäädännön soveltamisesta vieraan valtion puolustusvoimiin ja muihin viranomaisiin. Siten säädettäisiin esimerkiksi Schengenin yleissopimukseen perustuvassa rajan yli tapahtuvassa tarkkailussa ja takaa-ajossa Suomessa käytettävistä ja hallussa pidettävistä vieraan valtion poliisiviranomaisten radiolaitteista. Tässäkin on kyse yksityiskohtaisista erityissäännöksistä.

3 §. *Soveltamisalan rajoitukset.* Lain

soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin sotilaallisen maanpuolustuksen erikoisluonteen vuoksi puolustusvoimat ja rajavartiolaitos niiden harjoittaessa sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvää radioviestintää. Soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin lisäksi puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen radiolaitteet, joita käytetään yksinomaan sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvään radioviestintään.

Säännös vastaisi pääosin voimassa olevan radiolain 1 §:n 3 momenttia kuitenkin siten täsmennettynä, että soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin vain ne radiolaitteet, joita käytetään yksinomaan sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvään radioviestintään. Kun radiolaitetta käytettäisiin muuhunkin radioviestintään, puolustusvoimat ja rajavartiolaitos asetettaisiin samaan asemaan muiden radiolaitteiden käyttäjien kanssa. Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toimiessa radiotaajuuksilla, joita ei ole tarkoitettu yksinomaan sotilaalliseen maanpuolustustarkoitukseen, on samoilla taajuuksilla harjoitettavan muun radioviestinnän riittävä häiriöttömyys turvattava. Tämä on mahdollista vain soveltamalla puolustusvoimiin ja rajavartiolaitokseen tältä osin samoja sääntöjä kuin muihinkin radiotaajuuksien käyttäjiin.

Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirja antaa mahdollisuuden poiketa peruskirjaa täydentävän radio-ohjesäännön määräyksistä ainoastaan silloin, kun kysymys on sotilaallisesta radiotaajuuksien käytöstä (military radio station). Tällaisessakin tapauksessa on mahdollisuuksien mukaan noudatettava radio-ohjesäännön keskeisiä määräyksiä.

4 §. *Määritelmät.* Voimassa olevan radiolain määritelmät tarkistettaisiin vastaamaan uusia tarpeita ja eräitä radio- ja telepäätelaitedirektiivin käsitteitä. Määritelmät vastaisivat pääosin voimassa olevan radiolain määritelmiä, jotka ovat puolestaan voimassa olevien radioalan kansainvälisten sopimusten ja vakiintuneen käytännön mukaisia.

Pykälän 1 kohdan mukainen radiotaajuuden määrittely perustuu voimassa olevan radiolain 3 §:n 5 kohdan radioaallon määritelmään.

Pykälän 2 ja 4 kohtien mukaiset

radioviestinnän ja turvallisuusradioviestinnän määritelmät vastaisivat sisällöltään voimassa olevan radiolain määritelmää.

Pykälän 3 kohdan mukainen radiolaitteen määritelmä vastaisi pääosin voimassa olevan radiolain määritelmää. Määritelmän vähäinen muuttaminen on tarpeen, jotta se vastaisi radio- ja telepäätelaitedirektiivin 2 c artiklan radiolaitteen määritelmää. Määritelmän mukaan radiolaitteella tarkoitettaisiin laitetta tai sen olennaista osaa, joka on tarkoitettu radiotaajuisten sähkömagneettisten aaltojen lähettämiseen (radiolähetin) tai vastaanottamiseen (radiovastaanotin) radioviestintää varten. Olennaisella osalla tarkoitettaisiin esimerkiksi sellaista vahvistinta, jonka käyttötarkoituksena on sen kytkeminen radiolaitteen ja sen antennin väliin.

Radioamatööriviestinnän määritelmä kohdassa 5 olisi yhdenmukainen Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävän radio-ohjesäännön määritelmän kanssa.

Haitallisen häiriön määritelmä on pykälän 6 kohdassa. Haitallinen häiriö määriteltäisiin yhdenmukaisesti radio- ja telepäätelaitedirektiivin ja Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävän radio-ohjesäännön kanssa.

Pykälän 7 kohdassa ehdotettu yhdenmukaistetun standardin määritelmä vastaa radio- ja telepäätelaitedirektiivin 2 artiklan h kohdan määritelmää ja 5 artiklan 1 kohtaa.

Pykälän 8 kohdassa määriteltäisiin arviointilaitos eli radio- ja telepäätelaitedirektiivin 11 artiklan mukainen ilmoitettu tarkastuslaitos (notified body). Määritelmä on yhdenmukainen direktiivin kanssa. Arviointilaitos nimenä kuvaa laitoksen toimintaa paremmin kuin tarkastuslaitos.

5 §. *Radiolaitteen valmistajan sijasta vastuussa olevat.* Pykälässä säädettäisiin siitä, kuka vastaa tietyistä valmistajan velvoitteista silloin, kun valmistaja ei ole sijoittautunut Euroopan talousalueelle. Vastuussa olisi ensisijaisesti yhteisön alueelle sijoittautunut valmistajan valtuuttama edustaja. Jos valmistajalla ei olisi tällaista edustajaa, vastuussa olisi se, joka vastaa laitteen saattamisesta ETA:een markkinoille. Säännöksellä pantaisiin osaltaan täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin 6 artiklan 3 ja 4

kohdan, 12 artiklan 1 kohdan, II liitteen 3 kohdan ja IV liitteen säännökset.

2 luku. Radiotaajuushallinto

6 §. *Radiotaajuuksien käyttö.* Pykälä olisi sisällöltään valtuutussäännös, jossa säädettäisiin siitä, miten määrätään radiotaajuuksien käytöstä eri käyttötarkoituksiin.

Viestintävirastolle pykälässä annettava säädöstoimivalta koskee luonteeltaan yksityiskohtaisia teknisiä kysymyksiä, jotka kuuluvat Viestintäviraston erityisasiantuntemuksen alaan. Viestintäviraston itsenäinen harkintavalta taajuuksien käytöstä määräämisessä olisi hyvin rajoitettu, koska taajuusalueiden käytöstä eri käyttötarkoituksiin sovitaan kansainvälisesti harmonisoimalla jatkuvasti taajuuksien käyttöä Euroopassa ja maailmanlaajuisesti. Säännös on yhdenmukainen vakiintuneen käytännön kanssa. Määräyksenantovallan säätäminen Viestintävirastolle on perusteltua myös siitä syystä, että taajuuksien käyttöä koskeviin taajuussuunnitelmiin kohdistuu usein toistuvia, häiriöiden ilmaantuessa kiireellisiä muutostarpeita.

Pykälän ensimmäisessä momentissa säädettäisiin, että radiotaajuuksien käytöstä määrää Viestintävirasto. Säännöksen mukaan taajuuksia koskevissa määräyksissä olisi taajuusalueen käyttötarkoituksen lisäksi oltava tiedot tärkeimmistä radio-ominaisuuksista, jotka taajuusaluetta käyttävän radiolaitteen on täytettävä. Radiolaitteen radio-ominaisuudet tarkoittavat kanavaväliä, lähetteen leveyttä, lähetystehoa, dupleksiväliä ja muita vastaavia ominaisuuksia. Viestintäviraston määräys on tarkoitus antaa sen sisältöisenä, että Viestintävirasto voisi yksittäisessä tapauksessa poiketa määräyksen mukaisesta taajuusalueen käyttötarkoituksesta. Poikkeamisen pitäisi olla tarpeen perustellun radiotaajuuksien käyttötarpeen vuoksi eikä se saisi vaarantaa taajuuksien riittävyttä määräyksen mukaiseen käyttöön. Tarvetta poikkeamiseen voi olla esimerkiksi erilaisten tapahtumien tai valtiolivierailujen aikana, maanpuolustukseen liittyvistä syistä tai laitevalmistajien kehittämis- ja testaustoiminnassa.

Radiotaajuuksien tasapuolisen saatavuuden ja riittävyyden turvaaminen edellyttää perusteellista ja huolellista

taajuussuunnittelua, jossa käyttäjät järjestellään eri taajuuksille ja taajuusalueille taajuuksien käyttötarkoituksen, yhteisetäisyyden, modulaatiolajin ja muiden vastaavien seikkojen perusteella. Taajuussuunnittelua, jolla on riittävät edellytykset joustavaan, tehokkaaseen ja tasapuoliseen toimintaan, tarvitaan myös radiotaajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen hyväksikäytön sekä riittävän häiriöttömän toiminnan turvaamiseksi.

Taajuudet eivät noudata valtioiden rajoja. Viestintäviraston taajuussuunnittelu perustuu pitkälti kansainvälisiin sitoumuksiin ja päätöksiin. Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävän radio-ohjesäännön lisäksi taajuussuunnittelua sitovat Euroopan yhteisöjen lainsäädännöstä aiheutuvat velvoitteet ja Euroopan radioviestintäkomitean päätökset sekä muiden maiden kanssa solmitut kahden- ja monenkeskiset sopimukset.

Kaikkien merkittävien taajuuspäätösten valmistelussa on tarkoitus kuulla radiohallinnon neuvottelukuntaa. Radiolaitteiden käyttäjien tarpeet olisi muutenkin mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon taajuussuunnittelussa. Viestintävirasto kuulisi yksittäisiä käyttäjiä kulloisenkin tilanteen mahdollistamassa laajuudessa tarpeen mukaan.

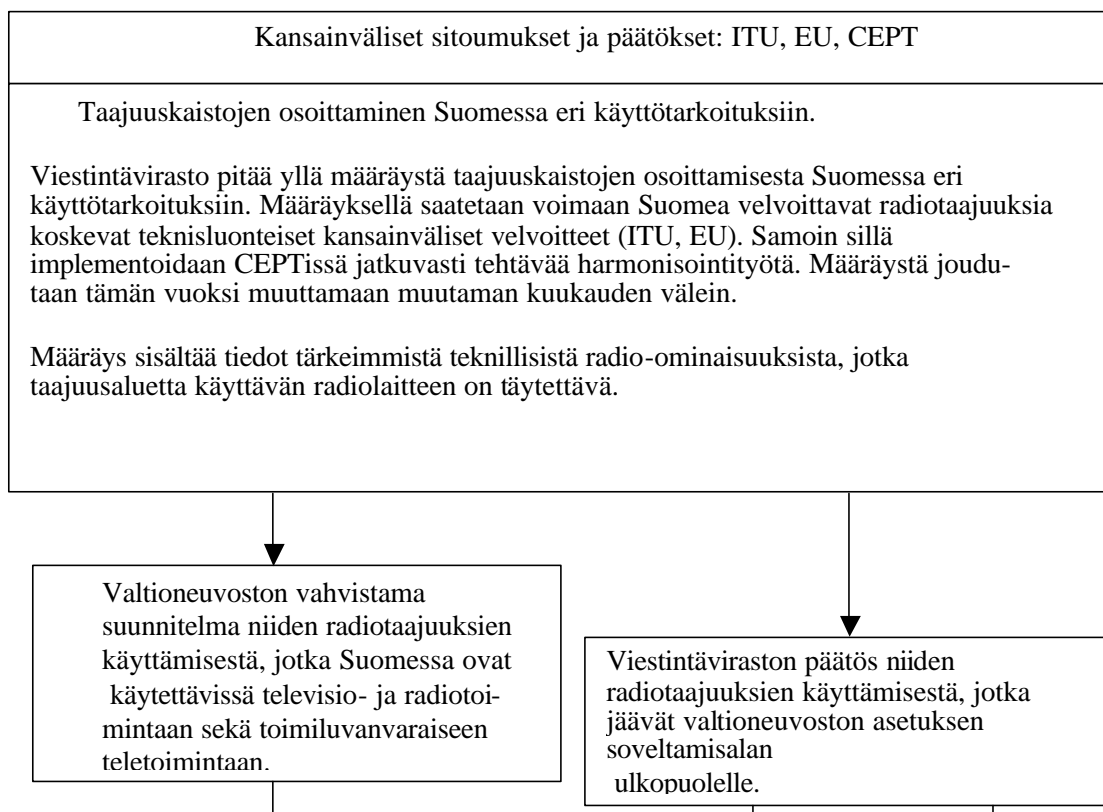
Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvosto vahvistaisi televisio- ja radiotoimintaan sekä toimiluvanvaraiseen teletoimintaan käytettäväksi määrättyjen taajuusalueiden käyttösuunnitelman. Vahvistamistoimivalta määräytyisi valtioneuvoston ohjesäännön mukaisesti. Viestintävirasto valmistelisi

käyttösuunnitelman. Vastaava säännös on nykyisin televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 8 §:ssä. Säännös on tarkoitus kumota tämän lain antamisen yhteydessä, koska taajuuksien käytön suunnitteluun ja taajuuksien käytöstä päättämiseen liittyvät säännökset on tarkoituksenmukaista keskittää samaan lakiin.

Televisio- ja radiotoimintaan sekä toimiluvanvaraiseen teletoimintaan käytettävissä olevien taajuuksien suunnitteluun sisältyy teknisten seikkojen ohella myös sellaisia kysymyksiä, joiden ratkaiseminen edellyttää poliittista harkintaa. Tällöin on mahdollista sovittaa tehokkaasti yhteen alan toimijoiden tarpeet. Tietosisältöjen digitalisoituminen mahdollistaa jatkossa televiestinnän, informaatioteknologian ja median yhdentymisen eli konvergenssin, joka on otettava taajuussuunnittelussa huomioon.

Viestintävirastolle annettaisiin oikeus yksittäisessä tapauksessa teknisten syiden vuoksi poiketa vahvistetusta käyttösuunnitelmasta, jos se oli välttämätöntä häiriöiden estämiseksi tai rajoittamiseksi. Poikkeamisoikeuden säätäminen on perusteltua, koska häiriötilanteen selvittäminen vaatii nopeita toimia. Viestintävirasto päättäisi myös taajuuksien jakamisesta käyttäjille muuhun käyttötarkoitukseen kuin televisio- tai radiotoimintaa taikka toimiluvanvaraiseen teletoimintaan.

Seuraavassa on kaavio siitä, miten radiotaajuuksien käytöstä määrättäisiin ehdotetun 6 §:n mukaisesti:



7 §. *Radiolupa.* Esityksen mukaan radiolähettimen hallussapito ja käyttö olisivat edelleen luvanvaraisia, jos luvanvaraisuus on perusteltua taajuuksien tehokkaaseen, tarkoituksenmukaiseen ja riittävän häiriöttömään käyttöön liittyvästä syystä. Tästä säädettäisiin pykälän 1 momentissa.

Radiotaajuuksien yksilöllisellä ennakkosuunnittelulla pyritään radioverkkojen välisten häiriöiden estämiseen ja taajuuksien tehokkaaseen käyttöön. Radiolupajärjestelmän avulla varmistetaan siitä, että taajuussuunnittelun tulokset ovat käyttäjiä sitovia. Mahdollisimman suuren tehokkuuden ja häiriöttömyyden saavuttamiseksi on välttämätöntä, että käyttäjät saavat käyttää vain heille suunnitelmassa varattuja taajuuksia.

Lupajärjestelmän vaihtoehdot, kuten ilmoitusmenettely, johon on yhdistetty Viestintäviraston oikeus kieltää häiritsevän lähettimen käyttö, olisivat häiriön kohteeksi joutuneen kannalta hitaita ja tehottomia. Tällaisessa järjestelmässä myöskään ennakkosuunnittelu ei olisi mahdollista. Radiolupamenettelyssä voidaan lisäksi huolehtia eräistä muista yksilöllistä hallinnointia edellyttävistä toimista, kuten kutsumerkkien määräämisestä radioasemille.

Vaikka luvanvaraisuus koskee vain vähemmistöä kaikista radiolähettimistä, sen säilyttäminen pääsääntönä on edelleen tarkoituksenmukaista myös siitä syystä, että on mahdotonta määrittellä niitä uusia tulevaisuuden laiteryhmiä, joiden yksilöllinen hallinnointi on tarpeen. Luvanvaraisille radiolähettimille myönnettyjä käyttö- ja hallussapitolupia on tällä hetkellä voimassa noin 150 000.

Luvanvaraisuuden pääsääntöisyyttä puoltaa sekin seikka, että Suomi on kansainvälisellä sopimuksella sitoutunut radiolähettimien kattavaan luvanvaraisuuteen. Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävä radio-ohjesääntö sisältää määräyksen, jonka mukaan jokaisella radiolähettimellä on oltava viranomaisen myöntämä lupa. Edellä mainitun yhteistaajuusmääräyksen voidaan ajatella olevan yhteislupa niille radiolähettimille, joita se koskee.

Valvonnan onnistumisen kannalta on käytännössä osoittautunut tärkeäksi, että myös radiolähettimen hallussapito on säädetty luvanvaraiseksi. Näytön

hankkiminen radiolähettimen käytöstä tai rakentamisesta oli erittäin vaikeaa ennen nykyisen radiolain voimaantuloa. Tämä aiheutti vakavia ongelmia käytön luvanvaraisuuden valvonnassa ja johti siihen, että nykyiseen radiolakiin otettiin myös radiolähettimen hallussapidon luvanvaraiseksi tehnyt säännös. Uudistusta on pidetty onnistuneena ja säännös ehdotetaan säilytettäväksi.

Käytännössä enemmistö kaikista radiolähettimistä on nykyisin vapautettu luvanvaraisuudesta radiolain 4 §:n ja radioasetuksen 6 §:n nojalla. Vastaavat säännökset ehdotetaan säädettäväksi pykälän 2 ja 3 momenteissa. Luvasta vapautetut radiolähetinryhmät ovat pääosin sellaisia, joissa suuri joukko pienitehoisia radiolähettimiä käyttää niille yhteisesti määrättyä taajuuskaistaa eikä merkittävää häiriövaaraa muille radiolaitteille tai radioverkoille ole.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan radiolain 4 §:n 2 ja 4 momenttia sekä radioasetuksen 6 §:n 1 momentin 2 kohtaa. Niiden merkitys on käytännössä osoittautunut erittäin suureksi. Suomessa on tällä hetkellä arviolta 5 miljoonaa radiolähetintä, jotka toimivat Viestintäviraston niille vahvistamalla yhteistaajuuksilla.

Viestintäviraston toimivaltaa antaa luvasta vapaiden radiolähettimien käyttöä rajoittavia määräyksiä ehdotetaan täsmennettäväksi perustuslain edellyttämällä tavalla. Radiotaajuuksien tehokas käyttö ja taajuuksien riittävyys sekä riittävä häiriöttömyys edellyttävät, että Viestintävirastolla on toimivalta hallinnoida luvasta vapaiden radiolähettimien taajuuksien käyttämistä samojen periaatteiden mukaisesti kuin luvanvaraisten radiolähettimienkin. Viestintävirasto voisi näin antaa käyttöä rajoittavia määräyksiä samoilla edellytyksillä kuin radiolähettimen hallussapito ja käyttö säädetään luvanvaraiseksi.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevan radiolain 4 §:n 2 momenttia ja radioasetuksen 6 §:n 1 momentin 1 kohtaa. Säännös vapauttaisi radioluvan hankkimisvelvollisuudesta muun muassa sen, joka pitää radiolähetintä hallussaan myyntitai muussa vastaavassa edelleen luovutustarkoituksessa.

Pykälän 4 momentti sisältäisi voimassa

olevan radioasetuksen 3 §:n 2 momenttia vastaavan säännöksen. Viestintävirasto on antanut säännöksen nojalla määräyksen eräiden radiolähettimien lupien ja merkkien hyväksymisestä. Kyseessä ovat ulkomaan viranomaisten antamat luvat, merkit tai muut oikeutukset radiolähettimen käyttöön. Viestintäviraston määräyksellä on pantu täytäntöön kansainvälisistä sopimuksista ja Euroopan radioviestintäkomitean päätöksistä aiheutuvia velvoitteita eikä määräyksen antamiseen liity juurikaan harkintavaltaa. Määräystä on tekniikan kehittymisen ja uusien laiteryhmiä ilmaantumisen vuoksi muutettava varsin usein. Voimassa oleva Telehallintokeskuksen määräys eräiden radiolähettimien lupien ja merkkien hyväksymisestä annettiin ensimmäisen kerran vuonna 1990 ja sitä on sen jälkeen muutettu 13 kertaa.

Ulkomaalaisen mahdollisuudesta ilman radiolupaa pitää hallussaan muutakin kuin 2 - 4 momentissa tarkoitettua radiolähetintä säädettäisiin 5 momentissa. Säännös vastaisi pääosin voimassa olevan radioasetuksen 4 §:ää. Säännöksen tarkoitus on estää viranomaisten tarpeetonta puuttumista ulkomaalaisten hallussa pitämiin radiolähettimiin niissä tapauksissa, joissa voidaan pitää ilmeisenä, että ulkomaalaisen tarkoituksena ei ole käyttää radiolähetintä Suomessa, vaan että se on tarkoitettu käytettäväksi jossain muussa maassa. Säännöksen perusteella ulkomaalaisen oikeus pitää hallussa radiolähetintä olisi laajempi kuin Suomen kansalaisen. Säännöstä ei sovellettaisi ulkomaalaiseen, jolla on vakinainen asuinpaikka Suomessa. Perustuslain säännökset huomioon ottaen ehdotetaan, että Viestintäviraston sijasta valtioneuvosto voisi säätää poikkeuksen hallussapidon luvasta vapautusta koskevasta säännöksestä, jos se on tarpeen valtion turvallisuuteen, yleiseen järjestykseen, viestinnän häiriöttömyyteen tai muuhun vastaavaan etuun liittyvän syyn vuoksi.

8 §. *Lupaehdot.* Pykälän 1 momentti sisältäisi voimassa olevan radiolain 5 §:n 1 momenttia vastaavan säännöksen, jonka mukaan lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja. Säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että lupaan liitettävien ehtojen pitäisi olla tarpeellisia taajuuksien tehokkaan tai tarkoituksenmukaisen käytön, viestintämarkkinoiden tehokkuuden tai häiriöiden estämisen tai poistamisen

kannalta. Säännös olisi kattava niiden seikkojen osalta, joiden perusteella Viestintävirasto voisi asettaa lupaehjoja.

Viestintävirasto voisi julkaista tiettyjä radiolähettimiä tai lähetintyyppisiä koskevia lupaehjoja myös yleisinä lupaehjoina. Yleisiin lupaehjoihin viitattaisiin radioluvassa ja näin ne tulisivat luvan haltijaa velvoittaviksi muiden lupaehjojen ohella.

Lupaan voitaisiin 1 momentin mukaan liittää myös ehto, jonka mukaan radiolupaa on säilytettävä radiolähettimen välittömässä läheisyydessä. Ehto voitaisiin liittää lupaan silloin, kun se on valvonnan kannalta tarpeellista. Säännös luvan säilyttämisestä radiolähettimen välittömässä läheisyydessä sisältyy voimassa olevaan radioasetuksen 7 §:ään. Kaikissa tapauksissa luvan säilyttäminen lähettimen välittömässä läheisyydessä ei ole tarkoituksenmukaista. Esimerkiksi matkaviestinverkon tukiaseman radiolupaa säilytetään käytännön syistä lähes aina muualla kuin lähettimen välittömässä läheisyydessä.

Pykälän 2 momentin mukaan suuren häiriöriskin aiheuttavan lähetinaseman, kuten yleisradiolähettimen, lupaehdoissa voitaisiin määrätä, ettei lähetintä saa ottaa käyttöön ennen kuin Telehallintokeskus on tarkastuksen perusteella hyväksynyt käyttöönoton. Viestintävirasto on antanut ULA -yleisradiolähettimien yleiset lupaehdot (YU 2.0, 1998), joissa määrätään ehdotettua säännöstä vastaavasti, että yleisradiolähetintä ei saa ottaa käyttöön ennen kuin Telehallintokeskus tarkastuksen perustella hyväksyy käyttöönoton. Tarkastuttamisvelvollisuuden perusteista ehdotetaan säädettävän laissa ja Viestintävirastolle ehdotetaan säädettäväksi toimivalta antaa tarkemmat määräykset tarkastusmenettelystä ja käyttöönoton hyväksymisen edellytyksistä, jotka koskevat lähetteen taajuuspoikkeamaa, lähettimien keskinäismodulaatiota, harhalähetiteitä ja muita vastaavia lähettimien säätämiseen liittyviä asioita.

Yleisradiolähettimet eivät ole ainoa suuren häiriöriskin lähetinryhmä. Esimerkiksi jotkut satelliittimaa-asetat saattavat väärin asennettuina ja viritettyinä aiheuttaa haitallisia häiriöitä. Tämän vuoksi 4 momentin mukaan Viestintävirasto voisi yleisradiolähettimien lisäksi liittää muunkin lähetinaseman lupaan ehdon tarkastuttamisvelvollisuudesta ennen

lähettimen käyttöönottoa. Radiotekniikan nopean kehityksen vuoksi säännös ehdotetaan annettavaksi avoimena koskemaan yleisesti suuren häiriöriskin aiheuttavia radiolähtimiä, koska on mahdotonta kattavasti luetella, mitä lähtimiä sen on tulevaisuudessa tarkoituksenmukaista koskea.

Viestintävirasto voisi 3 momentin mukaan muuttaa luvan voimassa ollessa lupaehtoja radiotaajuuksien käyttösuunnitelmien muuttumisen, taajuuksia koskevien määräysten, kansainvälisten sopimusvelvoitteiden ja ilmenneiden radiohäiriöiden poistamisen vuoksi. Säännös vastaa voimassa olevan radiolain 5 §:n 2 momenttia. Lupaehtojen muuttamiseen ei esityksen mukaan vaadita haitallista häiriötä, vaan pelkkä häiriön ilmeneminen riittää. Haitallinen häiriö on 4 §:ssä määritelty turvallisuusradioviestinnälle aiheutuvaksi häiriöksi tai muuta radioviestintää oleellisesti heikentäväksi, estäväksi tai toistuvasti keskeyttäväksi häiriöksi. Haitallisen häiriön kynnys on määritelmässä asetettu korkealle. Käytännössä käyttäjät voivat kokea myös tätä lievemmiä häiriöitä viestintää olennaisesti haittaaviksi. Tästä syystä lupaehtojen muuttaminen voi olla tarpeen myös haitallista vähäisemmän häiriön vuoksi.

Lupaehtojen muuttamiseen oikeuttavat edellytykset ehdotetaan säädettäväksi suljettuna, tarkkarajaisena luettelona siten, että lupaehtoja ei saisi muuttaa muiden kuin nimenomaisesti säännöksessä mainittujen syiden vuoksi. Tämä on perusteltua sen vuoksi, että lupaehtojen muuttaminen kesken luvan voimassaolon rajoittaa olennaisesti luvan haltijan oikeuksia.

9 §. *Radiotaajuuksien varaus.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi mahdollisuus varata etukäteen laitteen käyttöön tarvittavat taajuudet silloin, kun se on perusteltua radiojärjestelmän suunnittelun tai toteuttamisen vuoksi tai jos radiolähtimen hankkiminen edellyttää ennakkotietoa käytettävistä taajuuksista. Voimassa oleva radiolaki ei anna mahdollisuutta taajuuksien varaamiseen. Käytäntö on kuitenkin osoittanut siihen olevan tietyissä tapauksissa perusteltua tarvetta. Radiolähtimen tai kokonaisen radiojärjestelmän hankkiminen sekä radiojärjestelmän suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät tietyissä tapauksissa ennen hankinnasta päättämistä varmaa ennakkotietoa taajuuksista, jotka

Viestintävirasto radioluvassa osoittaisi laitteen käyttöön. Taajuusvaraus voitaisiin myöntää hakijalle vain, jos se on perusteltua pykälässä mainitusta syystä.

10 §. *Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntäminen.* Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan radiolain 4 §:n 1 momenttia, 15 §:n 1 momentin 1 kohtaa ja radioasetuksen 7 §:n 1 momenttia, jonka mukaan V Telehallintokeskus määrää lupahakemukseen liitettävästä selvityksestä. Samoja sääntöjä ehdotetaan noudatettaviksi myös radiotaajuuksien varauksen myöntämisessä. Telehallintokeskus ei ole antanut määräystä lupahakemuksessa ilmoitettavista tiedoista tai selvityksestä vaan ne saatetaan hakijoiden tietoon hakemuslomakkeella sekä neuvomalla ja opastamalla tai pyytämällä hakemuksen täydennystä. Lupahakemuksen

käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot vaihtelevat lupalajeittain ja uusia sovelluksia ja radiojärjestelmiä koskevien lupahakemusten käsittely saattaa edellyttää uudenlaisten tietojen antamista Viestintävirastolle. Tämän vuoksi lupahakemuksessa selvittävistä asioista ei voi antaa tyhjää määräämistä. Lupalajista riippumatta jokaisessa hakemuksessa on kuitenkin selvitettävä hakijan nimi, henkilö- tai yhteisötunnus sekä osoitetiedot. Muut vaadittavat tiedot liittyvät radiolaitteen yksittäisiin teknisiin ominaisuuksiin, käyttötarkoitukseen ja käyttöpaikkaan.

Pykälän 2 momenttiin sisällytettäisiin voimassa olevan radiolain 5 §:ää vastaava säännös, jonka mukaan radiolupa olisi voimassa määräajan, enintään 10 vuotta kerrallaan. Yleisradiolähtimen ja matkaviestinverkon radiolähtimen radiolupa voisi 2 momentin mukaan olla voimassa nykyisestä poiketen kauemmin kuin 10 vuotta, kuitenkin enintään 20 vuotta. Pitempi määräaika on näiden radiolupien osalta perusteltua radiolähtimillä harjoitettavan toiminnan luonteen ja jatkuvuuden vuoksi. Lisäksi tämä mahdollistaisi radioluvan myöntämisen samaksi ajaksi, jonka toimilupa on voimassa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi taajuusvaraukselle suhteellisen lyhyt voimassaoloaika, enintään vuosi. Radiotaajuuksien tehokkaan käyttämisen vuoksi radiotaajuusvarausta ei ole tarkoituksenmukaista pysyttää voimassa kovin pitkäaikaisesti. Taajuusvarauksen

raukeamisesta sen seurauksena, että lähettimelle myönnetään radiolupa, ehdotetaan selvyuden vuoksi säädettävän 3 momentin lopussa.

Pykälän 4 – 7 momentissa säädettäisiin radioluvan ja taajuusvarauksen myöntämisen edellytyksistä. Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntämiseen ei liittyisi tarkoituksenmukaisuusharkintaa vaan radiolupa tai 9 §:ssä tarkoitettulla tavalla perusteltu taajuusvaraus olisi myönnettävä, jos hakemus täyttää 4 momentissa asetetut vaatimukset eikä pykälän 5 – 7 momentista muuta johdu.

Pykälän 4 momentin 1 kohdan mukaan radioluvan tai 9 §:ssä tarkoitettulla tavalla perustellun taajuusvarauksen myöntäminen edellyttäisi, että lupaa tai varausta haetaan taajuusalueelle, joka taajuussuunnitelmassa tai Viestintäviraston antamassa taajuuksia koskevassa määräyksessä on osoitettu hakemuksessa tarkoitettuun käyttöön.

Kysymyksessä olevalta taajuusalueelta pitäisi 4 momentin 2 kohdan mukaisesti olla osoitettavissa teknisesti tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia hakijan käytettäväksi tai varattavaksi. Hakemus voitaisiin hylätä, jos sen hyväksyminen johtaisi taajuuksien käytön tehokkuuden huononemiseen, epätarkoituksenmukaiseen taajuuksien käyttöön tai aiheuttaisi häiriöitä muulle radioviestinnälle. Hakijan, joka ei aiemmassa toiminnassaan ole rikkonut radioviestintää koskevia säännöksiä, määräyksiä tai lupaehtoja, oletettaisiin täyttävän 4 momentin 3 kohdan mukaisen ehdon.

Lupahakemus tai taajuusvaraushakemus voitaisiin 5 momentin mukaan hylätä, jos hakija on laiminlyönyt aiemmasta saman lupalajin radioluvasta tai taajuusvarauksesta eräntyneiden lupa- tai taajuusmaksujen suorittamisen, ja maksamatta oleva summa on vähäistä suurempi. Saatavien tehokkaan perimisen kannalta ei olisi mielekäästi myöntää maksullista suoritetta hakijalle, jonka aiemman maksukäyttytymisen perusteella voidaan perustellusti epäillä uusien maksujen asianmukaista suorittamista. Maksamatta olevaa maksun osaa verrattaisiin perittävään vuosittaiseen maksuun. Tulkintaan vaikuttaisi myös maksamatta olevan määrän absoluuttinen suuruus siten, että määrältään yleisesti vähäiseksi katsottu maksurästi ei oikeuttaisi lupahakemuksen hylkäämiseen ja vastaavasti määrältään suureksi katsottu maksurästi oikeuttaisi

lupahakemuksen hylkäämiseen.

Pykälän 6 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että radioluvan ja taajuusvarauksen myöntäminen edellyttää, että hakijalle on myönnetty toimilupa, jos hakijan radiolähtimellä harjoittama toiminta on telemarkkinlain (396/1997) tai televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) tarkoittamaa toimiluvanvaraista toimintaa. Säännös on tarpeen sen estämiseksi, että radiolupaa tai taajuusvarausta hakemalla varattaisiin toimiluvanvaraiseen toimintaan käytettäväksi tarkoitettut taajuudet mutta taajuuksia ei voitaisi puuttuvan toimiluvan vuoksi käyttää radioluvan tai taajuusvarauksen tarkoittamalla tavalla.

Säännöksen tarkoituksena ei olisi estää radioluvan tai taajuusvarauksen myöntämistä sellaiselle hakijalle, joka tarjoaa lähetysyhteyksiä ja -kapasiteettia esimerkiksi televisio- tai radio-ohjelmatoiminnan harjoittajille. Hakija, jonka toimiala on esimerkiksi lähetystekniikan ja -yhteyksien vuokraaminen mutta ei lähetystoiminnan harjoittaminen, ei tarvitse toimintansa harjoittamiseen toimilupaa. Näin ollen radiolupa ja taajuusvarauskin voidaan myöntää tällaiselle hakijalle, vaikka sillä ei ole toimilupaa.

Pykälän 7 momentin säännös koskee harkintavallan käyttöä kilpahakutilanteessa, jossa radiolupaa tai taajuusvarausta ei voida myöntää kaikille hakijoille. Myös tämän säännöksen nojalla tapahtuva harkinta olisi laillisuusharkintaa ja päätöksestä olisi valitusoikeus.

11 §. *Radioluvan haltijan vaihtuminen.* Lain 11 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi radioluvan siirtämisestä. Voimassa olevan radioasetuksen mukaan lupaa ei saa siirtää toiselle, ellei lupaehtoissa ole toisin määrätty.

Käytännössä ilmenee usein tarvetta siirtää radiolupa osakeyhtiölaissa (734/1978) tarkoitetun konsernin sisällä yhtiöltä toiselle. Radioluvan ehtoissa tarvetta ei kuitenkaan aina voida ennakoita. Tämän vuoksi ehdotetaan 1 momentissa säädettäväksi, että radiolupa saadaan siirtää konsernin sisällä yhtiöltä toiselle. Muuta radioluvan siirtämistä koskeva säännös jätettäisiin ennalleen eli siirtäminen olisi sallittu ainoastaan, jos lupaehtoissa niin määrätään.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta lainata, vuokrata tai

muuten luovuttaa radiolähetin lyhytaikaisesti toisen käytettäväksi. Radioluvan luovuttamista lainaajan tai muun tilapäisen käyttäjän haltuun ei katsottaisi 1 momentissa tarkoitetuksi radioluvan siirtämiseksi toiselle. Säännöksen mukaan se, joka antaa lähettimensä toiselle tilapäisesti käytettäväksi on velvollinen hankkimaan tarvittavan radioluvan ja huolehtimaan siitä, että lainaaja tai lähettimen vuokralle ottanut tai muu väliaikainen käyttäjä noudattaa lähetintä käyttäessään sen radiolupaehtoja.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi radioluvan siirtymisestä fuusiossa ja konkurssissa sekä liiketoiminnan myynnin tai muun luovutuksen yhteydessä. Radiolupa siirtyisi fuusiossa ja liiketoiminnan luovutuksessa vastaanottavalle yhtiölle. Poikkeuksellisesti liiketoiminnan voisi ostaa tai saada myös luonnollinen henkilö. Radiolupa siirtyisi myös konkurssipesälle, jos konkurssipesä jatkaa radioluvan haltijan elinkeinotoimintaa ja Viestintävirasto saa toiminnan jatkamisesta pesänhallinnolta ilmoituksen ennen kuin lupa raukeamisen vuoksi poistetaan. Koska radiolupa lakkaisi olemasta voimassa, jollei konkurssipesän hallinnolta saada ilmoitusta, vältyttäisiin käytännössä esiin tulleilta tilanteilta, joissa konkurssipesän hallinto ei irtisano radiolupaa, vaikka radiolähetimen käyttöä ei jatketa. Radioluvasta on näissäkin tapauksissa pitänyt periä valtioneuvoston päätöksen (150/1992) mukaisesti maksuperustelakiin ja liikenneministeriön päätökseen perustuvat maksut, mikä on saattanut tulla konkurssipesien hallinnoille yllätyksenä.

12 §. *Radioluvan ja radiotaajuuksien varauksen peruuttaminen.* Viestintävirastolla on oltava oikeus 1 momentissa mainituista syistä peruuttaa myöntämänsä lupa tai taajuusvaraus. Pykälän 1 kohdan mukainen lupa ja taajuusvarauksen peruutusperuste olisi osin vastaava kuin voimassa olevan radiolain 19 §:n 1 momentissa. Esityksen mukaan lupa tai taajuusvaraus voitaisiin peruuttaa, jos luvanhaltija olennaisesti rikkoo lupaehtoa tai maksuvelvollisuutta. Maksuvelvollisuuden laiminlyönnin oleellisuutta luvan peruutusperusteena tulkittaisiin siten, että ainoastaan toistuva maksun laiminlyönti tai absoluuttiselta määrältään merkittävä maksun laiminlyönti oikeuttaisi luvan peruuttamiseen. Absoluuttiselta määrältään tai suhteelliselta

määrältään vähäinen maksun laiminlyönti ei koskaan oikeuttaisi luvan peruuttamiseen. Luvan peruuttaminen olisi näissäkin tapauksissa viimeinen keino, jos erääntyneitä maksuja ei saataisi yleisesti käytössä olevin perimiskeinoin perityksi maksuvelvolliselta.

Luvan peruuttamisen katsotaan olevan perusteltua myös 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, joissa luvanhaltija käyttää radiolähetintä turvallisuusradioviestinnän häirintään.

Taajuuksien tehokas ja tarkoituksenmukainen käyttö edellyttää, että Viestintävirasto voisi 3 kohdan mukaisesti peruuttaa radioluvan tapauksessa, jossa luvanhaltija ei käytä luvassa osoitettuja taajuuksia eikä ota niitä käyttöönsä Viestintäviraston asettamassa kohtuullisessa määrääjassa. Luvan peruuttaminen olisi mahdollista esimerkiksi tapauksissa, joissa on kyse toimiluvanvaraiseen teletoimintaan liittyvästä radioluvasta tai paikallisiin johdottomiin radiojärjestelmiin (WLL) liittyvistä radioluvista. Nämä ovat sellaisia radioviestinnän muotoja, joissa taajuuksien käyttöoikeuksien kysyntä yleensä ylittää toimintaan osoitettavien taajuuksien määrän.

Myös 4 kohdassa ehdotettu peruste on taajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön kannalta tarpeellinen. Kohdan tarkoittama tilanne voisi olla esimerkiksi sellainen, jossa radiolähetin vanhentuneen tekniikkansa vuoksi käyttää taajuuksia epätarkoituksenmukaisen tuhlaavasti.

Pykälän 5 ja 6 kohdan mukaisesti radiolupa peruutettaisiin silloin, kun luvan haltijalla ei enää ole lähettimellä harjoitettavan toiminnan edellyttämää toimilupaa.

Pykälän 7 kohta vastaa voimassa olevan radiolain 19 §:n 1 momenttia. Radioluvan peruutusedellytykset ehdotetaan säädettäväksi pykälässä tarkkarajaisesti ja siten, että ne kaikki luetellaan säännöksessä.

13 §. *Päätös häiriösuojauksesta.* Pykälä vastaa voimassa olevan radioasetuksen 10 §:ää. Säännöstä on täsmennetty poistamalla päätöksen peruuttamisen edellytyksistä ilmaisu "tai siihen on muu erityinen syy".

14 §. *Eriyiset sähkölaitteet.* Pykälän sisältö vastaisi voimassa olevan radiolain 11 §:ää. Pykälässä tarkoitettuja laitteita on suunniteltu synnyttämään radiotaajuuksia kenttiä jollakin tavalla rajattuun tilaan. Käytännössä kentät vuotavat jossakin määrin myös ympäristöön ja tämän vuoksi niille on varattu erityisiä

taajuusalueita. Viestintävirasto antaisi määräyksen käytettävistä radiotaajuuksista ja ehdoista, miten laitteita saa käyttää.

15 §. *Pätevyyden osoittaminen.* Radiolähtetimen käyttäjältä vaadittavasta pätevydestä säädetäisiin 1 momentissa. Voimassa olevassa radiolaissa ei ole vastaavaa säännöstä. Sen sijaan voimassa olevan radioasetuksen 8 §:n mukaan Viestintävirasto voi erityisestä syystä määrätä, että tietyn tai tietyn tyyppisen radiolähtetimen käyttäjältä vaaditaan erityisesti määritelty kelpoisuus. Telehallintokeskus on antanut asetussäännöksen nojalla määräyksen vaadittavasta kelpoisuudesta. Pätevyyden vaatiminen perustuu Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävän radio-ohjesäännön vaatimuksiin. Radio-ohjesäännön mukaisesti radiolähtetimen käyttäjältä edellytetään erityisesti määriteltyä pätevyyttä, jos lähetintä käytetään radio-ohjesäännössä määriteltyyn meriradio- tai radioamatööriviestintään.

Pykälän 1 momentin mukaan radiolähetintä meriradio- tai radioamatööriviestintään käytävällä on oltava pätevyytensä osoituksena joko Viestintäviraston myöntämä pätevyystodistus tai vieraan valtion toimivaltaisen viranomaisen myöntämä pätevyystodistus, jonka Viestintävirasto on hyväksynyt Suomessa voimassa olevaksi. Ihmishengen turvallisuutta merellä koskevan SOLAS - yleissopimuksen (Safety of Life at Sea) piiriin kuuluvan aluksen radioasemanhoitajan pätevyystodistus hyväksyttäisiin neuvoston direktiivin 94/58/EY merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta sekä sen muuttamisesta annetun neuvoston direktiivin 98/35/EY mukaisesti. Radioamatöörin ja muun kuin kauppamerenkulun aluksen radiolaitteen käyttäjän pätevyystodistuksen hyväksymisessä noudatettaisiin Euroopan radioviestintäkomitean päätöksiä ja suosituksia.

Pykälän 2 momentin poikkeussääntö vastaa vakiintunutta käytäntöä. Sen mukaisesti on tarkoituksenmukaista sallia radiolähtetimen käyttö muun muassa opettelutarkoituksessa ennen pätevyystodistuksen hankkimista. Pätevyytensä osoittaneen henkilön on tällöin valvottava käyttöä ja oltava niin lähellä käyttäjää, että hän näkee ja kuulee, miten radiota käytetään ja voi tarvittaessa katkaista

lähetyksen

Tutkintovaatimukset asettaisi 3 momentin mukaan Viestintävirasto ja niiden täyttämisen osoitettaisiin suorittamalla tutkinto, jonka vastaanottaisi Viestintäviraston määräämä tutkinnon vastaanottaja. Tutkintojen vastaanottajat ovat eri puolilla Suomea toimivia meriradioviestinnän asiantuntijoita tai radioamatöörejä. Tutkinnon vastaanottajat ovat työsopimussuhteessa Viestintävirastoon ja näin ollen heihin sovelletaan rikoslain 40 luvun julkisyhteisön työntekijää koskevia virkarikoksiin verrannollisia rikosoikeudellisia säännöksiä. Tutkintovaatimukset perustuisivat kuten tähänkin saakka pääosin radio-ohjesääntöön ja muihin kansainvälisiin yleissopimuksiin sekä yhteiseurooppalaisiin Euroopan radioviestintäkomitean päätöksiin ja suosituksiin. Tutkintotoiminnassa on kyse hallintomenettelylain tarkoittamasta hallintoasian käsittelystä viranomaisessa ja siihen sovelletaan hallintomenettelylain säännöksiä.

Pykälän 4 momentin mukaan Viestintävirasto myöntäisi pätevyystodistuksen tutkinnon suorittaneelle hakijalle, jos ei ole perusteltua syytä epäillä että hakija rikkoo radioviestintää koskevia säännöksiä tai määräyksiä. Hakijan, joka ei aiemmassa toiminnassaan ole rikkonut radioviestintää koskevia säännöksiä tai määräyksiä, oletettaisiin täyttävän ehdon.

Pykälän 5 momentin mukaan tutkinnossa hylätty voisi vaatia tutkintosuorituksensa arvioinnin oikaisua Viestintävirastolta Säännöksen tarkoituksena olisi turvata tutkittavien oikeusturva. Viestintävirasto voisi tarvittaessa näin valvoa valtuuttamiensa tutkinnon vastaanottajien arvostelun yhdenmukaisuutta, tasapuolisuutta ja suhteellisuutta. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saisi hakea muutosta niin kuin 38 §:ssä säädetään.

6 momentin mukaan ilmailuradioviestinnässä vaadittavasta pätevydestä säädetäisiin ilmailulaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä. Viittaussäännöksen sisällyttäminen radiolakiin katsotaan tarpeelliseksi, koska myös ilmailuradioviestinnän osalta pätevyden edellyttäminen perustuu radio-ohjesääntöön. Ilmailuradioviestinnässä vaadittavasta pätevydestä säädetään Ilmailulaitoksen antamissa

ilmailumääräyksissä.

16 §. *Pätevyyden ylläpitäminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kansainvälisistä sopimusvelvoitteista ja direktiivistä 98/35/EY aiheutuvasta velvoitteesta pätevyyden ylläpitämisen osoittamiseen. Kansainvälisen ihmishengen turvallisuutta merellä koskevan SOLAS -yleissopimuksen soveltamisalaa kuuluvan aluksen GMDSS -laitteiden (Global Maritime Distress and Safety System) käyttäjän on osoitettava pätevyytensä ylläpitäminen viiden vuoden välein.

Pätevyyden ylläpitäminen voitaisiin osoittaa kolmella 1 momentissa säädettäväksi ehdotetulla vaihtoehtoisella tavalla. Hakija voisi ensinnäkin esittää todistuksen siitä, että hän on pitänyt pätevyyttään yllä käytännön työssä eli että hän on viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana ollut yhteensä vähintään vuoden ajan meripalveluksessa ja tuona aikana säännöllisesti käyttänyt GMDSS -laitteita.

Toinen tapa osoittaa pätevyyden ylläpitäminen olisi suorittaa tutkinto, jonka vastaanottaisi Viestintäviraston valtuuttama tutkinnon vastaanottaja 15 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Kansainvälisiin sopimuksiin ja suosituksiin perustuvat tutkintovaatimukset vahvistaisi tässäkin tapauksessa Viestintävirasto.

Kolmanneksi pätevyyden ylläpitäminen voitaisiin osoittaa esittämällä merenkulkuoppilaitoksen myöntämä todistus Viestintäviraston hyväksymän täydennyskurssin suorittamisesta. Viestintävirasto opastaisi ja neuvoisi kurssien järjestäjiä siitä, mitä täydennyskurssin opetusohjelmaan on sisällyttävä.

Pykälän 2 momentin mukaan Viestintävirasto myöntäisi pätevyystodistuksen sille, joka osoittaisi pätevyyden ylläpitämisen 1 momentissa säädetyllä tavalla. Esityksen 15 §:n 1 momentissa ehdotetun mukaisesti ehdotetaan 2 momentissa säädettävän, että Viestintävirasto voisi hyväksyä kelpoisuuden ylläpitämisen osoitukseksi myös vieraan valtion toimivaltaisen viranomaisen antaman todistuksen, joka ilmaisee pätevyyden ylläpitämisen.

17 §. *Pätevyys- ja kelpoisuustodistuksen esittäminen sekä todistusten voimassaoloaika.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin pätevyys- ja kelpoisuustodistusten

esittämisvelvollisuudesta. Säännös velvoittaisi sen, joka käyttää radiolähetintä meriradio- tai radioamatööri viestintään, pitämään mukanaan tai saatavilla todistuksen, josta käy ilmi lain edellyttämä pätevyys ja sen säilyttäminen.

Ehdotettu säännös vastaa sisällöltään pääosin voimassa olevan radioasetuksen 7 §:n 3 momenttia. Se velvoittaa säilyttämään pätevyystodistusta radiolähettimen välittömässä läheisyydessä. Asetussäännöstä on tarkoituksenmukaista muuttaa siksi, että ei ole täysin johdonmukaista velvoittaa säilyttämään todistusta lähettimen välittömässä läheisyydessä, koska pätevyys- ja kelpoisuustodistus ei ole sidoksissa tiettyyn radiolähettimeen. Todistus on sidottu henkilöön, joka radiolähetintä käyttämällä harjoittaa radioviestintää.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin pätevyys- ja kelpoisuustodistusten voimassaoloajasta. Pätevyystodistus olisi vakiintuneen käytännön mukaisesti voimassa toistaiseksi. Kelpoisuustodistuksen ehdotettu viiden vuoden voimassaoloaika perustuu edellä mainittuun STCW -yleissopimukseen ja direktiiviin 98/35/EY. Viiden vuoden voimassaoloaika lasketaan todistuksen myöntämisestä, jos todistusta haetaan käytännön työskentelyn perusteella. Muussa tapauksessa voimassaoloaika lasketaan tutkinnon suorittamispäivästä tai tutkinnon korvaavan kurssin suorittamisesta lukien.

18 §. *Pätevyys- ja kelpoisuustodistuksen peruuttaminen.* Pykälässä säädettäisiin edellytyksistä, joilla Viestintävirasto voi peruuttaa myönnetyn pätevyys- tai kelpoisuustodistuksen. Peruutusedellytykset olisivat säädetty pykälässä tarkkarajaisesti ja siten, että ne kaikki luetellaan säännöksessä. Pätevyystodistus voitaisiin peruuttaa, jos todistuksen haltija syyllistyy vakaviin radioviestintään kohdistuviin rikoksiin tai hän toistuvasti aiheuttaa radioviestinnälle häiriön taikka toistuvasti rikkoo radioviestintää koskevia säännöksiä.

3 luku. Radiolaitteiden markkinoille saattaminen

19 §. *Maahantuonti, myynti, kaupanpitäminen, esittely ja käyttö.* Pykälän 1 ja 2 momentit vastaisivat pääasiallisesti voimassa olevan radiolain 8 §:n 1 ja 2 momenttia sekä radioasetuksen 3 §:n 2

momenttia. Radio- ja telepäätelaitedirektiivin edellyttämällä tavalla kiellettäisiin kuitenkin myös virheellisesti tai puutteellisesti merkittyjen radiolähetinten ja radiovastaanotinten maahantuonti, kaupanpitäminen ja myynti. Lisäksi tällaisten radiolähetinten muikin toiselle luovuttaminen olisi kiellettyä. Näin pystyttäisiin tarvittaessa puuttumaan myös vastikkeettomiin luovutuksiin, kuten liikelahjoihin, ja vältettäisiin luovutuksen vastikkeellisuuden toteen näyttämiseen liittyvät ongelmat.

Radio- ja telepäätelaitedirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan, että radiolaitteiden kaupanpidon kieltö koskisi myös sellaisia radiolaitteita, joista ei ole annettu käyttäjälle 22 §:ssä tarkoitettuja tietoja tai joista annetut tiedot ovat virheellisiä tai puutteellisia.

Pykälän 3 momentin säännöksellä pantaisiin täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin 8 artiklan 2 kohta. Sen tarkoituksena on antaa valmistajille mahdollisuus esitellä esimerkiksi messuilla, näyttelyissä ja esittelyissä uusia, markkinoille saatettavaksi tarkoitettuja radiolaitemalleja vaikka niiden vaatimustenmukaisuuden varmistamista ja vakuutusta ei ole vielä tehty.

Pykälän 4 momentissa on voimassaolevan radiolain 8 §:n 1 momentin kieltöä vastaava säännös sellaisen radiolähettimen käytön kiellosta, jonka vaatimustenmukaisuutta ei ole varmistettu millään säädetyllä tavalla.

20 §. *Olellaiset vaatimukset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin direktiiviin 1999/5/EY mukaisista olellaisista vaatimuksista, jotka koskevat kaikkia muita paitsi esityksen 24 §:ssä tarkoitettuja radiolaitteita. Momentin 1 kohdan mukaan radiolaitteen on täytettävä ihmisen terveyden ja turvallisuuden suojeluun liittyvät vaatimukset. Näihin kuuluisivat muun muassa sähkö- ja säteilyturvallisuusvaatimukset.

Säikeilyturvallisuusvaatimuksista on säädetty kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä sähkölaitteiden turvallisuudesta (1694/1993). Momentin 2 kohdan mukainen olellainen vaatimus koskee sähkömagneettista yhteensopivuutta. Telehallintokeskus on antanut sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta määräyksen, joka koskee kaikkia radiolaitteita.

Momentin 3 kohdan mukainen olellainen vaatimus on, että radiolaite käyttää radiotaajuuksia ja kiertoauresursseja

tehokkaasti niin, että vältetään haitallisten häiriöiden syntymiseltä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Viestintävirastolle toimivalta antaa määräyksiä radio- ja telepäätelaitedirektiivin mukaisista olellaisista erityisvaatimuksista. Direktiivin mukaan komissio voi päättää, että joku direktiivin 3 artiklan 3 kohdassa luetelluista laiteominaisuuksista on tiettyä laitetta tai laiteryhmää koskeva olellainen erityisvaatimus. Direktiivin 6 artiklan 2 kohdan mukaan komissio määrää päätöksessään, mistä lähtien erityisvaatimusta on sovellettava. Sen lisäksi komissio määrää, kuinka kauan ennen soveltamispäivää markkinoille saatettu radiolaite voidaan pitää markkinoilla.

Vuoden 2000 syyskuun loppuun mennessä komissio on tehnyt kaksi olellaisia erityisvaatimuksia koskevaa päätöstä: komission päätös direktiivin 1999/5/EY 3 artiklan 3 kohdan e alakohdan soveltamisesta radiolaitteisiin, jotka kuuluvat sisävesiliikenteen radiopuhelinpalvelua koskevan alueellisen järjestelyn piiriin, 2000/299/EY, ja komission päätös direktiivin 1999/5/EY 3 artiklan 3 kohdan e alakohdan soveltamisesta SOLAS-sopimuksen ulkopuolelle jääviin merialuksiin asennettavaksi tarkoitettuihin radiolaitteisiin, joiden tarkoituksena on osallistua merenkulun maailmanlaajuiseen hätä- ja turvallisuusjärjestelmään ja jotka eivät kuulu laivavarusteista annetun neuvoston direktiivin 96/98/EY soveltamisalaan, 2000/638/EY. Molemmissa on kysymys direktiivin 3 artiklan 3 kohdan e alakohdan mukaisesta olellaisesta erityisvaatimuksesta, jonka mukaan laitteen on tuettava tiettyä hätäpalveluun pääsyn turvaavia ominaisuuksia.

Säädöstoimivalta ehdotetaan annettavaksi Viestintävirastolle, koska kysymyksessä on paljon teknisiä yksityiskohtia sisältävä säädös, johon todennäköisesti kohdistuu kiireellisiä ja usein toistuvia muutostarpeita. Määräyksen sisältö määräytyisi komission päätöksen perusteella eikä sen antamiseen juurikaan liittyisi harkintavaltaa.

21 §. *Vaatimustenmukaisuuden varmistaminen.* Pykälässä säädettäisiin radio- ja telepäätelaitedirektiivin edellyttämästä vaatimuksesta varmistaa ja vakuuttaa, että radiolaite on sitä koskevien olellaisen vaatimusten mukainen. 1 momentin mukaan valmistajan olisi varmistettava, että

valmistettu radiolaitte täyttää 20 §:ssä tarkoitetut olennaiset vaatimukset. Varmistuttuaan asiasta valmistajan olisi laadittava asiakirja, jossa valmistaja vakuuttaa, että radiolaitte täyttää olennaiset vaatimukset. Jos valmistaja itse ei olisi sijoittautunut yhteisön alueelle, vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta ja vakuuttamisesta olisi valmistajan sijasta vastuussa tämän Euroopan talusalueelle sijoittautunut valtuutettu edustaja.

2 momentin mukaan Viestintävirasto antaisi määräykset menettelyistä, joita vaatimusten mukaisuuden varmistamisessa on noudatettava ja asiakirjoista, joita menettelyjen yhteydessä on laadittava. Määräys sisältäisi lisäksi säännökset yhdenmukaistettujen standardien soveltamisen merkityksestä. Säästötoimivalta ehdotetaan annettavaksi Viestintävirastolle, koska kysymys on yksityiskohtaisia tekniluonteisia seikkoja koskevasta säädöksestä, johon saattaa kohdistua yhteisösäädöksistä johtuvia kiireellisiä ja usein toistuvia muutostarpeita. Määräyksellä pantaisiin osaltaan täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin säännöksiä. Sen antamisessa ei näin ollen olisi merkittävää harkintavallan käyttöä.

Pykälän 3 momentilla pantaisiin täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin liitteisiin II ja IV sisältyvät asiakirjojen säilyttämistä koskevat vaatimukset.

Pykälän 4 momentilla pantaisiin täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin 10 artiklan 6 kohdan mukainen vaatimus, joka koskee vaatimustenmukaisuuden varmistamisen yhteydessä laadittavien asiakirjojen kieltä. Asiakirjat voitaisiin laatia Suomen virallisilla kielillä tai vaatimustenmukaisuuden varmistamisenmenettelyssä mahdollisesti käytettävän arviointilaitoksen hyväksymällä kielellä. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että asiakirjoissa voitaisiin käyttää myös Viestintäviraston hyväksymää kieltä. Säännös katsotaan aiheelliseksi niiden tilanteiden varalta, joissa arviointilaitos ei ole mukana vaatimustenmukaisuuden varmistamisessa ja muun kuin Suomen virallisen kielen käyttäminen olisi kuitenkin laitevalmistajien kannalta tarkoituksenmukaista.

22 §. *Merkitseminen ja annettavat tiedot.* Pykälän 1 momentti vastaisi pääosin voimassa olevan radiolain 8 §:n 3 momenttia. Radiolaitteiden merkitsemistä koskevalla

Viestintäviraston määräyksellä pantaisiin osin täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin säännökset radiolaitteiden merkitsemisestä. Kysymyksessä olisi luonteeltaan tekninen normi, jonka antamiseen ei sisälly merkittävää harkintavaltaa.

2 momentilla pantaisiin täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin 6 artiklan 3 kohta. Säännöksen tarkoituksena on kuluttajien ja muiden käyttäjien etujen mukaisesti varmistaa, että Suomessa myytäisiin ja pidettäisiin kaupan vain sellaisia radiolaitteita, joiden myyntipäällyksestä käy ilmi, mihin käyttötarkoitukseen laite on valmistettu ja voiko laitetta käyttää Suomessa. Myyntipäällyksessä olisi oltava huomiomerkinä, jos laitteen hallussapito tai käyttö edellyttää esimerkiksi radiolupaa. Viestintävirasto antaisi 1 momentin nojalla huomiomerkinä koskevat määräykset. Käyttäjälle annettavien tietojen olisi oltava selkeästi nähtävillä sekä laitteen myyntipäällyksessä että sen käyttöohjeessa.

Säännös on tarpeellinen koska radio- ja telepäätelaitedirektiivi edellyttää, ettei olennaiset vaatimukset täyttävien radiolaitteiden markkinoille pääsyä ja käyttöönottoa rajoiteta muista kuin direktiivissä mainituista syistä. Radiolähetin voi täyttää olennaiset vaatimukset, vaikka se toimisi taajuusalueella, joka on Suomessa osoitettu muuhun käyttöön. Radio- ja telepäätelaitedirektiivin edellyttämä laitteiden vapaa liikkuvuus merkitsee muun muassa sitä, että olennaiset vaatimukset täyttävää radiolähetintä voidaan pitää kaupan Suomen markkinoilla, vaikka sitä ei voi käyttää Suomessa. Suomessa käytettäväksi soveltumattoman laitteen myyminen ja kaupanpitäminen sallittaisiin, ellei Viestintävirasto esityksen 34 §:n 1 momentin mukaisesti sitä erikseen kiellä. Menettely siirtäisi maahantuojilla ja kauppiailta aiemmin olleen vastuun laitteiden ostajille eli kuluttajille ja muille käyttäjille. Tämän vuoksi on tarpeen säätää, että käyttäjällä on oikeus saada laitteen valmistajalta sellaiset laitteen käyttöä koskevat tiedot, joiden avulla hän voi ratkaista sopiiko laite siihen käyttöön ja ympäristöön, johon hän on sitä hankkimassa.

23 §. *Ilmoitus markkinoille saattamisesta.* Pykälän 1 momentin mukaan valmistajan olisi ilmoitettava Viestintävirastolle aikomuksestaan saattaa Suomessa

markkinoille sellainen radiolähetin, joka toimii taajuusalueella, joka on taajuusjakotaulukossa osoitettu muuhun käyttöön. Ehdotettu säännös perustuu radio- ja telepääteläitedirektiivin 6 artiklan 4 kohtaan.

Pykälän 2 momentin mukaan Viestintävirasto antaisi tarkemmat määräykset ilmoitusmenettelystä ja ilmoitukseen sisällytettävistä tiedoista. Ilmoitusmenettelyistä pyritään Euroopan yhteisössä sopimaan yhtenäiset menettelytavat, joihin Viestintäviraston määräys perustuisi.

24 §. *Eriyiset radiolaitteet.* Pykälän 1 momentissa 20 – 22 §:n soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin radiolaitteet, jotka on rajattu radio- ja telepääteläitedirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Radioamatöörien kokoamia rakennussarjoja ja radioamatöörien omaan käyttöönsä muuttamia kaupallisia laitteita ei katsottaisi säännöksen tarkoittamiksi kaupallisesti saatavilla oleviksi laitteiksi. Laivavarusteista annetun neuvoston direktiivi 96/98/EY, joka on muutettu komission direktiivillä 98/85/EY, on saatettu Suomessa voimaan asetuksella laivavarusteista (925/1998). Yleisradiolähetysten vastaanottoon tarkoitetuilla radiovastaanottimilla tarkoitetaan sellaisia vastaanottimia, jotka on tarkoitettu yksinomaan yleisradiolähetysten vastaanottamiseen. Yleisradiolähetys on määritelty Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävässä radio-ohjesäännössä yleisesti vastaanotettavaksi tarkoitetuksi lähetykseksi. Ilmailuradioviestintään käytettävillä radiolaitteilla tarkoitetaan teknisten sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla 16.12.1991 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 2 artiklassa tarkoitettuja tuotteita, laitteita ja osia sekä yhteensopivien teknisten eritelmien määrittelemisestä ja käytöstä lentoliikenteen hallinnan (ATM) laitteiden ja järjestelmien hankinnassa 19.7.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/65/ETY 1 artiklassa tarkoitettuja lentoliikenteen hallinnan laitteita ja järjestelmiä. Lisäksi soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin rikosten paljastamiseen käytettävät radiolaitteet.

Pykälän 2 momentin mukaan Viestintävirasto voisi tarvittaessa antaa määräykset radio- ja telepääteläitedirektiivin soveltamisalaan

kuulumattomien radiolaitteiden teknisistä vaatimuksista ja vaatimustenmukaisuuden varmistamisenmenettelyistä sekä merkinnöistä. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan radiolain 8 §:n 1 ja 2 momentin, 9 §:n sekä radioasetuksen 9 §:n säännöksiä. Lisäksi voimassa olevan laivavarusteista annetun asetuksen (925 /1998) 15 §:n 3 momentissa annetaan Telehallintokeskukselle toimivalta antaa määräyksiä ja ohjeita radiolaitteiden ominaisuuksista ja teknisestä rakenteesta.

Viestintävirasto voisi antaa edellä tarkoitettuja määräyksiä radiolaitteiden teknisistä ominaisuuksista samoilla perusteilla kuin voimassa olevien radiolain ja -asetuksen nojalla ottaen lisäksi huomioon lain 1 §:ssä säädettäväksi ehdotetut lain tarkoitukset. Tärkein syy määrätä radiolaitteen teknisistä ominaisuuksista on radiolaitteen aiheuttamien haitallisten häiriöiden tai radiotaajuuksien kohtuuttoman kuormittamisen estäminen. Säädöstoimivalta on tarkoituksenmukaista antaa Viestintävirastolle, koska kysymyksessä ovat yksityiskohtaiset tekniset normit.

4 luku. Ohjaus ja valvonta

25 §. *Ohjaus ja kehittäminen.* Liikenne- ja viestintäministeriön tehtävänä olisi esitetyn lain mukaisen toiminnan ohjaus ja kehittäminen. Säännös vastaisi pääosin voimassa olevan radiolain 13 §:ää.

26 §. *Viestintäviraston tehtävät.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi Viestintäviraston radiolain mukaisista tehtävistä ja toimivallasta. Viestintäviraston tehtävänä olisi 1 kohdan mukaan valvoa lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Säännös vastaa tältä osin voimassa olevan radiolain 15 §:n 1 momentin 3 kohtaa. Terveiden ja turvallisuuden suojeluun liittyvien vaatimusten noudattamisen valvominen kuuluisi Viestintävirastolle kuitenkin vain siltä osin, kuin sitä ei ole säädetty muun viranomaisen valvottavaksi. Rajaus katsotaan tarpeelliseksi, koska Viestintävirastolla ei ole esimerkiksi sähköturvallisuusvaatimusten noudattamisen valvonnassa tarvittavaa asiantuntemusta. Asiantuntemus on tältä osin sähköturvallisuusviranomaisella eli turvatekniikan keskuksella. Säteilyturvallisuuteen liittyvien terveys- ja turvallisuusvaatimusten noudattamista valvova viranomainen on puolestaan

säteilyturvakeskus.

Viestintäviraston tehtäviin kuuluisi 2 kohdan mukaan 24 §:n 1 momentin 1, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettujen radiolaitteiden hyväksyminen. Kysymyksessä ovat ne radiolaitteet, jotka on suljettu radio- ja telepäätelaitedirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle eli laitteet, jotka voitaisiin saattaa markkinoille muuten kuin valmistajan vakuutukseen pohjautuvaan menettelyyn perustuen.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa ehdotetaan selvyuden vuoksi säädettävän Viestintäviraston tehtävästä selvittää radioviestinnän häiriöitä, radiolaitteiden välisiä häiriöitä ja radiolaitteiden televerkolle, telepäätelaitteelle tai sähkölaitteistolle aiheuttaman häiriön syitä. Tehtävän voidaan katsoa kuuluvan Viestintävirastolle jo 6 luvun perusteella. Selvyuden vuoksi katsotaan kuitenkin olevan perusteltua säätää siitä nimenomaisessa omassa säännöksessään.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi, että Viestintävirasto myöntäisi radioaseman tunnisteen ja antaisi tarvittaessa tunnisteen käyttöä koskevat määräykset. Säännös vastaisi vakiintunutta käytäntöä. Se perustuu Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävään radio-ohjesääntöön. Radio-ohjesääntö edellyttää, että radioviestinnän on oltava tunnistettavissa ja antaa yksityiskohtaiset määräykset eräistä tunnisteista, kuten radioamatööri-aseman tunnuksista. Telehallintokeskus on antanut määräyksen radioamatööri-aseman tunnuksen käytöstä. Säädöstoimivallan pysyttäminen Viestintävirastolla on tältä osin perusteltua, koska kysymys on vähäisestä yksityiskohdasta, jonka antamiseen ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä.

Telehallintokeskus on antanut voimassaolevan radiolain 9 §:n ja radioasetuksen 9 §:n nojalla radioamatöörimääräykset.

Valtuutussäännökset eivät ole 1.3.2000 voimaan tulleen Suomen perustuslain tarkoittamalla tavalla riittävän täsmällisiä ja tarkkarajaisia radioamatööriviestintää koskevien määräysten antamiseksi. Esityksen 5 kohdassa ehdotetaan tarkkarajaisesti säädettäväksi valtuutussäännös siitä, että Viestintävirasto antaisi radioamatööri-aseman rakennetta ja käyttöä koskevat sekä radioamatööriviestinnässä muuten noudatettavat määräykset käytettävistä

taajuuksista, lähetystehoista ja harhalähetteisistä, lähetysten osoittamisesta sekä yksisuuntaisesta lähettämisestä. Kyseessä ovat hyvin yksityiskohtaiset säännökset esimerkiksi radioamatööriviestinnässä kansainvälisten sopimusten perusteella käytettävistä kutsumenettelyistä.

Viestintäviraston määräys perustuisi paitsi radio-ohjesääntöön myös kansallisessa ja kansainvälisessä radioamatööriyhteisössä vakiintuneisiin sääntöihin ja toimintatapoihin. Radioamatööriviestintää koskeva määräys on merkitykseltään vähäinen. Telehallintokeskuksella on pitkäaikainen kokemus radioamatööreistä ja heidän tarpeistaan, joten säädöstoimivallan pysyttäminen Viestintävirastolla on perusteltua. 27 §. Eräiden muiden viranomaisten tehtävät. Pykälässä säädettäisiin selvyuden vuoksi poliisin ja rajavartiolaitoksen velvollisuudesta yhdessä Viestintäviraston kanssa valvoa radiolupia ja pätevyystodistuksia. Merenkulkulaitos

puolestaan valvoisi Viestintäviraston ohella sitä, että meriradioviestintää harjoittavalla on tarvittava pätevyys- ja kelpoisuustodistus. Tulliviranomaisen valvonnasta säädettäväksi ehdotettu kohta vastaa voimassa olevan radiolain 22 §:n 1 momentissa säädettyä.

28 §. *Viestintävirastolle annettavat tiedot.* Viestintävirastolla olisi 1 momentin perusteella oikeus valvontaa varten saada tarpeellisia tietoja radiolaitteen valmistajalta, laitteen markkinoille saattamisesta vastaavalta, maahantuojalta, myyjältä ja arviointilaitokselta. Tiedot olisi annettava salassapitosäännösten estämättä.

Pykälän 2 momentti on sisällöltään sama kuin telemarkkinlain 39 §:n 4 momentti, joka velvoittaa laitetta kaupan pitävän antamaan Telehallintokeskuksen tarkastajalle laitetta ja sen luovutuksia koskevia tietoja, kuten tiedon siitä, kuka luovutti laitteen kauppiaille myytäväksi.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan radiolain 15 §:n 4 momenttia.

29 §. *Tiedonsaanti tulliviranomaiselta.* Viestintävirastolla olisi säännöksen perusteella oikeus saada tulliviranomaiselta valvontaa varten tarpeellisia tietoja radiolaitteen maahantuojasta ja tuontimääristä sekä tuontiajankohdasta. Tulliviranomaisen olisi luovutettava tiedot, vaikka ne olisivat salassa pidettäviä.

30 §. *Häiriön aiheuttajan tunnistaminen ja*

paikantaminen. Säännöksessä ehdotetaan säädettävän radioviestinnälle aiheutuneiden häiriöiden selvittämisestä ja poistamisesta. Ehdotettua 1 momentin 1 kohtaa pääosin vastaava säännös on voimassa olevan radiolain 7 §:n 3 momentissa. Sitä vastaavasti ehdotetaan säädettävän, että sen estämättä, mitä viestinnän luottamuksellisuudesta muualla säädetään, radiolähetyksen tunnistamiseksi välttämättömät tiedot voitaisiin saattaa Viestintäviraston tietoon.

Televiestinnän luottamuksellisuudesta säädetään yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturhasta annetun lain (565/1999) 4 §:ssä. Säännöstä on tarkoitus muuttaa tämän lain antamisen yhteydessä siten, että viestinnän luottamuksellisuus koskisi telepäätelaitteiden välisen televiestinnän lisäksi myös radiolaitteiden välistä viestintää. Säännöksen mukaan luottamuksellisen viestin vastaanottanut tai muuten tietoonsa saanut ei saa oikeudettomasti ilmaista tietoa viestin sisällöstä tai käyttää hyväksi tietoa sen sisällöstä tai olemassa olost.

Ensimmäisen momentin 2 kohdassa säädettäisiin Viestintävirastolle oikeus viestinnän luottamuksellisuuden estämättä tarkkailla radioviestintää ja sen teknistä toteutusta radiotaajuuksien riittävän häiriöttömyyden ja tehokkaan käytön turvaamiseksi. Vaikka 2 kohtaa vastaava säännös puuttuu voimassa olevasta radiolaista, lain esitöissä todetaan, että ”radiosalaisuuden estämättä Telehallintokeskuksella olisi oikeus tarkkailla radioviestinnän käyttöä, sen teknistä toteutusta ja häiriöitä”. Selvyyden ja hallinnon lainalaisuusperiaatteen vuoksi oikeudesta on tarpeen säätää selkeästi laissa. Tämän oikeuden säätäminen Viestintävirastolle on välttämätöntä, jotta se voi valvoa radiolainsäädännön noudattamista, poistaa tai rajoittaa radioviestinnän häiriöitä sekä suunnitella radiotaajuuksien käyttöä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Viestintäviraston oikeudesta käyttää hyväkseen 1 momentin 1 ja 2 kohdissa tarkoitetuilla tavoilla saamia tietoja häiriön aiheuttajan tunnistamiseksi ja paikantamiseksi. Viestintävirastolla olisi oikeus käyttää radioviestin sisältöä koskevaa tietoa ainoastaan silloin, kun se on välttämätöntä turvallisuusradioviestinnän

häiriön tai muun haitallisen häiriön aiheuttajan tunnistamiseksi ja paikantamiseksi. Viestin sisällön käyttö olisi sallittua esimerkiksi silloin, kun turvallisuusradioviestintään kohdistuu häiriö, jonka nopea poistaminen on yleisen edun vuoksi erittäin tärkeää.

Tällöinkään ei viestin sisältöä saisi käyttää laajemmin kuin vaarallisen häiriön aiheuttavan radiolähettimen löytämiseksi ja sen käytön lopettamiseksi. Sisällön käyttö olisi lopetettava heti, kun häiriö on tunnistettu ja paikannettu. Luottamukselliseen viestiin liittyvä vaitiolovelvollisuus sitoisi viestin hyväksi käyttäjää muulta kuin tunnistamis- ja paikantamistietojen osalta.

Viestin sisällön käyttämisen välttämättömyyttä on punnittava suhteellisuusperiaatteen kannalta käänteisesti. Lähtökohtana on pidettävä periaatteen ankaraa käänteistä tulkintaa siten, että luottamuksellisen viestin suoja väistyisi vain, jos suojan säilyttäminen aiheuttaisi suhteettomasti työtä radiohäiriöitä selvittävälle viranomaiselle tai todellista vaaraa ihmishengelle tai omaisuudelle. Näin tulkiten viestinnän sisällön käyttöä voidaan pitää välttämättömänä vain silloin, kun turvallisuusradioviestinnän häiriön tai muun haitallisen häiriön tunnistaminen ja paikallistaminen muilla tavoilla olisi äärimmäisen vaikeaa ja kohtalokkaan hidasta.

On mahdollista, että jos viestin sisältöä ei käytetä hyväksi, häiriön aiheuttaja kyetään paikantamaan vain käymällä järjestelmällisesti läpi kaikki kilometrien säteellä häiriön ilmenemispaikesta olevat samalla taajuusalueella toimivat radiolähtimet. Jos häiriön lähde ei näinkään selviä, siirrytään tarkastamaan viereisillä taajuusalueilla olevia radiolähtimiä. Häiriön paikantaminen saattaa pahimmassa tapauksessa edellyttää, että jokainen lähetin vuorollaan sammutetaan, jotta nähdään, poistuuko häiriö. Tunnistamisen tai paikantamisen hidastuminen tai sen aiheuttamien kustannusten kasvaminen eivät kuitenkaan yleensä riittäisi perusteiksi sisällön käyttämiselle. Vasta häiriön estämisen välttämätön kiireellisyys tai häiriön selvittämisestä muuten aiheutuvat kohtuuttomat kustannukset oikeuttaisivat sisällön käyttöön tunnistamisessa ja paikantamisessa.

Radiotaajuuksilla olevat häiriöt rajoittavat kansalaisten mahdollisuutta toteuttaa sanan ja ilmaisun vapautta. Tämän vuoksi myös sananvapauden toteutumisen kannalta on tärkeää, että Viestintävirasto voi tehokkaasti poistaa radiotaajuuksilla olevat häiriöt.

31 §. *Tarkastus.* Esityksen mukaan pykälässä säädetään tehtävistä, joiden suorittamista varten Viestintävirasto antaa henkilöstönsä kuuluvalla erillisen määräyksen tarkastajana toimimisesta. Parhailtaan tällainen määräys on 50:llä Telehallintokeskuksen palveluksessa olevalla henkilöllä. Säännös vastaa sisällöltään pääasiallisesti voimassa olevan radiolain 16 §:ää.

Tarkastajalla olisi tarkastuksen tai valvonnan suorittamiseksi oikeus päästä paikkaan, jossa on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu luvanvarainen radiolähetin tai radiolähetin, jota ei saa käyttää ilman pätevyys- tai kelpoisuustodistusta. Säännös on sisällöltään lähes voimassa olevaa radiolain 16 §:n 2 momentin 1 kohtaa vastaava. Radiolähettimien lupaehdoissa ei ole määräyksiä lähettimen määräjain suoritettavasta tarkastuksesta. Tämän vuoksi katsotaan aiheelliseksi säätää tarkastajalle mahdollisuus päästä paikkaan, jossa on luvanvarainen radiolähetin ilman lisäedellytystä siitä, että lähetin olisi lupaehdoissa määrätty tarkastettavaksi määräjain.

Viestintäviraston tehtäviin kuuluu myös valvoa sitä, että meriradio- ja radioamatööriviestintää harjoittavalla on esityksen mukainen pätevyys. Tämän vuoksi ehdotetaan 1 kohdassa säädettävän tarkastajalle oikeus päästä myös paikkaan, jossa on sellainen radiolähetin, jonka käyttöön vaaditaan esityksessä tarkoitettu pätevyys- tai kelpoisuustodistus. Säännös ei tosiasiallisesti laajentaisi tarkastajan oikeuksia, koska radiolähetimet, joiden käyttäjältä vaaditaan erityinen pätevyys, ovat säännönmukaisesti myös luvanvaraisia.

Pykälän 1 momentin 2 kohta vastaa voimassa olevan radiolain 16 §:n 2 momentin 2 kohtaa.

Pykälän 1 momentin 3 kohta vastaa voimassa olevan radiolain 16 §:n 2 momentin 3 kohtaa.

Radiolaitteiden markkinavalvontaa suorittavilla tarkastajilla olisi 4 kohdan mukaan oikeus päästä paikkaan, jossa radiolaitetta pidetään kaupan tai jossa radiolaitetta säilytetään markkinoille saattamista varten. Säännös on välttämätön tehokkaan markkinavalvonnan suorittamisen

kannalta. Tehokas markkinavalvonta on puolestaan edellytys terveille ja toimiville radiolaitemarkkinoille sekä riittävän häiriöttömille radiotaajuuksille nykyisessä tilanteessa, jossa laitteiden vaatimustenmukaisuuden ennakovalvonnasta on radio- ja telepäätelaitedirektiivin täytäntöönpanon myötä luovuttu.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan radiolain 16 §:n 3 momenttia. Voimassa oleva lain viittaus asuntoon on kuitenkin laajennettu koskemaan muutakin kotirauhan piiriin kuuluvaa paikkaa.

Pykälän 3 momentti vastaa pääasiallisesti voimassa olevan radiolain 16 §:n 4 momenttia. Säännöksessä ei kuitenkaan voimassa olevan säännöksen tapaan radiolaitteen haltijaa tai käyttäjää velvoitettaisi esittämään tarkastajalle tositteita suoritetuista maksuista. Säännös on nykyaikaisten maksutapojen yleistymisen myötä menettänyt merkityksensä lähes täysin. Maksujen suorittamista on tarkoituksenmukaista valvoa muilla keinoin.

32 §. *Radiolaitteen tutkittavaksi ottaminen.* Pykälän 1 momentti on sisällöltään sama kuin telemarkkinalain (396/1997) 39 §:n 3 momentti, jossa säädetään tarkastajan oikeudesta ottaa laite tutkittavaksi ja väliaikaisesti estää sen kaupanpitäminen, myyminen, muu luovuttaminen ja käyttäminen.

Pykälän 2 momentin mukaan tutkittavaksi otettu radiolaitte korvattaisiin vaadittaessa käyvän hinnan mukaan, jollei radiolaitte tutkittaessa osoittautu vaatimusten vastaiseksi. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että radiolaitteen valmistaja tai maahantuoja olisi velvollinen korvaamaan laitteen tutkimuksesta ja testaamisesta aiheutuvat kustannukset, jos laite osoittautuu vaatimusten vastaiseksi. Tällä tavoin toiminnasta aiheutuvat kustannukset voitaisiin kohdistaa niiden aiheuttajaan. Lisäksi Viestintävirasto voisi velvoittaa valmistajan tai maahantuojaa poistamaan vaatimuksia vastaamattomat radiolaitteet markkinoilta.

33 §. *Häiriöiden poistaminen.* Pykälän 1 momenttia vastaava säännös on voimassa olevan radiolain 6 §:n 2 momentissa. Esityksen mukaan käyttäjä velvoitettaisiin aina keskeyttämään radiolaitteen käyttö, jos sen toiminta häiritsee turvallisuusradioviestintää. Pykälän 2 – 5

momentti vastaavat voimassa olevan radiolain 12 §:ää.

34 §. *Viestintäviraston toimivalta häiriötilanteissa.* Pykälän 1 momentilla pantaisiin täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin 9 artiklan 5 a kohta ja osin myös 9 artiklan 1 kohta. Säännös vastaa osin voimassa olevan radiolain 15 §:n 2 momenttia, jonka mukaan Viestintävirasto voi kieltää radiolaitteen käytön, jos se ei ole lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukainen tai jos se häiritsee turvallisuusradioviestintää.

Ehdotetun säännöksen mukaan Viestintävirasto voisi käytön lisäksi kieltää radiolaitteen maahantuonnin, kaupanpitämisen, myymisen ja edelleen luovutuksen, jos radiolaite on aiheuttanut haitallisen häiriön tai jos sen voidaan todennäköisin syin olettaa aiheuttavan haitallisen häiriön.

Viestintävirasto voisi käyttää kielto-oikeuttaan, vaikka radiolaitteen vaatimusten mukaisuus on varmistettu lain edellyttämällä tavalla. Kielto-oikeutta voitaisiin käyttää siitä riippumatta, täyttääkö laite olennaiset vaatimukset vai ei. Vaikka radiolähtetimen valmistaja noudattaa tässä laissa tarkoitettuja vaatimusten mukaisuuden varmistamismenettelyjä, lähtetin voi aiheuttaa haitallisia häiriöitä tai olla olennaisia vaatimuksia vastaamaton. Syynä voi olla esimerkiksi, että valmistaja on soveltanut yhdenmukaistettuja standardeja väärin tai itse standardeissa on olennaisia vaatimuksia koskevia puutteita.

Viestintävirasto antaisi 2 momentin mukaan määräyksen niistä laiteluokista tai laitetyppeistä, joita 1 momentissa tarkoitettu kielto koskisi. Säädöstoimivalta ehdotetaan annettavaksi Viestintävirastolle, koska säädöksen antamiseen ei sisältyisi merkittävää harkintavallan käyttöä. Määräys perustuisi Viestintäviraston 1 momentin nojalla antamiin kieltopäätöksiin. Lisäksi on todennäköistä, että säädökseen kohdistuu kiireellisiä ja toistuvia muutostarpeita.

Viestintäviraston olisi radio- ja telepäätelaitedirektiivin mukaisesti aina ilmoitettava Euroopan yhteisöjen komissiolle, jos se ehdotetun 1 ja 2 momentin nojalla rajoittaa radiolaitteen vapaata liikkuvuutta. Jos radiolaite ei valmistajan vakuutuksesta huolimatta täytä olennaisia vaatimuksia, pitää Viestintäviraston ilmoittaa komissiolle myös peruste, jonka nojalla se katsoo, että laite ei

ole vaatimusten mukainen.

Radio- ja telepäätelaitedirektiivin 9 artiklan 6 kohdan mukaan komissio ilmoittaisi muille jäsenvaltioille tässä tarkoitettun ilmoituksen vastaanottamisesta. Kuultuaan direktiivissä tarkoitettua asiantuntijakomiteaa komissio voisi päättää, onko asetettu myynti- tai muu kielto perusteltu.

Pykälän 3 momentti vastaisi sisällöltään pääosin voimassa olevan radiolain 15 §:n 3 momenttia. Sen lisäksi, että radiolaitteen käyttö voidaan tilapäisesti keskeyttää, koska laite on olennaisella tavalla vaatimusten vastainen, katsotaan tarpeelliseksi säätää, että käyttö voitaisiin keskeyttää myös silloin, jos radiolaitteen käyttämisessä oleellisesti rikotaan säännöksiä. Jos radiolähtetimen haltija esimerkiksi rikkoo lähetystehoja koskevaa radioluvan ehtoa, ei radiolähtetin itsessään välttämättä ole säännösten vastainen, ainoastaan sen käyttötapa. Tällaisissa tapauksissa radiolähtetimen tilapäisesti toimintakyvyttömäksi tekeminen voi olla perusteltua taajuuksien muiden käyttäjien suojaamiseksi häiriöiltä. Toimintakyvyttömäksi tekeminen olisi siis mahdollista vain silloin, jos radiolaite tai sen käyttö olisi olennaisesti vaatimusten tai säännösten vastaista ja siitä voisi aiheutua haitalliseksi häiriöksi määritelty häiriö radioviestinnälle. Tällöinkin edellytyksenä olisi, että radiolaitteen haltijalle ei aiheutuisi kohtuutonta vahinkoa.

Voimassa olevan radiolain 15 §:n 3 momentissa säädetyin vahingonvaaran sijasta ehdotetaan siis, että haitallisen häiriön vaara olisi peruste, jonka nojalla laitteen käyttö voitaisiin tilapäisesti keskeyttää. Muutos katsotaan aiheelliseksi sen vuoksi, että säännösten vastainen radiolaite tai säännösten vastainen laitteen käyttäminen harvoin aiheuttaa varsinaista vahingonvaaraa, mutta sen sijaan se mitä todennäköisemmin aiheuttaa häiriöitä taajuuksien muille käyttäjille.

35 §. *Virka-apu.* Pykälän 1 momenttia vastaava säännös on voimassa olevan radiolain 22 §:n 1 momentissa. Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan radiolain 22 §:n 2 momenttia.

Esityksessä ehdotetaan säilytettäväksi voimassa olevan radiolain sääntö, jonka mukaan kotietsinnän ja henkilötarkastuksen saa eräitä tässä laissa kriminalisoituja tekoja tutkittaessa toimittaa, vaikka pakkokeinolin mukaiset edellytykset eivät täyty. Laajemmat

valtuudet ovat tarpeen siitä syystä, että tässä tarkoitettut teot ovat luonteeltaan sellaisia, että vaikka teon moitittavuus ja näin ollen myös siitä säädetty rangaistus ei ole korkea, teoista voi kuitenkin aiheutua laajalle ulottuvia ja vakavia seurauksia.

36 §. *Pakkokeinot.* Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan radiolain 18 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momenttia pääosin vastaava säännös on voimassa olevan radiolain 18 §:n 2 momentissa. Säännöksellä annettaisiin Viestintävirastolle oikeus asettaa 1 momentissa tarkoitettua päätöksen tai kiellon noudattamisen tehosteeksi uhkasakko tai toiminnan keskeyttämisen uhka, jos ne ovat virheen tai laiminlyönnin vahingollisuuden vuoksi välttämättömiä. Ehdotuksessa asetetaan voimassa olevasta säännöksestä poiketen edellytykseksi välttämättömyys, koska uhkasakon asettaminen tai toiminnan keskeyttämisen uhan asettaminen ovat niiden kohteen kannalta ankaria toimia. Muuten menettelyssä sovellettaisiin uhkasakkolakia, jonka mukaan esityksessä tarkoitettua uhkasakon tuomitsisi maksettavaksi ja keskeyttämishän määräisi täytäntöön pantavaksi Viestintävirasto.

5 luku. **Erinäiset säännökset**

37 §. *Rangaistussäännökset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin rangaistavaksi eräiden radiolain säännösten rikkominen. Seuraamuksena olisi sakko, jos teosta ei muussa laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta.

Sakkoon voitaisiin 1 kohdan mukaan tuomita se, joka pitää radiolähetintä hallussaan tai käyttää sitä ilman radiolupaa tai ilman vaadittua pätevyyttä tai kelpoisuutta. Vaadittavasta radioluvasta säädettäisiin ehdotetun lain 7 §:ssä. Vaadittavasta pätevyydestä on säännökset lain 15 §:ssä ja kelpoisuudesta lain 16 §:ssä.

Radiolaitteen käyttäjää voitaisiin 2 kohdan mukaan rangaista, jos käyttäjä rikkoo häiriön estämiseksi tai rajoittamiseksi annettua määräystä tai kieltoa. Viestintävirasto voisi antaa tässä tarkoitettua määräyksen 33 §:n 2 momentin nojalla sekä kiellon 33 §:n 2 momentin ja 34 §:n 1 momentin nojalla.

Pykälän 3 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi radiolaitteiden maahantuontia, myyntiä, kaupan pitämistä, muuta toiselle luovuttamista tai näytteille asettamista

koskevien säännösten rikkominen. Kyseessä olisi lain 19 §:n 1 – 3 momentissa olevien säännösten rikkominen. Lisäksi 3 kohdassa säädettäisiin rangaistus sille, joka rikkoo radiolaitteen tutkittavaksi ottamisen yhteydessä annettua kieltoa, joka voitaisiin antaa lain 32 §:n 1 momentin nojalla.

Pykälän 4 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi radiolaitteen valmistajalle kuuluvien velvollisuuksien rikkominen. Radiolaitteen vaatimusten mukaisuuden varmistamisesta säädettäisiin lain 21 §:n 1 momentissa. Vaatimustenmukaisuuden varmistamiseen sisältyvien asiakirjojen säilyttämisestä säädetään ehdotetun lain 21 §:n 3 ja 4 momenteissa. Eräiden radiolaitteiden markkinoille saattamista koskevasta ilmoituksesta säädetään 23 §:ssä. Radiolaitteiden merkitsemisestä koskisi lain 21 §:n säännös ja sen nojalla annettava Viestintäviraston määräys. Radiolaitteen käyttötarkoituksilmoituksesta säädettäisiin lain 22 §:n 2 momentissa. Pykälän 2 momentin mukaan rangaistukseen ei voitaisi tuomita samasta teosta sitä, joka rikkoo uhkasakolla tai keskeyttämishällä tehostettua kieltoa tai velvoitetta.

38 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentti vastaa pääosin voimassa olevan radiolain 21 §:n 2 ja 3 momenttia. Hallintolainkäyttölain (586/1996) 7 §:n 2 momentin nojalla valtioneuvoston alaisen viranomaisen päätöksestä saa valittaa hallinto-oikeuteen.

39 §. *Arviointilaitos.* Vaatimustenmukaisuuden varmistamisenmenettelyihin käytettävän suomalaisen arviointilaitoksen nimeäisi liikenne- ja viestintäministeriö, joka päättäisi myös tällaisen nimeämisen peruuttamisesta. Säännös on tarpeen radio- ja telepäätelaitedirektiivin 11 artiklan 1 kohdan täytäntöön panemiseksi.

Jos radiolaitteen valmistaja ei pysty osoittamaan laitteen olennaisten vaatimusten mukaisuutta näyttämällä, että laite on harmonisoitujen standardien mukainen, valmistajan on hankittava laitteen vaatimusten mukaisuudesta arviointilaitoksen lausunto. Lausunnon saatuaan valmistaja tekee päätöksen laitteen markkinoille saattamisesta.

Arviointilaitoksen rooli on lähinnä konsultoiva ja sen tehtävänä on ainoastaan antaa pyydetty lausunto. Lausunnon ei ole valmistajaa sitovia oikeusvaikutuksia eikä lausunnon antamista voida pitää perustuslain

124 §:ssä tarkoitettuna julkisena hallintotehtävänä.

40 §. *Koneellinen allekirjoittaminen.* Lakiin esitetään otettavaksi säännös, joka antaa mahdollisuuden allekirjoituksen koneelliseen merkitsemiseen silloin, kun päätös tai muu säännöksessä mainittu asiakirja syntyy automaattisessa tietojenkäsittelyssä. Säännös on tarpeellinen, koska vuosittain myönnetään suuri määrä radiolupia, jotka yhden tai kahden henkilön olisi muuten omakätisesti allekirjoitettava.

6 luku. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

41 §. *Voimaantulo.* Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan niin pian kuin mahdollista. Lailla kumottaisiin radiolaki (517/1988) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Nykyisen radiolain kumoamisen myötä kumoutuisivat myös sen nojalla annettu radioasetus sekä liikenne- ja viestintäministeriön ja Telehallintokeskuksen sen nojalla antamat alemman asteiset normit. Vastaavat normit on tarkoitus antaa tarpeellisilta osin ehdotetun radiolain nojalla.

42 §. *Siirtymäsäännökset.* Pykälä vastaa osin voimassa olevaa radiolain 25 §:n 2 momenttia. Ennen lain voimaantuloa myönnettyjen lupien lisäksi myönnetyt radioaseman tunnisteen sekä pätevyys- ja kelpoisuustodistukset ovat muutoksitta voimassa niissä mainitun määräajan. Luvan, tunnisteen tai todistuksen haltijan on kuitenkin noudatettava tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. 2 momentissa säädettäisiin, että ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaan markkinoille saatettuja radiolaitteita saa edelleen käyttää, pitää kaupan, myydä ja muutenkin luovuttaa toiselle, vaikka ne eivät täytä tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten vaatimuksia.

1.3. Laki televisio- ja radiotoiminnasta

7 ja 8 §. Koska radiolaissa säädettäisiin tyhjentävästi taajuussuunnitelmista ja niiden vahvistamisesta, olisi televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain taajuuksien käyttösuunnitelman vahvistamista koskeva 8 § kumottava. Lain 7 §:n 3 momentissa oleva viittaus 8 §:ään olisi muutettava vastaavasti.

1.4. Laki yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta

4 §. *Televiestinnän ja radioviestinnän luottamuksellisuus.* Voimassa olevan yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annetun lain 4 § on tarkoitettu sovellettavaksi lain soveltamisalaan muuten kohdistuvista rajoituksista poiketen kaikkeen televiestintään. Lain esitöiden mukaan säännöksen on tarkoitus olla tekniikkaneutraali eli suojata kaikkea televiestintää riippumatta tekniikasta, jolla se toteutetaan. Lain määritelmistä kuitenkin johtuu, että televiestinnän luottamuksellisuuden suoja ulottuu vain telepäätelaitteiden väliseen viestintään.

Lain 3 §:n 1 kohdan mukaan televiestintä tarkoittaa sitä, mitä siitä telemarkkina-alueissa säädetään. Telemarkkinalain 4 §:n 8 kohdan mukaan televiestintä on käyttäjien toimintaa viestien lähettämiseksi ja vastaanottamiseksi telepäätelaitteiden välillä televerkossa. Voimassa oleva säännös televiestinnän luottamuksellisuudesta ei näin ollen koske radiolaitteiden välistä viestintää. Tämän vuoksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä televiestinnän luottamuksellisuuden suoja ulotettaisiin radioviestintään radiolaitteilla silloinkin, kun viestintä ei tapahdu televerkossa.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetun radiolain 2 §:n 3 momentin nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset radiolain soveltamisesta Suomen alueella liikkuvassa ulkomaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa olevan radiolähtimen hallussapitoon ja käyttöön. Valtioneuvoston asetuksessa säädettäisiin myös radiolain soveltamisesta vieraan valtion puolustusvoimiin ja muihin viranomaisiin. Valtioneuvoston asetus vastaisi sisällöltään pääosin voimassa olevan radioasetuksen nojalla annettua liikenneministeriön päätöstä radiolain ja radioasetuksen soveltamisesta Suomen alueella liikkuvassa ulkomaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa olevan radiolähtimen hallussapitoon ja käyttöön.

(43/1999).

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää poikkeus ehdotetun radiolain 7 §:n 5 momentin pääsäännöstä, jonka mukaan ulkomaalainen ei tarvitse radiolähtäjien hallussapitoon lupaa. Asetuksen antaminen ei ole toistaiseksi tarpeellista, mutta se saattaa tulla ajankohtaiseksi valtion turvallisuuteen, yleiseen järjestykseen tai radiohäiriöiden välttämiseen liittyvästä syystä.

Ehdotetun radiolain 6 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto vahvistaisi suunnitelman luvanvaraiseen teletoimintaan ja televisio- ja radiotoimintaan käytettävistä taajuuksista. Viestintävirasto antaisi 6 §:n 2 momentin nojalla määräykset muiden taajuuksien osoittamisesta eri käyttötarkoituksiin. Määräys vastaisi sisällöltään pääosin Viestintäviraston laatimaa taajuusjakotaulukkoa. Määräyksessä olisi taajuusalueen käyttötarkoituksen tai tulevan käyttötarkoituksen lisäksi tiedot tärkeimmistä radio-ominaisuuksista, jotka taajuusaluetta käyttävän radiolaitteen on täytettävä.

Ehdotetun radiolain 7 §:n 4 momentin nojalla Viestintävirasto antaa määräyksen niistä toisessa maassa annetuista radiolähtäjien käyttöoikeuksista, jotka korvaavat radiolain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua radioluvan. Määräys korvaisi vastaavan voimassa olevan Viestintäviraston määräyksen eräiden radiolähtäjien lupien ja merkien hyväksymisestä, THK 12 M/1999 M.

Viestintävirasto antaisi tarkemmat määräykset ehdotetun radiolain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua radiolähtäjien käyttöönotto- ja käyttöä koskeista ja käyttöönoton hyväksymisen edellytyksistä. Määräykseen sisällytettävät säännökset korvaisivat ULA - yleisradiolähtäjien yleisissä lupaehdoissa annetut vastaavat säännökset.

Ehdotetun radiolain 20 § 2 momentti, 21 § 2 momentti, 23 § ja 24 § 2 momentti sisältävät säädöstoimivaltasäännökset, joiden perusteella Viestintävirasto antaisi määräyksen, jolla korvattaisiin voimassa oleva Viestintäviraston määräys radio- ja telepäätelaitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta ja merkitsemisestä, THK 1/2000 M.

Viestintävirasto voisi ehdotetun radiolain 24 §:n 2 momentin mukaan antaa määräykset radio- ja telepäätelaitteiden soveltamisalaa koskevien vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta ja merkitsemisestä, THK 1/2000 M.

rakenteesta. Määräyksellä korvattaisiin laivavarusteista annetun asetuksen nojalla annettu Viestintäviraston määräys laivavarustedirektiivin nro 96/98/EY ja sen muutoksen nro 98/95/EY piiriin kuuluvien meriradiolaitteiden tyyppiä koskevista vaatimuksista, THK 5/1999 M.

Ehdotetun radiolain 26 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan Viestintävirasto myöntää radiolähtäjien tunnistamiseksi tarvittavan tunnisteen ja antaa tarvittaessa määräyksen sen käytöstä. Määräyksellä korvattaisiin voimassa oleva Viestintäviraston määräys radioamatööriaseman tunnuksen käytöstä, THK 7/1997 M, sekä aluksen radiolähtäjien yleisten radiolähtäjien tunnisteen koskevat lupaehdojen säännökset.

Ehdotetun radiolain 26 §:n 1 momentin 5 kohdan nojalla Viestintävirasto antaisi määräyksen, jolla korvattaisiin voimassa olevat radioamatöörimääräykset THK 2/1997 M, THK 3/1997 M ja THK 6 E/1997 M.

Ehdotetun radiolain 34 §:n 2 momentin nojalla Viestintävirasto antaa tarvittaessa määräyksen sellaisista laiteluokista tai laitetyypeistä, joiden maahantuonnin, kaupanpitämisen, myynnin, edelleen luovutuksen ja käytön Viestintävirasto on 34 §:n 1 momentin nojalla kieltänyt. Määräyksen antaminen ei ole toistaiseksi tarpeellista, mutta se voi tulla ajankohtaiseksi hyvin nopeasti, kun radio- ja telepäätelaitteiden direktiivin edellyttämä radiolaitteiden vapaa liikkuvuus täysin toteutuu yhteisössä.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

4. Säätämisyhteistyö

Esitykseen sisältyy valtiosääntöoikeudellisesti huomionarvoisia säännöksiä. Niitä ovat ainakin 31 §:n 2 momentti (tarkastus) ja 35 § (virka-apu).

Esityksessä on otettu huomioon seikat, jotka on esitetty perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 47/1996 vp) hallituksen esityksestä Eduskunnalle telemarkkinalaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi sekä perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 3/1988 vp) hallituksen esityksestä

Eduskunnalle radioviestintää koskevaksi lainsäädännöksi.

Ehdotuksen 31 §:n 2 momentin perusteella tarkastus tai valvonta voitaisiin suorittaa yksityisen henkilön kotirauhan piirissä vain, jos olisi erityinen syy epäillä, että ehdotetun radiolain 37 §:n eräitä säännöksiä on rikottu. Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen kotirauha on turvattu. Sanotun pykälän 3 momentin mukaan lailla voidaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä.

Viestintäviraston tarkastustoiminnan päämääriä ovat radiolaissa säädettyjen rikosten selvittäminen sekä radioviestinnän häiriöiden selvittäminen ja ennaltaehkäiseminen. Perustuslakivaliokunta on toisessa yhteydessä pitänyt kyseisen perustuslainkohdan tarkoittamassa mielessä "rikoksen selvittämisenä myös sellaisia toimenpiteitä, joihin ryhdytään jonkin konkreettisen ja yksilöidyn rikosepäilyn johdosta, vaikka rikos ei olisi vielä ehtinyt toteutuneen teon asteelle" (PeVL 2/1996 vp, s. 2/I).

Radioviestinnän häiriöttömyys on tärkeää myös sananvapauden turvaamisen kannalta. Lisäksi on otettava huomioon se, että Viestintäviraston tarkastajat toimivat rikosoikeudellisen virkavastuun alaisina.

Tarkastajilla ei esityksen mukaan myöskään olisi oikeutta käyttää pakkokeinoja tiloihin pääsemiseksi, vaan he joutuisivat tarvittaessa turvautumaan poliisin virka-apuun.

Ehdotuksen 30 §:n 3 kohdan mukaan Viestintävirasto voisi käyttää tietoa radioviestin sisällöstä silloin, kun se olisi välttämätöntä turvallisuusradioviestinnän häiriön tai muun haitallisen häiriön aiheuttajan tunnistamiseksi ja paikantamiseksi. Sisällöllä tarkoitetaan tässä esimerkiksi sellaisia lähetykseen sisältyviä tunnistetietoja, joiden perusteella lähete voidaan selvittää kuuluvan tietyn verkon lähettimelle.

Lakiehdotuksessa hallintoviranomaisille ehdotettu säädösvalta on sidottu toimivaltaa rajoittaviin aineellisiin edellytyksiin. Ministeriötä alemmanasteiselle tasolle annettaisiin vain kiinteästi EY:n säädösten sisältöön sidottua tai teknisluonteista täytäntöönpanoa merkitsevää säädösvaltaa silloin, jos on kysymys yksityisen oikeusasemaan puuttumisesta.

Ehdotusta valmisteltaessa on edellä mainituilla perusteilla katsottu, että laki voidaan säätää tavallisena lakina.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Radiolaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on:

- 1) edistää radiotaajuuksien tehokasta, tarkoituksenmukaista ja riittävän häiriötöntä käyttöä;
- 2) turvata radiotaajuuksien tasapuolinen saatavuus;
- 3) luoda edellytykset radiolaitteiden mahdollisimman vapaalle liikkuvuudelle;
- 4) edistää viestintämarkkinoiden tehokkuutta toimiluvanvaraisessa teletoiminnassa.

2 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään radiolaitteista, niiden markkinoille saattamisesta, kaupan pitämisestä, hallussapidosta ja käytöstä sekä radiotaajuuksien käytön suunnittelusta ja niiden osoittamisesta eri käyttötarkoituksiin.

Tätä lakia sovelletaan suomalaisten alusten, ilma-alusten ja avaruuteen lähetettyjen esineiden radiolaitteisiin myös silloin, kun ne ovat Suomen alueen ulkopuolella.

Tätä lakia sovelletaan myös Suomen alueella liikkuvassa ulkomaisessa kulkuneuvossa olevan tai ulkomaalaisen hallussaan pitämän radiolaitteen hallussapitoon ja käyttöön. Vieraan valtion puolustusvoimiin ja muihin viranomaisiin sekä Suomen alueella liikkuvassa ulkomaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa olevan radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön sovelletaan tätä lakia kuitenkin siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

3 §

Soveltamisalan rajoitukset

Tämän lain 7, 15, 20, 21, 28, 31 ja 32 § ja 34 §:n 2 — 3 momentti eivät koske puolustusvoimia eikä rajavartiolaitosta niiden harjoittaessa sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvää radioviestintää eikä niiden yksinomaan sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa hallussa pitämiä radiolaitteita.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *radiotaajuudella* vapaasti etenevän sähkömagneettisen aallon taajuutta, joka on pienempi kuin 3000 GHz;
- 2) *radioviestinnällä* tiedon siirtoa, lähettämistä tai vastaanottoa käyttäen hyväksi radiotaajuuksia;
- 3) *radiolaitteella* laitetta tai sen olennaista osaa, joka on tarkoitettu radiotaajujen sähkömagneettisten aaltojen lähettämiseen (*radiolähetin*) tai vastaanottamiseen (*radiovastaanotin*) radioviestintää varten;
- 4) *turvallisuusradioviestinnällä* radioviestintää, jota harjoitetaan ihmishengen tai omaisuuden turvaamiseksi ja pelastamiseksi;
- 5) *radioamatööriviestinnällä* radioviestintää jota riittävän pätevyyden osoittaneet henkilöt radioamatööriasemaa käyttäen harjoittavat keskenään ilman taloudellisen edun tavoittelua kouluttautumis-, yhteydenpito- tai radioteknisessä kokeilutarkoituksessa;
- 6) *haitallisella häiriöllä* turvallisuusradioviestinnälle aiheutuvaa häiriötä sekä muuta radioviestintää oleellisesti heikentävää, estävää tai toistuvasti keskeyttävää häiriötä;

7) yhdenmukaistetulla standardilla teknistä eritelmiä, jonka tunnustettu standardointilaitos on vahvistanut Euroopan yhteisöjen komission toimeksiannosta ja jonka viitetiedot on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä;

8) arviointilaitoksella laitosta, jonka Euroopan talousalueeseen kuuluva valtio on nimennyt suorittamaan tässä laissa tarkoitettuja radiolaitteen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä ja jonka nimeämisestä valtio on ilmoittanut Euroopan yhteisöjen komissiolle.

5 §

Radiolaitteen valmistajan sijasta vastuussa olevat

Mitä tämän lain 21, 22, 23 ja 28 §:ssä säädetään valmistajasta, koskee soveltuvin osin tämän valtuutettua edustajaa, jos valmistaja ei ole sijoittautunut Euroopan talousalueelle. Jos valmistaja tai tämän valtuutettu edustaja eivät ole sijoittautuneet Euroopan talousalueelle, tämän lain säännöksiä voidaan soveltaa myös siihen, joka saattaa laitteen markkinoille Euroopan talousalueella.

2 luku

Radiotaajuushallinto

6 §

Radiotaajuuksien käyttö

Viestintävirasto määrää radiotaajuuksien käytöstä eri käyttötarkoituksiin. Määräyksissä on oltava tiedot taajuusalueen käyttötarkoituksesta sekä tärkeimmistä radio-ominaisuuksista, jotka taajuusalueetta käyttävän radiolaitteen on täytettävä.

Valtioneuvosto vahvistaa televisio- ja radiotoimintaan sekä toimiluvanvaraiseen teletuomintaan määrättyjen taajuusalueiden käyttösuunnitelman. Muihin käyttötarkoituksiin määrättyjen taajuusalueiden jakamisesta käyttäjille päättää Viestintävirasto.

Viestintävirasto voi yksittäisessä tapauksessa teknisen syyn vuoksi poiketa 2 momentissa tarkoitettusta vahvistetusta käyttösuunnitelmasta, jos se on häiriöiden

estämiseksi tai poistamiseksi välttämätöntä.

7 §

Radiolupa

Radiotaajuuksien tehokkaan, tarkoituksenmukaisen ja riittävän häiriöttömän käytön takaamiseksi radiolähtetimen hallussapitoon ja käyttöön on hankittava lupa (*radiolupa*), jollei 2, 3 tai 5 momentista muuta johdu.

Radiolähtetimen hallussapitoon ja käyttöön ei tarvita radiolupaa, jos radiolähtetin toimii ainoastaan Viestintäviraston sille määräämällä yhteistajuudella. Viestintävirasto voi antaa tällaisen radiolähtetimen käyttöä rajoittavia määräyksiä, jotka ovat taajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön sekä häiriöiden estämisen tai poistamisen kannalta tarpeellisia.

Radiolähtetimen hallussapitoon ei tarvita radiolupaa, jos radiolähtetin on pysyvästi tehty teknisesti kykenemättömäksi radioviestintään tai jos radiolähtetimen haltija osoittaa ilmeiseksi, että hallussapidon tarkoituksena ei ole laitteen käyttäminen radioviestintään.

Viestintävirasto antaa määräykset muun maan toimivaltaisen viranomaisen antaman luvan, muun oikeutuksen tai radiolähtetimen käyttöoikeuden ilmaisevan merkin hyväksymisestä 1 momentissa tarkoitetuksi luvaksi.

Ulkomaalainen, jolla ei ole kotipaikkaa Suomessa, ei tarvitse radiolähtetimen hallussapitoon radiolupaa, ellei valtion turvallisuuden, yleisen järjestyksen, radiohäiriöiden välttämisen tai muun vastaavan syyn vuoksi valtioneuvoston asetuksella toisin säädetä.

8 §

Lupaehdot

Viestintävirasto voi liittää radiolupaan taajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön, viestintämarkkinoiden tehokkuuden ja häiriöiden estämisen tai poistamisen kannalta tarpeellisia ehtoja. Viestintävirasto voi lisäksi lupaehdoissa määrätä, että radiolupaa on säilytettävä radiolähtetimen välittömässä läheisyydessä.

Suuren häiriörisikin aiheuttavan radiolähettimen lupaehdoissa voidaan määrätä, ettei lähetintä saa ottaa käyttöön ennen kuin Viestintävirasto on tarkastuksen perusteella hyväksynyt käyttöönoton. Viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset tarkastusmenettelystä ja käyttöönoton hyväksymisen edellytyksistä. Viestintävirasto voi radioluvan voimassa ollessa muuttaa lupaehdoja radiotaajuuksien suunnitelmien muuttumisen, taajuuksia koskevien määräysten tai kansainvälisten sopimusvelvoitteiden vuoksi taikka häiriöiden estämisen tai poistamisen vuoksi.

9 §

Radiotaajuuksien varaus

Ennen radioluvan hakemista radiolähettimen käyttöön tarvittaviin radiotaajuuksiin voidaan hakea varaus, jos se on perusteltua radiojärjestelmän suunnittelun tai toteuttamisen vuoksi taikka jos radiolähettimen hankkiminen edellyttää ennakkotietoa käytettävissä olevista radiotaajuuksista.

10 §

Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntäminen

Radioluvan ja radiotaajuuksien varauksen myöntää Viestintävirasto. Hakemuksessa on esitettävä Viestintäviraston pyytämät hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot.

Radiolupa myönnetään enintään 10 vuodeksi kerrallaan. Televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen käytettävän radiolähettimen tai matkaviestinverkon radiolähettimen radiolupa myönnetään kuitenkin enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Taajuusvaraus myönnetään enintään vuodeksi kerrallaan. Varaus raukeaa, kun 9 §:ssä tarkoitetun radiolähettimen käyttöön myönnetään radiolupa.

Jollei 5 - 7 momentista muuta johdu, radiolupa tai 9 §:ssä säädetyt edellytykset täyttävä taajuusvaraus on myönnettävä, jos:

1) lupaa tai taajuusvarausta haetaan taajuusalueelle, joka taajuuksien käytöstä annetuissa Viestintäviraston määräyksissä on osoitettu hakemuksessa tarkoitettuun käyttöön;

2) taajuusalueelta on osoitettavissa teknisesti tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia hakijan käytettäväksi tai varattaviksi; ja

3) Viestintävirastolla ei ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan radioviestintää koskevia säännöksiä, määräyksiä tai radiolupaan tehtyjä ehtoja.

Jos hakijan aiemmasta radioluvasta tai taajuusvarauksesta, joka koskee samaa laiteryhmää kuin haettava uusi lupa tai varaus, on maksamatta muu kuin määrältään vähäinen erääntynyt maksu, lupa tai varaus voidaan jättää myöntämättä.

Jos hakijan tarkoituksena on harjoittaa radiolähettimellä telemarkkina- (396/1997) tai televisio- ja radiotoiminnasta annettussa laissa (744/1998) tarkoitettua toimiluvanvaraista toimintaa, radiolupaa tai radiotaajuuksien varausta ei voida myöntää, jos hakijalla ei ole tarvittavaa toimilupaa.

Jos radiolupa tai radiotaajuuksien varaus voidaan radiotaajuuksien niukkuuden vuoksi myöntää vain osalle hakijoista, se on myönnettävä niille hakijoille, joiden toiminta parhaiten edistää 1 §:ssä säädettyä lain tarkoitusta.

11 §

Radioluvan haltijan vaihtuminen

Radiolupa voidaan siirtää osakeyhtiölaissa (734/1978) tarkoitetussa konsernissa yhtiöltä toiselle. Siirrosta on viipymättä ilmoitettava Viestintävirastolle. Muuten kuin konsernin sisäisesti radiolupa voidaan siirtää toiselle vain, jos lupaehdoissa niin määrätään.

Radioluvan siirtämiseksi ei katsota luvan luovuttamista sen haltuun, jolle luvanhaltija antaa radiolähettimensä väliaikaisesti käytettäväksi. Luvanhaltija vastaa tällöinkin siitä, että radiolähetintä käytetään lupaehtojen mukaisesti.

Jos luvanhaltija sulautuu osakeyhtiölaissa tarkoitetulla tavalla toiseen osakeyhtiöön, radiolupa siirtyy vastaanottavalle yhtiölle. Jos luvanhaltijan liiketoiminta, johon radiolupa liittyy, kokonaisuudessaan luovutetaan, radiolupa siirtyy vastaanottavalle oikeushenkilölle tai luonnolliselle henkilölle. Jos radioluvan haltija asetetaan konkurssiin ja konkurssipesän hallinto viipymättä ilmoittaa Viestintävirastolle, että konkurssipesä jatkaa luvanhaltijan elinkeinotoimintaa, radiolupa siirtyy konkurssipesälle.

12 §

Radioluvan ja radiotaajuuksien varauksen peruuttaminen

Viestintävirasto voi kokonaan tai osittain peruuttaa radioluvan tai radiotaajuuksien varauksen, jos

- 1) lupaehto taikka radiolupa tai radiotaajuuksien varaukseen liittyvää maksuvelvollisuutta olennaisesti rikotaan;
- 2) luvanhaltija tahallaan tai huolimattomuudesta lähettää radiolähetimellä rikoslain (39/1889) 34 luvun 10 §:ssä tarkoitetun perättömän vaarailmoituksen taikka muulla tavalla häiritsee tai haittaa turvallisuusradioviestintää;
- 3) luvanhaltija ei käytä luvassa osoitettuja radiotaajuuksia eikä ota niitä käyttöön Viestintäviraston asettamassa kohtuullisessa määrääjässä;
- 4) radiolähetin käyttää radiotaajuuksia epätarkoituksenmukaisella tavalla teknisten ominaisuuksiensa vuoksi;
- 5) televisio- ja radiotoimintaa varten myönnetty toimilupa lakkaa olemasta voimassa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 13 mukaisesti tai raukeaa lain 14 §:n mukaisesti;
- 6) telemarkkinalain 7 §:ssä tarkoitettu toimilupa lakkaa olemasta voimassa; taikka
- 7) Suomea velvoittavat kansainväliset sopimukset edellyttävät peruuttamista.

13 §

Päätös häiriösuojauksesta

Viestintävirasto voi radiotaajuuksien käyttäjän hakemuksesta päättää toimenpiteistä kiinteän radiovastaanottoaseman suojaamiseksi häiriöiltä, jos päätös voidaan tehdä tuottamatta muille radiotaajuuksien käyttäjille suojauksella saavutettavaan etuun nähden kohtuutonta taloudellista tai muuta vahinkoa.

Päätöksessä, joka on voimassa enintään kymmenen vuotta kerrallaan, voidaan asettaa suojattavan aseman rakennetta, sijaintia ja käyttöä koskevia ehtoja. Päätös voidaan peruuttaa tai sen ehtoja muuttaa, jos päätöstä tehtäessä vallinneet olosuhteet muuttuvat olennaisesti.

14 §

Erityiset sähkölaitteet

Viestintävirasto määrää radiotaajuudet, joilla radioaaltoja kehittämään tarkoitettua tieteelliseen, teolliseen, lääkinnälliseen tai muuhun vastaavaan tarkoitukseen käytettyä muuta sähkölaitetta kuin radiolaitetta saa käyttää, ja ehdot, joiden mukaan laitetta on käytettävä.

15 §

Pätevyyden osoittaminen

Radiolähetintä meriradio- tai radioamatööriviestintään käytävällä on oltava Viestintäviraston myöntämä pätevyystodistus tai Viestintäviraston Suomessa voimassa olevaksi hyväksymä muun maan toimivaltaisen viranomaisen myöntämä pätevyystodistus.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, radiolähetintä saa pätevyystodistuksen haltijan välittömässä valvonnassa käyttää muukin henkilö.

Pätevyystodistuksen saamiseksi hakijan on suoritettava pätevyden osoittava tutkinto. Viestintävirasto määrää tutkintovaatimukset ja tutkinnon vastaanottajat.

Viestintävirasto myöntää pätevyystodistuksen tutkinnon suorittaneelle hakijalle, jos ei ole perusteltua syytä epäillä, että hakija rikkoo radioviestintää koskevia säännöksiä tai määräyksiä.

Tutkinnossa hylätty voi vaatia tutkintosuorituksensa arvioinnin oikaisua Viestintävirastolta. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta niin kuin 38 §:ssä säädetään.

Ilmailuradioviestinnässä vaadittavasta pätevyydestä säädetään ilmailulaissa (281/1995) ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä.

16 §

Pätevyyden ylläpitäminen

Kansainvälisessä liikenteessä olevan kauppa-aluksen turvallisuusradioviestintään tarkoitettua radiolähettimen käyttäjän on osoitettava 15 §:ssä tarkoitetun todistuksen

mukaisen pätevyyden ylläpitäminen ennen kuin todistuksen myöntämisestä on kulunut viisi vuotta. Pätevyyden ylläpitäminen voidaan osoittaa:

- 1) esittämällä todistus pätevyyden ylläpitoon liittyvästä meripalvelusta ja turvallisuusradiolaitteiden käytöstä;
- 2) suorittamalla tutkinto, johon sovelletaan 15 §:n 3—5 momentin säännöksiä, taikka
- 3) suorittamalla tutkinnon korvaava Viestintäviraston hyväksymä kurssi. Viestintävirasto myöntää hakemuksesta kelpoisuustodistuksen sille, joka 1 momentissa tarkoitetulla tavalla osoittaa pätevyytensä ylläpitämisen. Viestintävirasto voi hyväksyä pätevyyden ylläpitämisen osoitukseksi myös muun maan toimivaltaisen viranomaisen antaman todistuksen pätevyyden ylläpitämisestä.

17 §

Pätevyys- ja kelpoisuustodistuksen esittäminen sekä todistusten voimassaoloaika

Radiolähetintä meriradio- tai radioamatööriviestintään käyttävän on pyynnöstä esitettävä pätevyys- tai kelpoisuustodistuksensa sitä koskevien säännösten noudattamista valvovalle Viestintäviraston, poliisin, rajavartiolaitoksen tai merenkulkulaitoksen edustajalle. Pätevyystodistus on voimassa toistaiseksi ja kelpoisuustodistus viisi vuotta myöntämispäivästä, tutkinnon suorittamispäivästä tai kurssitodistuksen myöntämispäivästä.

18 §

Pätevyys- ja kelpoisuustodistuksen peruuttaminen

Viestintävirasto voi peruuttaa pätevyys- tai kelpoisuustodistuksen, jos todistuksen haltija lähettää radiolähettimellä rikoslain 34 luvun 10 §:ssä tarkoitetun perättömän vaarailmoituksen, häiritsee radiolähettimellä radioviestintää rikoslain 38 luvun 6 §:n 2 kohdassa tai 7 §:ssä rangaistavaksi säädettyllä tavalla taikka toistuvasti rikkoo radioviestintää koskevia säännöksiä tai toistuvasti huolimattomuuttaan aiheuttaa radioliikenteelle haitallisen häiriön.

3 luku

Radiolaitteiden markkinoille saattaminen

19 §

Maahantuonti, myynti, kaupan pitäminen, esittely ja käyttö

Suomeen saa tuoda myynti- tai luovutustarkoituksessa tai Suomessa pitää kaupan, myydä tai luovuttaa toiselle vain sellaisia radiolähtimiä, jotka täyttävät tämän lain sekä sen nojalla säädetty ja määrätty olennaiset vaatimukset ja joissa on tarvittavat merkinnät, käyttötarkoitussilmoitus ja vaatimustenmukaisuusvakuutus.

Suomeen saa tuoda myynti- tai luovutustarkoituksessa tai Suomessa pitää kaupan vain sellaisia radiovastaanottimia, jotka täyttävät tämän lain sekä sen nojalla säädetty ja määrätty olennaiset vaatimukset ja joissa on tarvittavat merkinnät, käyttötarkoitussilmoitus ja vaatimustenmukaisuusvakuutus.

Suomessa markkinoille saatettavaksi tarkoitettu muukin kuin 1 tai 2 momentin mukainen radiolaitte voidaan asettaa näytteille, jos näkyvällä merkinnällä selvästi ilmoitetaan, että laitetta ei voi saattaa markkinoille eikä ottaa käyttöön, ennen kuin sen on varmistettu täyttävän 20 §:ssä tarkoitetut olennaiset vaatimukset.

Muuta kuin sellaista radiolähetintä, jonka käyttöoikeus on hyväksytty 7 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla, ei saa käyttää radioviestintään, jos sen ei ole varmistettu täyttävän 20 tai 24 §:ssä tarkoitettuja vaatimuksia.

20 §

Olennaiset vaatimukset

Radiolaitteen on täytettävä seuraavat sitä koskevat olennaiset vaatimukset:

- 1) ihmisten terveyden ja turvallisuuden suojeluun liittyvät vaatimukset, mukaan lukien sähköturvallisuusvaatimukset siten kuin niistä erikseen säädetään, jännitealuerajoja soveltamatta;
- 2) sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat suojavaatimukset siten kuin Viestintävirasto määrää;

3) vaatimus radiotaajuuksien ja kiertorataresurssien tehokkaasta käytöstä haitallisten häiriöiden välttämiseksi.

Viestintävirasto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset sellaisista radiolaitetta koskevista olennaisista erityisvaatimuksista, joista Euroopan yhteisöjen komissio on antanut täytäntöönpanoa edellyttävän päätöksen.

21 §

Vaatimustenmukaisuuden varmistaminen

Radiolaitteen valmistajan tai tämän Euroopan talousalueelle sijoittautuneen valtuutetun edustajan on varmistettava, että radiolaitte täyttää 20 §:ssä tarkoitettuja olennaiset vaatimukset sekä laadittava asiakirja, jossa radiolaitteen vakuutetaan täyttävän nämä vaatimukset

(*vaatimustenmukaisuusvakuutus*).

Viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset radiolaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta noudatettavasta menettelystä ja sen yhteydessä laadittavista asiakirjoista sekä yhdenmukaistettujen standardien soveltamisen merkityksestä.

Valmistajan on säilytettävä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja asiakirjat Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansallisten viranomaisten saatavilla vähintään kymmenen vuotta sen jälkeen, kun viimeinen radiolaitte on valmistettu.

Vaatimustenmukaisuuden varmistamismenettelyihin liittyvät asiakirjat on laadittava suomen, ruotsinkielellä taikka arviointilaitoksen tai Viestintäviraston hyväksymällä kielellä.

22 §

Merkitseminen ja annettavat tiedot

Radiolaitteen valmistajan on varustettava 21 §:n 1 momentin mukainen radiolaitte merkinnällä siten kuin Viestintävirasto määrää.

Vaatimustenmukaisuusvakuutuksen lisäksi radiolaitteen mukana on oltava suomen ja ruotsin kielellä tiedot laitteen käyttötarkoituksesta

(*käyttötarkoitusseloste*). Tietojen on oltava selkeästi nähtävissä laitteen myyntipäällyksessä ja käyttöohjeessa, ja niistä on käytävä ilmi ne Euroopan unionin jäsenvaltiot tai maantieteelliset alueet, joissa

laitte on tarkoitettu käytettäväksi.

23 §

Ilmoitus markkinoille saattamisesta

Jos 21 §:n 1 momentin mukainen radiolähetin toimii taajuuksilla, jotka Viestintäviraston määräyksissä osoitetaan muuhun käyttötarkoitukseen, valmistajan on ilmoitettava Viestintävirastolle aikomuksesta saattaa radiolähetin markkinoille.

Viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset ilmoitusmenettelystä ja ilmoitukseen sisällytettävistä tiedoista.

24 §

Eriyisten radiolaitteiden vaatimukset

Mitä 20 – 22 §:ssä säädetään, ei koske:

1) yksinomaan radioamatööriviestintään tarkoitettuja muuten kuin kaupallisesti saatavilla olevia radiolaitteita;

2) radiolaitteita, joiden vaatimustenmukaisuus varmistetaan laivanvarusteina;

3) televisio- tai radio-ohjelmistoja vastaanottamaan tarkoitettuja radiovastaanottimia;

4) ilmailuradioviestinnässä käytettäviä radiolaitteita;

5) yksinomaan yleisen turvallisuuden varmistamiseen, valtion turvallisuuteen taikka rikosten paljastamiseen, selvittämiseen tai esitutkintaan käytettäviä radiolaitteita.

Viestintävirasto voi tarvittaessa antaa määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen radiolaitteiden ominaisuuksista ja teknisestä rakenteesta sekä näiden radiolaitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamismenettelystä ja merkinnöistä.

4 luku

Ohjaus ja valvonta

25 §

Ohjaus ja kehittäminen

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus ja kehittäminen kuuluu liikenne- ja viestintäministeriölle.

26 §

Viestintäviraston tehtävät

Viestintävirasto hoitaa radiotaajuuksia koskevaa hallintoa. Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Viestintäviraston tehtävänä on:

- 1) valvoa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista, lukuun ottamatta 20 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja ihmisten terveyden ja turvallisuuden suojeluun liittyviä vaatimuksia siltä osin, kuin ne on säädetty muun viranomaisen valvottaviksi;
- 2) hyväksyä 24 §:n 1 momentin 1, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettut radiolaitteet;
- 3) selvittää radioviestinnän häiriön, radiolaitteiden välisen häiriön sekä radiolaitteen televerkolle, telepäätelaitteelle tai sähkölaitteistolle aiheuttaman häiriön syitä;
- 4) myöntää radiolähteyksen tunnistamiseksi tarvittavan radioaseman tunniste ja antaa tarvittaessa määräykset sen käytöstä;
- 5) antaa radioamatööri-aseman rakennetta ja käyttöä koskevat sekä radioamatööriviestinnässä muuten noudatettavat määräykset käytettävistä taajuuksista, lähetystehoista ja harhaläheteistä, lähetysten osoittamisesta ja yksisuuntaisesta lähettämisestä.

27 §

Eräiden muiden viranomaisten tehtävät

Poliisi ja rajavartiolaitos valvovat Viestintäviraston ohella 7 §:n 1 momentin ja 15 §:n 1 momentin noudattamista. Merenkulkulaitos valvoo Viestintäviraston ohella 15 §:n 1 momentin sekä 16 §:n 1 momentin noudattamista. Tulliviranomainen valvoo Viestintäviraston ohella radiolaitteiden maahantuontia koskevien säännösten ja määräysten noudattamista.

28 §

Viestintävirastolle annettavat tiedot

Viestintävirastolla on oikeus tietojen luovutusta koskevien salassapitosäännösten estämättä saada radiolaitteen valmistajalta, laitteen markkinoille saattamisesta vastaavalta, maahantuojalta, myyjältä sekä arviointilaitokselta tämän lain sekä sen

nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot.

Radiolaitteita kaupan pitävän on pyynnöstä annettava Viestintäviraston tarkastajalle tietoja radiolaitteiden teknisestä rakenteesta, vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta ja luovutuksista.

Radiolaitteen haltija ja omistaja ovat velvollisia antamaan Viestintävirastolle tietoja radiolaitteen rakenteesta, käytöstä ja sijainnista sekä tietoja, joita tarvitaan maksujen perinnässä.

29 §

Tiedonsaanti tulliviranomaiselta

Viestintävirastolla on tietojen luovutusta koskevien salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tulliviranomaiselta radiolaitteen maahantuojan nimi sekä maahan tuotujen laitteiden määrää ja tuontiajankohtaa koskevia tietoja.

30 §

Häiriön aiheuttajan tunnistaminen ja paikantaminen

Sen estämättä, mitä viestinnän luottamuksellisuudesta muualla säädetään:

1) radiolähteyksen tunnistamiseksi välttämättömät tiedot voidaan saattaa Viestintäviraston tietoon radioviestinnän haitallisten häiriöiden poistamiseksi; sekä

2) Viestintävirasto voi tarkkailla radioviestintää ja sen teknistä toteutusta radiotaajuuksien riittävän häiriöttömyyden ja tehokkaan käytön turvaamiseksi.

Viestintävirasto voi käyttää 1 momentissa tarkoitettulla tavalla saamiaan tietoja häiriön aiheuttajan tunnistamiseksi ja paikantamiseksi. Tietoa radioviestin sisällöstä ei kuitenkaan saa käyttää, ellei se ole välttämätöntä turvallisuusradioviestinnän häiriön tai muun haitallisen häiriön aiheuttajan tunnistamiseksi tai paikantamiseksi.

31 §

Tarkastus

Viestintäviraston tarkastajalla on oikeus tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus paikassa, jossa on:

1) radiolähetin, jonka hallussapitooon vaaditaan tässä laissa tarkoitettu radiolupa tai jonka käyttöön vaaditaan tässä laissa tarkoitettu pätevyys- tai kelpoisuustodistus;

2) radiolaite, jonka on todettu tai jonka todennäköisin syin epäillään toimineen tai toimivan säännösten tai määräysten vastaisesti tai aiheuttavan häiriön;

3) 14 §:ssä tarkoitettu sähkölaite, jonka on todettu tai jonka todennäköisin syin epäillään toimineen toimivan tai säännösten tai määräysten vastaisesti tai aiheuttavan häiriön; taikka

4) radiolaite, jota pidetään kaupan tai joka on tarkoitettu markkinoille saatettavaksi.

Tarkastajalla on myös oikeus päästä paikkaan, jossa 1 momentissa tarkoitettun laitteen todennäköisin syin epäillään olevan. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvassa paikassa, ellei ole erityistä syytä epäillä, että 37 §:n 1 momentin 1, 2 tai 3 kohdan säännöksiä tai rikoslain 38 luvun 5—7 §:ää on rikottu.

Radiolaitteen haltijan, käyttäjän ja omistajan on tarkastajan pyynnöstä esitettävä tälle hallussaan oleva radiolupa.

32 §

Radiolaitteen tutkittavaksi ottaminen

Jos todennäköisin syin epäillään, että 19 §:ää, 22 §:n 2 momenttia tai 23 §:ää on rikottu, tarkastajalla on oikeus ottaa laite ja sen asiakirjat tutkittaviksi sekä kieltää laitteen käyttö, kaupan pitäminen, luovutus, hukkaaminen ja hävittäminen viivytyksettä suoritettavan tutkimuksen ajaksi. Sille, jolta laite on otettu tutkittavaksi, on annettava todistus, josta ilmenevät tutkittavaksi otettu omaisuus ja tutkittavaksi ottamisen syy.

Jos tutkittavaksi otettu radiolaite täyttää tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vaatimukset ja sen arvo on alentunut tutkimuksen vuoksi, omistajalle on vaatimuksesta maksettava käypää hintaa vastaava korvaus.

Jos radiolaite on olennaisella tavalla tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen, Viestintävirasto voi velvoittaa radiolaitteen valmistajan tai

maahantuojan korvaamaan tutkimuksesta aiheutuneet kustannukset ja poistamaan radiolaitteet markkinoilta.

33 §

Häiriöiden poistaminen

Jos radiolaitteen toiminta häiritsee turvallisuusradioviestintää, radiolaitteen käyttö on heti keskeytettävä.

Jos radiolähetin aiheuttaa radioviestinnälle tai muille radiolaitteille häiriötä, radiolähetimen haltijan ja omistajan on poistettava häiriö tai rajoitettava sitä. Jos häiriö johtuu radiovastaanottimen teknisistä ominaisuuksista, häiriön poistaminen on radiovastaanottimen haltijan ja omistajan vastuulla. Viestintävirasto voi määrätä, mihin muihin toimiin radiolaitteen haltijan ja omistajan on ryhdyttävä häiriön ja sen vaikutusten ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi. Jos sekä häiriön aiheuttava että häiritetty radiolaite ovat tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiset ja jollei häiriö ole vähäinen, Viestintävirasto tekee osapuolille ehdotuksen toimenpiteiksi, joilla häiriö voidaan poistaa tai sen vaikutuksia rajoittaa.

Jos osapuolet eivät voi sopia häiriön poistamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä taikka niistä aiheutuvien kustannusten määrästä tai jakamisesta, Viestintävirasto ratkaisee asian. Edellä 2—4 momentissa tarkoitettua menettelyä sovelletaan myös silloin, kun radiolaite aiheuttaa häiriötä televerkolle, telepäätelaitteelle tai sähkölaitteistolle, jonka häiriönsieto-ominaisuudet ovat tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiset.

34 §

Häiriöiden estäminen

Viestintävirastolla on oikeus kieltää radiolaitteen maahantuonti, kaupan pitäminen, myynti, luovutus ja käyttö, jos radiolaite on aiheuttanut haitallisen häiriön tai sen voidaan todennäköisin syin olettaa aiheuttavan haitallisen häiriön. Häiriöksi katsotaan tällöin myös häiriö taajuuksien

suunnitellulle käytölle.

Viestintävirasto antaa määräyksen niistä laiteluokista tai laitetyypeistä, joita 1 momentissa tarkoitettu kielto koskee.

Viestintävirastolla on oikeus tarkastaa radiolaite, jos sen todennäköisin syin epäillään olevan tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen. Jos radiolaitteen tai sen käytön todetaan olevan olennaisella tavalla tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen tai voivan aiheuttaa haitallisen häiriön, Viestintävirasto voi tehdä radiolaitteen tilapäisesti toimintakyvyttömäksi, jos siitä ei aiheudu radiolaitteen haltijalle olosuhteisiin nähden kohtuutonta haittaa tai vahinkoa.

35 §

Virka-apu

Viestintävirastolla on oikeus saada virka-apua poliisilta, tulliviranomaisilta, rajavartiolaitokselta ja merenkululaitokselta tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi ja täytäntöön panemiseksi.

Jos on todennäköisiä perusteita epäillä, että on tehty rikoslain 38 luvun 7 §:ssä taikka tämän lain 37 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu rikos taikka rikottu tämän lain 22 §:n 4 momentissa säädettyä kieltoa, lainvastaisen radiolaitteen löytämiseksi tai rikoksen selvittämiseksi saadaan toimittaa kotietsintä ja henkilötarkastus sen estämättä, mitä pakkokeinolain (450/1987) 5 luvun 1 §:n 1 momentissa ja 10 §:n 1 momentissa säädetään.

36 §

Pakkokeinot

Viestintävirasto voi velvoittaa sen, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai lupaehtoja, korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä.

Viestintävirasto voi asettaa 1 momentissa tarkoitettun velvoitteen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toiminta keskeytetään, jos uhkasakon tai keskeyttämisuhan asettaminen on välttämätöntä virheen tai laiminlyönnin vahingollisuuden vuoksi.

5 luku

Erinäiset säännökset

37 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan

1) pitää hallussaan tai käyttää radiolähetintä ilman vaadittua radiolupaa taikka käyttää radiolähetintä ilman vaadittua pätevyyttä tai kelpoisuutta;

2) rikkoo häiriön estämiseksi tai rajoittamiseksi annettua määräystä tai kieltoa;

3) rikkoo radiolaitteen maahantuontia, myyntiä, kaupan pitämistä, toiselle luovutusta tai näytteille asettamista koskevaa säännöstä taikka radiolaitteen tutkittavaksi ottamisen yhteydessä annettua kieltoa; taikka

4) rikkoo radiolaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistamista tai siihen liittyvää asiakirjojen säilyttämistä koskevaa säännöstä taikka radiolaitteen markkinoille saattamista, merkitsemistä tai käyttötarkoituksilmoitusta koskevaa säännöstä,

on tuomittava, jollei teosta muussa laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *radiolain rikkomisesta* sakkoon.

Sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tai toiminnan keskeyttämisen uhalla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita 1 momentin nojalla rangaistukseen samasta teosta.

38 §

Muutoksenhaku

Viestintäviraston päätökseen saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Viestintävirasto voi päätöksessään määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

39 §

Arviointilaitos

Arviointilaitoksen nimeää liikenne- ja viestintäministeriö laitoksen hakemuksesta. Arviointilaitoksen tulee olla toiminnallisesti ja taloudellisesti riippumaton. Sillä tulee olla toiminnan laajuuden kannalta riittävä

vastuuvakuutus tai muu vastaava järjestely ja käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä sekä toiminnan edellyttämät järjestelmät, laitteet ja välineet.

Arviointilaitos voidaan nimetä määrääjäksi. Arviointilaitokselle voidaan asettaa sen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja muita ehtoja. Arviointilaitoksen on ilmoitettava toimintansa sellaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta arviointilaitoksena toimimisen edellytyksiin. Liikenne- ja viestintäministeriö valvoo arviointilaitosten toimintaa. Jos arviointilaitos ei enää täytä säädettyjä vaatimuksia tai toimii säännösten vastaisesti, liikenne- ja viestintäministeriö voi peruuttaa nimeämisen.

Tarkemmat säännökset arviointilaitoksille asetettavista vaatimuksista ja hakemukseen liitettävistä vaatimusten täyttymistä osoittavista asiakirjoista annetaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

40 §

Koneellinen allekirjoittaminen

Radiolupa, taajuusvarausta koskeva päätös, pätevyystodistus, kelpoisuustodistus ja radioaseman tunnistetta koskeva päätös, joka annetaan automaattisessa tietojenkäsittelyssä aikaansaatusasiakirjana, voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

6 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

41 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

.
Tällä lailla kumotaan 10 päivänä joulukuuta 1988 annettu radiolaki (517/1988) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

42 §

Siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty radiolähettimien luvat, radioasemien tunnistet sekä pätevyys- ja kelpoisuustodistukset ovat edelleen voimassa niissä mainitun määräajan.

Sen estämättä, mitä 19 §:n 1, 2 ja 4 momentissa säädetään, tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan markkinoille saatettua radiolaitetta saa käyttää, pitää kaupan, myydä ja muutenkin luovuttaa toiselle, vaikka se ei täytä tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vaatimuksia.

2.

Laki

televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan televisio- ja radiotoiminnasta 9 päivänä lokakuuta 1998 annetun lain (744/1998) 8 § ja muutetaan 7 §:n 3 momentti seuraavasti:

7 §
Oikeus televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen

taajuuksilla, jotka radiolain (/) 6 §:ssä tarkoitettussa suunnitelmassa on varattu sen käyttöön.

Yleisradio Oy saa harjoittaa televisio- ja radiotoimintaa ilman toimilupaa niillä 20 . Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta _____

3.

Laki

yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta 22 päivänä huhtikuuta 1999 annetun lain (565/1999) 4 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

4 § (/) tarkoitetuilla radiolaitteilla.

Televiestinnän luottamuksellisuus _____

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
sovelletaan myös radioviestintään radiolaissa 20 .

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenne- ja viestintäministeri *Olli-Pekka Heinonen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

2.

Laki

televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 9 päivänä lokakuuta 1998 annetun televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 8 § ja
muutetaan 7 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Yleisradio Oy saa harjoittaa televisio- ja radiotoimintaa ilman toimilupaa niillä taajuuksilla, jotka 8 §:ssä tarkoitetussa suunnitelmassa on varattu sen käyttöön.

8 §

Valtioneuvosto vahvistaa suunnitelman siitä, miten televisio- ja radiotoimintaan Suomelle varatut taajuudet käytetään.

Ehdotus

7 §

Yleisradio Oy saa harjoittaa televisio- ja radiotoimintaa ilman toimilupaa niillä taajuuksilla, jotka *radiolain* (/) 6 §:ssä tarkoitetussa suunnitelmassa on varattu sen käyttöön.

8 §

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan _____ *päivänä*
kuuta 20 . _____

3.

Laki

yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta 22 päivänä huhtikuuta 1999 annetun lain (565/1999) 4 §:ään uusi 3 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Televiestinnän luottamuksellisuus

Televiestintä on luottamuksellista, jollei sitä ole tarkoitettu yleisesti vastaanotettavaksi.

Se, joka on ottanut vastaan tai muutoin saanut tiedon luottamuksellisesta televiestistä, jota ei ole hänelle tarkoitettu, ei saa oikeudettomasti ilmaista tietoa televiestin sisällöstä tai käyttää hyväksi tietoa televiestin sisällöstä tai sen olemassaolosta.

Ehdotus

4 §

Televiestinnän luottamuksellisuus

Televiestintä on luottamuksellista, jollei sitä ole tarkoitettu yleisesti vastaanotettavaksi.

Se, joka on ottanut vastaan tai muutoin saanut tiedon luottamuksellisesta televiestistä, jota ei ole hänelle tarkoitettu, ei saa oikeudettomasti ilmaista tietoa televiestin sisällöstä tai käyttää hyväksi tietoa televiestin sisällöstä tai sen olemassaolosta.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään sovelletaan myös radioviestintään radiolaisissa (/) tarkoitetuilla radiolaitteilla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .